

“YAŞLI DOSTU KENT: AMASYA”

“Bu rapor, T.C. Kalkınma Bakanlığı’nın genel koordinasyonunda Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından yürütülen 2011 Yılı Doğrudan Faaliyet Desteği Programı çerçevesinde Amasya Üniversitesi tarafından uygulanan TR83/2011/DFD/004 referans numaralı **“Yaşlı Dostu Kenti Amasya”** projesi kapsamında hazırlanmıştır.”

“YAŞLI DOSTU KENT: AMASYA”

Projenin Adı

“Yaşlı Dostu Kent Amasya”

Projenin Sahibi

T.C. Amasya Üniversitesi

Proje Ekibi

**Prof. Dr. Mehmet Ersoy
Yrd. Doç. Dr. Yaşar Bahri Ergen
Yrd. Doç. Dr. Okan Murat Dede**

Araştırma Ekibi / Yüklenici Firma

Vera Araştırma

(Vera Yönetim Danışmanlığı ve Eğitim Hiz. Tic. Ltd. Şti)

Araştırma Direktörü: Atila Taş

Operasyonel Yönetim: Gökhan Erbay

Veri Analiz Uzmanı: Akif Kara

Şehir ve Bölge Plancısı: Cansu Yılmaz

Şehir ve Bölge Plancısı: Mehmet Yılmaz

Finans Danışmanı: Şerafettin Koca

Destekleyici Kuruluş

T.C. Kalkınma Bakanlığı ve Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı

"Bu rapor, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansının desteklediği Yaşlı Dostu Kent Amasya projesi kapsamında hazırlanmıştır. İçerik ile ilgili tek sorumluluk Amasya Üniversitesi'ne aittir ve Orta Karadeniz Kalkınma Ajansının görüşlerini yansıtmaz."

İletişim: T.C. Amasya Üniversitesi   **Adres:** Piriñçi Cad. No:50 Amasya   Tel: (358) 218 01 60
Faks: (358) 218 01 04   E-Posta: webadmin@amasya.edu.tr   Web: www.amasya.edu.tr

İçindekiler

Önsöz.....	12
1.Giriş.....	15
1.1 Gerekçe	15
1.2 Projenin Amacı ve Kapsamı	16
1.3 Projenin Çıktıları.....	17
2. Yaşlılık ve Yaşlı Dostu Kent Kavramının Gelişimi.....	18
2.1 Yaşlılık Kavramı ve Özellikleri.....	18
2.2 Demografik Süreçte Artan Yaşlı Nüfus ve Sonuçları	19
2.3 Yaşlılıkla İlgili Olarak Dünyadaki Yaklaşımlar	21
2.4 Yaşlı Dostu Kent Kavramı	22
2.5 Yaşlı Dostu Kentler Rehberi Kontrol Listesi	25
2.6 Türkiye’de Yaşlanma Süreci.....	29
3. Amasya Kentinin Genel Özellikleri.....	30
3.1 Coğrafi Yapı.....	30
3.2 Tarih.....	32
3.3 İklim Özellikleri	32
3.4 Demografik Yapı	34
3.5 İdari Yapı (Siyasi Sınırları).....	35
3.5.1 Belde ve Köyler	35
3.5.2 İlçeler	36
3.5.3 Mahalleler	36
3.6 Sosyo-Ekonomik Yapı	37
3.6.1 Tarım.....	37
3.6.2 Hayvancılık	38
3.6.3 Ormancılık	39
3.6.4 Sanayi	39
3.7 Sağlık Sektörü ve Sağlık Hizmetleri	40
3.7.1 Genel Durum.....	40
3.7.2 Sağlık personeli.....	42
3.7.3 Eczaneler	42
3.7.4 Sağlık Kurumları İstatistikleri.....	43
3.7.5 Sağlık Tesisleri ve Sağlık Personeli	44
3.8 Ulaşım Özellikleri.....	44
3.8.1 Demiryolu	45
3.8.2 Havayolu.....	45
3.8.3 Denizyolu.....	45
3.9 Konut Özellikleri	45
3.10 Açık Alanlar, Rekreasyon Alanları ve Tarihi Yerleri	46
3.10.1 Amasya’nın Kalesi ve Kaya Mezarları	46
3.10.2 Amasya’nın Medreseleri	47

3.10.3 Amasya'nın Camileri ve Külliyesi.....	49
3.10.4 Amasya'nın Hanları, Hamamları ve Çarşıları.....	50
3.10.5 Amasya'nın Kaplıcaları.....	52
3.10.6 Amasya'nın Kuş Gözlem Alanları.....	55
3.10.7 Amasya'nın Müzeleri ve Örenleri.....	55
3.10.7.1 Müzeleri.....	55
3.10.7.2 Ören Yerleri.....	58
2.1 Yaşlılık Kavramı ve Özellikleri.....	59
4. Amasya Şehrinin Yaşlı Dostu Kent Olma Potansiyeli.....	59
4.1 Yaşlı Dostu Kent Amasya Araştırması	59
4.2 Araştırmanın Genel Amacı	59
4.3 Araştırmanın Özel Amacı.....	59
4.4 Araştırma Yöntem ve Teknikleri	59
4.5 Araştırma Örnekleme	60
4.6 Örneklem Detayları.....	60
4.6.1 Hane Halkı Reisleri Örneklem Detayları	60
4.6.2 Altmış Beş (65) Yaş Üstü Bireyler Örneklem Detayları	64
4.7 Bulgular.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.0
4.7.1 Dış Mekânlar ve Binalar Boyutu	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.0
4.7.1.1 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.0
4.7.1.2 Yaşlıların Değerlendirmeleri	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.2
4.7.2 Ulaşım Boyutu	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.4
4.7.2.1 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.4
4.7.2.2 Yaşlıların Değerlendirmeleri	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.6
4.7.3 Konut Boyutu	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.8
4.7.3.1 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.8
4.7.3.2 Yaşlıların Değerlendirmeleri	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.9
4.7.4 Toplumsal Yaşama Katılım ve Yaşlıya Saygı Boyutu.....	80
4.7.4.1 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri.....	80
4.7.4.2 Yaşlıların Değerlendirmeleri	81
4.7.5 Sosyal Katılım Boyutu.....	82
4.7.5.1 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri.....	82
4.7.5.2 Yaşlıların Değerlendirmeleri	83
4.7.6 Bilgi Edinme ve İletişim Boyutu	84
4.7.6.1 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri.....	84
4.7.6.2 Yaşlıların Değerlendirmeleri	85
4.7.7 Vatandaşlık Görevini Yerine Getirme ve İstihdam Boyutu.....	86
4.7.7.1 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri.....	86
4.7.7.2 Yaşlıların Değerlendirmeleri	87
4.7.8 Toplum Desteği ve Sağlık Hizmetleri Boyutu.....	88
4.7.8.1 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri.....	88
4.7.8.2 Yaşlıların Değerlendirmeleri	89

4.7.9 Kentin Fiziksel Açıdan Değerlendirilmesi	90
4.7.9.1 Akbilek Mahallesi.....	90
4.7.9.2 Bahçeleriçi Mahallesi.....	93
4.7.9.3 Beyazıdpaşa Mahallesi	95
4.7.9.4 Çakallar Mahallesi.....	97
4.7.9.5 Dere Mahallesi	98
4.7.9.6 Ellibeşevler Mahallesi.....	100
4.7.9.7 Fethiye Mahallesi.....	102
4.7.9.8 Gökmedrese Mahallesi	104
4.7.9.9 Gümüşlü Mahallesi	106
4.7.9.10 Hacıilyas Mahallesi	109
4.7.9.12 Hacıarmeydanı Mahallesi.....	111
4.7.9.13 Hatuniye Mahallesi.....	114
4.7.9.14 Hızırpaşa Mahallesi.....	116
4.7.9.15 İhsaniye Mahallesi	118
4.7.9.16 Kirazlıdere Mahallesi.....	119
4.7.9.17 Kurşunlu Mahallesi.....	122
4.7.9.18 Mehmetpaşa Mahallesi	124
4.7.9.19 Nergiz Mahallesi.....	125
4.7.9.20 Pirinççi Mahallesi.....	126
4.7.9.21 Savadiye Mahallesi	128
4.7.9.22 Sofular Mahallesi	129
4.7.9.23 Şamlar Mahallesi.....	131
4.7.9.24 Şehirüstü Mahallesi	133
4.7.9.25 Şeyhcui Mahallesi.....	135
4.7.9.26 Üçler Mahallesi	137
4.7.9.27 Yüzevler Mahallesi	139
4.8 Amasya Kentinin Genel Olarak Yaşlı Dostu Kent Olma Yolunda Güçlü ve Zayıf Yönleri.....	141
4.9 Yaşlılar ve H.H. Reisleri Görüşleri Yaşlı Dostu Kent Olma Yolunda Güçlü ve Zayıf Yönleri	142
4.10 Geliştirilebilir Alanlar.....	143
5. Yaşlı Dostu Kent Amasya Olgusuna Destek Verecek Alt Proje Paketleri.....	144
5.1 Yaşlı Dostu Kent Amasya Bağlamında Geliştirilebilecek Projeler ve Yatırım Alanları	144
5.1.1 Sağlık Turizmi.....	144
5.1.2 Medikal Turizm	145
5.1.3 Termal (Kaplıca) Turizmi	145
5.1.4 SPA, Yaşlı ve Engelli Turizmi	146
5.2 Çeşitli Hizmet Projeleri.....	146
5.2.1 Yaşlılar Yerleşkesi	146
5.2.2 Yaşlı Bakımı ve Sağlık Hizmeti	147
5.2.3 Yaşlı Danışma Merkezleri	149

5.3 Jeotermal Kaynaklara Bağlı Projeler Ve Yatırım Alanları.....	150
5.3.1 Seracılık.....	150
5.3.2 Organik Tarım.....	150
5.3.3 Çiçekçilik.....	150
5.3.4 Akvaryum Balıkçılığı.....	151
5.4 Uzun Yaşayan Amasya Bağlamında Geliştirilebilecek Projeler ve Yatırım Alanları.....	151
5.4.1 Doğal ve Dengeli Beslenme.....	153
5.4.2 Obezite İle Mücadele.....	153
5.4.3 Yaşam Boyu Sağlık ve Spor.....	154
6. Kaynak Temini (Finansman).....	155
6.1 Yerel Finansman Kaynakları.....	155
6.2 Yurtiçi Finansman Kaynakları.....	155
6.3 Yurtdışı Finansman Kaynakları.....	156
6.3.1 AB Destekleri (Hibe Niteliğinde).....	156
6.3.2 Dünya Bankası Desteği.....	157
7. Genel Değerlendirme ve Sonuç.....	158
7.1 Genel Değerlendirme.....	158
7.2 Sonuç ve Öneriler.....	162
Ek1 Derinlemesine Görüşme ve Röportaj Yapılan Kurum ve Kuruluşların Listesi.....	164
Ek2 Hane Halkı Reisi Anket Formu.....	165
Ek3Yaşlılar Anket Formu.....	170
Kaynakça.....	175

Tablolar

Tablo 2.4.1 Yaşlı Dostu Kent Küresel Ağına Üye Olan Kentler ve Nüfusları.....	23
Tablo 3.3.1 Amasya ili Meteorolojik Verileri.....	33
Tablo 3.4.1 Amasya'da Yaş Gruplarına Göre Nüfus Bilgileri.....	34
Tablo 3.5.1.1 Amasya'da ki Belde ve Köyler.....	35
Tablo 3.5.3.1 Amasya Merkez Mahalleleri.....	37
Tablo 3.6.2.1 Amasya'da ki Hayvan Varlığı (2009).....	38
Tablo 3.6.4.1 Ülke Payı.....	40
Tablo 3.7.1.1 Sağlık Kurumları.....	40
Tablo 3.7.1.2 İlçelere Göre Sayılar.....	41
Tablo 3.7.1.3 Doğum ve Nüfus Artışları.....	41
Tablo 3.7.2.1 Sağlık Hizmeti Sayıları.....	42
Tablo 3.7.3.1 Eczane Sayıları.....	42
Tablo 3.7.4.1 Sağlık Kurumları İstatistikleri.....	43
Tablo 3.7.5.1 Sağlık Personeli Sayısı.....	44
Tablo 4.6.1.1 Hane Halkı Reisleri Örneklem Detayları.....	60

Tablo 4.6.1.2 Hane Halkı Reisleri Örneklem Detayları	60
Tablo 4.6.1.3 Hane Halkı Reisleri Örneklem Detayları	61
Tablo 4.6.1.4 Hane Halkı Reisleri Örneklem Detayları	61
Tablo 4.6.1.5 Hane Halkı Reisleri Örneklem Detayları	61
Tablo 4.6.1.6 Hane Halkı Reisleri Örneklem Detayları	62
Tablo 4.6.1.7 Hane Halkı Reisleri Örneklem Detayları	62
Tablo 4.6.1.8 Hane Halkı Reisleri Örneklem Detayları	62
Tablo 4.6.1.9 Hane Halkı Reisleri Örneklem Detayları	63
Tablo 4.6.1.10 Hane Halkı Reisleri Örneklem Detayları.....	63
Tablo 4.6.1.11 Hane Halkı Reisleri Örneklem Detayları.....	64
Tablo 4.6.2.1 Altmış Beş (65) Yaş Üstü Yaşlılar Örneklem Detayları.....	65
Tablo 4.6.2.2 Altmış Beş (65) Yaş Üstü Yaşlılar Örneklem Detayları.....	65
Tablo 4.6.2.3 Altmış Beş (65) Yaş Üstü Yaşlılar Örneklem Detayları.....	65
Tablo 4.6.2.4 Altmış Beş (65) Yaş Üstü Yaşlılar Örneklem Detayları.....	66
Tablo 4.6.2.5 Altmış Beş (65) Yaş Üstü Yaşlılar Örneklem Detayları.....	66
Tablo 4.6.2.6 Altmış Beş (65) Yaş Üstü Yaşlılar Örneklem Detayları.....	66
Tablo 4.6.2.7 Altmış Beş (65) Yaş Üstü Yaşlılar Örneklem Detayları.....	67
Tablo 4.6.2.8 Altmış Beş (65) Yaş Üstü Yaşlılar Örneklem Detayları.....	67
Tablo 4.6.2.9 Altmış Beş (65) Yaş Üstü Yaşlılar Örneklem Detayları.....	67
Tablo 4.6.2.10 Altmış Beş (65) Yaş Üstü Yaşlılar Örneklem Detayları.....	68
Tablo 4.6.2.11 Altmış Beş (65) Yaş Üstü Yaşlılar Örneklem Detayları.....	68
Tablo 4.6.2.12 Altmış Beş (65) Yaş Üstü Yaşlılar Örneklem Detayları.....	68
Tablo 4.6.2.13 Altmış Beş (65) Yaş Üstü Yaşlılar Örneklem Detayları.....	69
Tablo 4.7.1.1.1 Araştırma Bulguları.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.0
Tablo 4.7.1.1.2 Araştırma Bulguları.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.1
Tablo 4.7.1.2.1 Araştırma Bulguları.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.2
Tablo 4.7.1.2.2 Araştırma Bulguları.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.3
Tablo 4.7.2.1.1 Araştırma Bulguları.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.4
Tablo 4.7.2.1.2 Araştırma Bulguları.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.5
Tablo 4.7.2.2.1 Araştırma Bulguları.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.6
Tablo 4.7.2.2. Araştırma Bulguları.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.7
Tablo 4.7.3.1.1 Araştırma Bulguları.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.8
Tablo 4.7.3.1.2 Araştırma Bulguları.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.8
Tablo 4.7.3.2.1 Araştırma Bulguları.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.9
Tablo 4.7.3.2.2 Araştırma Bulguları.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.9
Tablo 4.7.4.1.1 Araştırma Bulguları.....	80
Tablo 4.7.4.1.2 Araştırma Bulguları.....	80
Tablo 4.7.4.2.1 Araştırma Bulguları.....	81
Tablo 4.7.4.2.2 Araştırma Bulguları.....	81
Tablo 4.7.5.1.1 Araştırma Bulguları.....	82
Tablo 4.7.5.1.2 Araştırma Bulguları.....	82

Tablo 4.7.5.2.1 Araştırma Bulguları.....	83
Tablo 4.7.5.2.2 Araştırma Bulguları.....	83
Tablo 4.7.6.1.1 Araştırma Bulguları.....	84
Tablo 4.7.6.1.2 Araştırma Bulguları.....	84
Tablo 4.7.6.2.1 Araştırma Bulguları.....	85
Tablo 4.7.6.2.2 Araştırma Bulguları.....	85
Tablo 4.7.7.1.1 Araştırma Bulguları.....	86
Tablo 4.7.7.1.2 Araştırma Bulguları.....	86
Tablo 4.7.7.2.1 Araştırma Bulguları.....	8Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Tablo 4.7.7.2.2 Araştırma Bulguları.....	87
Tablo 4.7.8.1.1 Araştırma Bulguları.....	88
Tablo 4.7.8.1.2 Araştırma Bulguları.....	88
Tablo 4.7.8.2.1 Araştırma Bulguları.....	89
Tablo 4.7.8.2.2 Araştırma Bulguları.....	89
Tablo 4.9.1 Yaşlı Dostu Kent Olma Bakımından Güçlü ve Zayıf Yönleri	143
Tablo 4.10.1 Geliştirilebilir Alanlar.....	143

Şekiller

Şekil 2.2.1 2000 ve 2050 Yıllarında Dünya Ülkelerinde Yaşlı Nüfus (65+ Yaş) Oranları.....	20
Şekil 2.4.1 Yaşlı Dostu Kent Denetim Listesinde Yer Alan Faktörler.....	25
Şekil 2.6.1 Türkiye'deki Yaşlı Nüfusun Yıllara Göre Toplam Nüfusa Oranı	30
Şekil 3.1.1 Amasya ili Siyasi Haritası.....	31
Şekil 3.2.1 Amasya Tarihi Görünüm.....	32
Şekil 3.4.1 Amasya'da Km2'ye Düşen Kişi Sayısı.....	34
Şekil 3.5.1 Amasya İli Siyasi Sınırları.....	35
Şekil 3.5.3.1 Amasya Mahalleleri.....	36
Şekil 3.6.1.1 Amasya Misket Elması.....	38
Şekil 3.6.3.1 Amasya'dan Orman Görünümü.....	39
Şekil 3.9.1 Amasya Konut Görünümleri.....	45
Şekil 3.10.1.1 Amasya Kalesi	46
Şekil 3.10.1.2 Ferhat Su Kanalı	4Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Şekil 3.10.2.1 Bimarhane (Darüşşifa).....	48
Şekil 3.10.2.2 Sultan II. Bayezid Külliyesi	48
Şekil 3.10.2.3 Büyük Kapu Ağası Medresesi.....	49
Şekil 3.10.3.1- Burmalı Minare Cami (Merkez).....	49
Şekil 3.10.4.1 Ezine Han	50
Şekil 3.10.4.2 Taşhan	50
Şekil 3.10.4.3 Kumacık Hamamı	51
Şekil 3.10.4.4 Bedesten.....	51
Şekil 3.10.4.5 Eski Hamam	52

Şekil 3.10.5.1 Amasya Kaplıcaları	52
Şekil 3.10.5.2 Beke Kaplıcası	54
Şekil 3.10.5.3 Gözlek Termal Tesisleri	54
Şekil 3.10.6.1 Yedikır Barajı.....	55
Şekil 3.10.7.1.1 Amasya Müzesi	56
Şekil 3.10.7.1.2 Hazeranlar Konağı Etnografya Müzesi.....	56
Şekil 3.10.7.1.3 Şehzadeler Müzesi	5Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Şekil 3.10.7.1.4 Alpaslan Müzesi	5Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Şekil 3.10.7.1.5 Milli Mücadele Müzesi ve Kongre Merkezi	58
Şekil 3.10.7.2.1 Kral Kaya Mezarları	58
Şekil 4.7.9.1.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	90
Şekil 4.7.9.1.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	90
Şekil 4.7.9.1.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	91
Şekil 4.7.9.1.4 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	91
Şekil 4.7.9.1.5 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	91
Şekil 4.7.9.1.6 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	92
Şekil 4.7.9.1.7 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	92
Şekil 4.7.9.1.8 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	92
Şekil 4.7.9.2.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	93
Şekil 4.7.9.2.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	93
Şekil 4.7.9.2.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	94
Şekil 4.7.9.2.4 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	94
Şekil 4.7.9.2.5 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	94
Şekil 4.7.9.2.6 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	95
Şekil 4.7.9.3.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	95
Şekil 4.7.9.3.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	96
Şekil 4.7.9.3.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	96
Şekil 4.7.9.4.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	9Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Şekil 4.7.9.4.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	98
Şekil 4.7.9.4.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	98
Şekil 4.7.9.5.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	99
Şekil 4.7.9.5.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	99
Şekil 4.7.9.5.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	100
Şekil 4.7.9.6.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	100
Şekil 4.7.9.6.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	101
Şekil 4.7.9.6.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	101
Şekil 4.7.9.6.4 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	102
Şekil 4.7.9.6.5 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	102
Şekil 4.7.9.6.6 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	103
Şekil 4.7.9.7.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	103
Şekil 4.7.9.7.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	104
Şekil 4.7.9.7.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	104

Şekil 4.7.9.8.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	105
Şekil 4.7.9.8.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	105
Şekil 4.7.9.8.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	105
Şekil 4.7.9.8.4 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	106
Şekil 4.7.9.8.5 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	106
Şekil 4.7.9.9.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	10Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Şekil 4.7.9.9.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	10Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Şekil 4.7.9.9.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	108
Şekil 4.7.9.9.4 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	108
Şekil 4.7.9.9.5 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	109
Şekil 4.7.9.10.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	109
Şekil 4.7.9.10.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	110
Şekil 4.7.9.10.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	110
Şekil 4.7.9.10.4 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	111
Şekil 4.7.9.10.5 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	111
Şekil 4.7.9.11.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	111
Şekil 4.7.9.11.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	112
Şekil 4.7.9.11.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	112
Şekil 4.7.9.11.4 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	113
Şekil 4.7.9.11.5 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	113
Şekil 4.7.9.11.5 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	113
Şekil 4.7.9.11.7 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	114
Şekil 4.7.9.12.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	114
Şekil 4.7.9.12.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	114
Şekil 4.7.9.12.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	115
Şekil 4.7.9.12.4 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	115
Şekil 4.7.9.13.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	116
Şekil 4.7.9.13.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	116
Şekil 4.7.9.13.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	116
Şekil 4.7.9.13.4 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	117
Şekil 4.7.9.13.5 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	117
Şekil 4.7.9.14.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	118
Şekil 4.7.9.14.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	118
Şekil 4.7.9.14.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	119
Şekil 4.7.9.14.4 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	119
Şekil 4.7.9.15.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	120
Şekil 4.7.9.15.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	120
Şekil 4.7.9.15.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	121
Şekil 4.7.9.15.4 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	121
Şekil 4.7.9.15.5 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	121
Şekil 4.7.9.15.6 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	122
Şekil 4.7.9.16.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf).....	122

Şekil 4.7.9.16.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	123
Şekil 4.7.9.16.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	123
Şekil 4.7.9.16.4 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	123
Şekil 4.7.9.17.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	124
Şekil 4.7.9.17.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	125
Şekil 4.7.9.18.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	125
Şekil 4.7.9.18.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	126
Şekil 4.7.9.18.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	126
Şekil 4.7.9.19.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	12Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Şekil 4.7.9.19.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	12Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Şekil 4.7.9.19.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	128
Şekil 4.7.9.20.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	128
Şekil 4.7.9.20.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	129
Şekil 4.7.9.20.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	129
Şekil 4.7.9.21.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	130
Şekil 4.7.9.21.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	130
Şekil 4.7.9.21.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	131
Şekil 4.7.9.22.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	131
Şekil 4.7.9.22.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	132
Şekil 4.7.9.22.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	132
Şekil 4.7.9.22.4 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	132
Şekil 4.7.9.22.5 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	133
Şekil 4.7.9.23.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	133
Şekil 4.7.9.23.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	134
Şekil 4.7.9.23.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	134
Şekil 4.7.9.23.4 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	134
Şekil 4.7.9.23.5 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	135
Şekil 4.7.9.24.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	135
Şekil 4.7.9.24.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	136
Şekil 4.7.9.24.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	136
Şekil 4.7.9.24.4 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	136
Şekil 4.7.9.24.5 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	13Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Şekil 4.7.9.25.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	13Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Şekil 4.7.9.25.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	138
Şekil 4.7.9.25.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	138
Şekil 4.7.9.25.4 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	138
Şekil 4.7.9.25.5 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	139
Şekil 4.7.9.26.1 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	139
Şekil 4.7.9.26.2 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	140
Şekil 4.7.9.26.3 Mahalle Görünümü (Özgün Fotoğraf)	140
Şekil 5.4.1 National Geographic Türkiye Uzun Yaşamın Sırları.....	152

1.GİRİŞ

1.1 Gerekçe

Dünya nüfusu giderek yaşlanmaktadır. 20. yüzyılın sonu itibarı ile Avrupa kıtası ve Japonya için önemli olan bu sosyal olgu zaman geçtikçe Afrika kıtası hariç dünyanın neredeyse tüm ülkelerinde önemli bir ekonomik ve sosyal sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (D.S.Ö.)'ne göre dünyada bugün yaşlı nüfusun (65 yaş üstü) toplam nüfusa oranı % 10'ken bu oranın 2050 yılında %16'nın üzerine çıkması beklenmektedir. Ülkemizde ise bugün %7,1 olan yaşlı nüfus oranınının 2050 yılı itibarıyla %20'ye çıkması tahmin edilmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu verileri doğrultusunda Amasya il bazındaki yaşlı nüfusun (65 yaş üstü) toplam nüfusa oranı 1980 yılında % 5.21 iken bu rakam 2000 yılında % 7,9'a, 2010 yılında ise % 11,4'e kadar çıkmıştır. Bu değer Amasya kent merkezinde % 12,44 olmaktadır. Türkiye ortalamasının % 7,1 olduğu göz önüne getirildiğinde Amasya kentindeki değer ne kadar önemli olduğu görülecektir. Bu haliyle Amasya'da yaşlı nüfusun artışı, Türkiye ortalamasından daha hızlı bir seyir göstermektedir. Ayrıca, konu ile ilgili olarak Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi Mevcut Durum ve Analizi raporunda belirtildiği üzere, Amasya ile birlikte TR83 bölgesindeki tüm illerde yaşlı bağımlılık oranının Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. (Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi, 2006)

Bu demografik değişim, birçok sosyal sorunu da beraberinde getirecektir. Üretici nüfus grubundaki kişi sayısının düşmesinin yanı sıra yaşlanma ile birlikte gelen çok farklı konular da, sadece Amasya ve TR83 bölgesinin değil, Türkiye'nin ve küresel anlamda dünyanın bir sorunu olarak karşımızda durmaktadır.

Küresel yaşlanma sorunu Birleşmiş Milletler ve uluslararası pek çok kuruluşu harekete geçirmiştir. Birleşmiş Milletler tarafından ilki 1982 yılında Viyana'da, ikincisi 2002 yılında Madrid'de yapılan Dünya Yaşlanma Toplantılarında tüm dünya ülkelerinin dikkati yaşlanma olgusuna çekilmiştir. 2050 yılında sayısı iki milyarı bulacak olan bu gruba yönelik konut, gelir, kuşaklararası dayanışma, sosyal ilişkiler, toplumsal katılım, yaşlı güvenliği, bakım vb. konularda şimdiden altyapı çalışmalarına başlanması, var olan altyapıların iyileştirilmesi, ülkeler ve bölgeler arası ortak çalışmaların yapılması konularında çeşitli öneri kararları alınmıştır. (<http://www.un.org>) Bu kararlardan sonra tüm ülkeler yaşlılara yönelik bir örgütlenme biçimi geliştirmek zorunda kalmıştır. Bu bağlamda, Yaşlı Dostu Toplum ve Yaşlı Dostu Kent gibi kavramlar önem kazanmıştır. "Yaşlı Dostu Kent" olgusu, Dünya Sağlık Örgütü (D.S.Ö.) tarafından 2006 yılında kabul edilen bir program olup, toplumlarda aktif ve sağlıklı yaşlanmayı sağlamayı amaçlayan uluslararası bir çabadır. (<http://www.who.int/ageing>)

“Yaşlı Dostu Kent” kavramının ortaya çıkış sebepleri; dünya nüfusu içinde yaşlılık oranının ve yaşlı nüfusun artış göstermesi, yaşlı insanların toplumlarda önemli roller oynayacak olması, demografik yaşlanmaya bağlı olarak etkin politikalar ihtiyacı olarak karşımıza çıkmaktadır. “Yaşlı Dostu Kent”, aktif yaşlanmayı destekleyen kapsamlı ve erişilebilir kentsel çevreyi ifade etmektedir. Yaşlı Dostu Kent; yaşlıların rahat bir biçimde toplumun diğer kesimleriyle birlikte uyumlu bir hayat sürdürebilecekleri ortam ve imkânların sağlandığı, temiz, güvenli, yaşanabilir ve sürdürülebilir kentsel çevreleri ifade etmektedir. Bu özellikleriyle “Yaşlı Dostu Kent” sadece yaşlı kesim için değil, başta çocuklar ve engelliler olmak üzere tüm kent halkının yararı için düzenlemelerin yapıldığı ve tedbirlerin alındığı kentsel bir yaşam çevresi olmaktadır.

2006 yılında 24 ülkeden 33 şehir aktif ve sağlıklı yaşlanmayı sağlayacak temel kentsel elemanları belirlemek için bir araya gelmiş ve sonuçta “Küresel Yaşlı Dostlu Kentler Rehberi” oluşturulmuştur. D.S.Ö., bu rehber doğrultusunda Yaşlı Dostu Kent kavramını tüm dünyada yaygınlaştırabilmek için “Yaşlı Dostu Kentler Küresel Ağı”nı oluşturmuştur. (<http://www.who.int/ageing>)

Yaşlı Dostu Kentler Rehberi, Yaşlı Dostu Kent olabilme süreci içinde yapılacak araştırma alanlarını ve aynı zamanda bir denetim listesini içermektedir. Kentler buradaki ölçütlere göre kendilerini değerlendirmekte ve gerekli düzenlemeleri yapmakla yükümlü olmaktadır. Buradaki ölçütler doğrultusunda yapılacak olan düzenlemeleri taahhüt etme kaydıyla ülke ayırımı olmaksızın dünyadaki tüm kent idareleri Yaşlı Dostu Kent olabilmek için Dünya Sağlık Örgütüne başvurabilmektedirler. Yukarıda bahsedilen denetim listesinde şu ana başlıklar yer almaktadır: a-) Dış Mekânlar ve Binalar, b-) Ulaşım, c-) Konut, d-) Sosyal Katılım, e-) Toplumsal Yaşama Dâhil Olma ve Toplumun Yaşlıya Saygısı, f-) Vatandaşlık Görevini Yerine Getirme ve İşgücüne Katılım, g-) Bilgi Edinme ve İletişim, h-) Toplum Desteği ve Sağlık Hizmetleri. Bu başlıklar altında gerekenleri yerine getiren her kent Yaşlı Dostu Kent olarak Yaşlı Dostu Kentler küresel ağına katılabilmektedir.

1.2 Projenin Amacı ve Kapsamı

Proje Amasya kentinin bu gelişmeler doğrultusunda Yaşlı Dostu kent olma potansiyelini araştırmak ve bunun için gerekli müdahale, organizasyon ve önlemlerin yerine getirilmesi ile ilgilidir. “Yaşlı Dostu Kent Projesi” adından da anlaşılacağı üzere çok kapsamlı, birçok konu ve olguyu içinde barındırabilecek, tüm toplumsal ve kentsel dinamikleri hesaba katacak, onların içinde yer alacak ve toplumun kendisinden ayırt edilemez toplumsal bir projedir. Bu proje esas olarak D.S.Ö’nün hazırladığı “Küresel Yaşlı Dostlu Kentler Rehberi”ne dayanmaktadır. Bu rehberde belirtilen konularla ilgili olarak çok çeşitli alt proje paketleri içermektedir. Bu alt başlıklarının her biri birer alt proje konusu olarak “Yaşlı Dostu Kent Amasya Projesi” içinde yer alabilir.

Öncelikle üst proje paketi kapsamında Amasya'nın "Küresel Yaşlı Dostlu Kentler Rehberi" doğrultusunda Yaşlı Dostu Kent Olma Potansiyeli ve bu konulardaki eksikliklerinin belirlenmesi gerekmektedir. Yani analiz aşaması projenin önemli bir kısmını oluşturacaktır. Daha sonra ise, gerekli şartların sağlanabilmesi için hangi stratejilerin uygulanacağı, hangi organizasyonel ve kurumsal yapıların gerçekleştirilmesi gerektiği büyük proje paketi içinde yer alacaktır. Daha sonra ise, bu konularla ilgili olarak detaylı ve somut proje çalışmaları yer alabilecektir.

Bu proje çalışmaları D.S.Ö.'nün hazırlamış olduğu Rehberde yer alan ve bir önceki kısımda belirttiğimiz denetim listesi başlıkları doğrultusunda oluşacaktır. Örneğin; Yaşlı Dostu Kent çerçevesi içinde kent içinde oluşturulacak dış mekân ve yeni konut alanlarının belirli kriterler doğrultusunda ele alınması, ulaşım sistemlerinin tekrar ele alınarak yeni düzenlemeler yapılması, somut bir yaşlı dostu köy yerleşkesi projesi gibi proje paketleri bu büyük proje çerçevesi içinde verilebilir. Doğal olarak, bu alt projelerden her biri üst ölçekte yer alan "Yaşlı Dostu Kent Amasya" konsepti içinde yer alması gerekmektedir.

Her dünyaya gelen varlık mutlak yaşlanacağından dolayı, çocuklarına ve yaşlılarına sahip çıkan toplumlar geçmişe saygı duyarak geleceğe de güvenle bakabilirler. En geniş perspektifle; bu proje ile birlikte bu durumun sağlanmasına çalışılmaktadır.

Gelecek zaman içinde ülkemiz için de büyük bir sorun olacak yaşlı nüfus artışına karşın gerekli önlemleri alabilmek adına Amasya özelinde bir model oluşturulması, sağlıklı yaşlanma olgusunun da bu model içinde yer almasıyla birlikte "**Yaşlı Dostu Kent Amasya**" modelinin diğer kentlerimiz için de öncü bir rol oynamasıdır. Projenin etkililiği ve uygulanabilirliği ölçüsünde oluşturulacak özgün model hem ulusal hem de küresel çapta, şehirler için ve yerel planlamacılar için benimsenebilir olacaktır.

1.3 Projenin Çıktıları

Amasya'nın potansiyellerinin belirlenmesi ve Yaşlı Dostu Kent olma konusunda alınacak tedbirler ile birlikte Amasya kentinin de ekonomik ve toplumsal olarak ilerlemesi ve kalkınması sağlanabilecektir. Özellikle açılacak yeni istihdam sahaları ile birlikte ekonomik yapı gelişme gösterecek, yine yapılacak çalışmalarla gerekirse dünyadaki yaşlıların buraya gelmeleri ve kalmaları sağlanacak, böylece dolaylı kültürel kaynaşma amaçlı turizm faaliyetleri ile birlikte hem ekonomik gelişme hem de sosyal gelişme sağlanabilecektir.

Yapılacak tüm alt projeler ve müdahaleler, sadece yaşlı kesim için yapılamayacak, aynı zamanda tüm yaştaki ve dezavantajlı insanlara da fayda sağlayacaktır. Örnek olarak, hava ve su kalitesini artırmak gelişme çağındaki çocukları koruyacak ve çevre kaygısı olan diğer insanları da memnun edecektir. Aileler hanelerindeki yaşlılar yeterli hizmeti ve desteği görünce görmüş oldukları sosyal destek konusunda öznel yaşam nitelikleri artacak, duyarlılık geliştireceklerdir.

Ulaşımında yapılacak tüm iyileştirmeler tüm yaş gruplarındaki insanlar ve özellikle özürllüer açısından büyük rahatlama sağlayacaktır. Yaşlı insanların sosyal işlevselliklerinin artması toplumsal katılımlar ölçüsünde vatandaşlıkla ilgili hizmetlerde yer almaları tüm toplum açısından olumlu bir durumdur. Ayrıca yerel ekonomi yaşlıların aktif olarak üretime, tüketime katılmalarıyla büyüme ve gelişme imkânları olanakları bulabilecektir. Sonuç olarak toplumsal gelişme sosyal adalet temelinde varlık bulacaktır. Proje bütünü içinde diğer alt projeler de olumlu sonuç verdiği takdirde diğer kentlerin de Yaşlı Dostu Kent ve Toplum olma yollarında bir örnek teşkil edecek ve gelecekteki yaşlanma sonucu oluşacak toplumsal, ekonomik kaygılar yerini plan, program, projelerle sağlıklı toplumlarda yaşamının önünü açacaktır. Güvenli ve yaşam kalitesini belirlemiş toplumlar ortaya çıkacaktır.

2. YAŞLILIK VE “YAŞLI DOSTU KENT” KAVRAMININ GELİŞİMİ

2.1 Yaşlılık Kavramı ve Özellikleri

Dünya Sağlık Örgütü yaşlılığı çevresel etmenlere uyum sağlama yeteneğinin azalması ya da büyük oranda kaybolması olarak tarif etmektedir. Yaşlanma ise, insanın doğumundan itibaren başlar ve ölümüne kadar devam eder. İnsan ömrünün genlerinde saklı olduğu, kromozomları üzerinde bulunan “telomer” ne kadar uzunsa ömrün de o kadar uzun olduğu son yıllardaki çalışmalar sonucu gösterilmiştir.

Ancak kötü alışkanlıklarımız (alkol, sigara, kötü beslenme), hava kirliliği, çevre kirliliği, hareketsiz yaşam, kötü hijyen, koruyucu sağlık hizmetlerinin yetersizliği gibi kendimizden ya da devlet hizmetlerinin yetersizliğinden kaynaklanan sebepler bu süreyi azaltmaktadır. Doğumdan itibaren iyi yaşayıp, sağlıklı yaşamayı seçer ve sağlık hizmetlerini en iyi şekilde alır, temiz çevre ve hijyenik bir ortam sağlayabilirsek ve telomerimiz de buna izin veriyorsa ortalama insan ömrünün 120-140 yaş olabileceği söylenmektedir. (Hussin J, Roy-Gagnon M-H, Gendron R, Andelfinger G, Awadalla P,2011 / M.A. Babizhayev & Y.E. Yegorov, 2010 / Takubo ve Ark., 2010 /Paul, 2011 / Fraga, 2009)

Yaşlanma ile birlikte kişide fizikî, mental ve psikososyal yönden yetersizlikler kendini göstermeye başlamaktadır. Yaşlı birey bedenî, zihinsel, psikolojik ve sosyal yönden eskisi kadar güçlü değildir, hatta özerkliklerini yitirip bağımlı duruma düşebilmektedirler.

Dolayısıyla yaşlılığın kronolojik, biyolojik, psikolojik ve sosyal olmak üzere pek çok boyutu vardır:

1) Kronolojik Yaşlanma: Doğum yaşı ya da takvim yaşı olarak ifade edilebilir. Genellikle kronolojik olarak 65 yaş ve üstünde olan kişiler, yaşlı olarak kabul edilmektedir. Ancak bu tanımlama insanların bu devredeki genel sağlık ve fizikî durumunu, psikolojik ve mental kapasitelerini tanımlamada yetersizdir.

Kronolojik Yaşlanma: Doğum yaşı ya da takvim yaşı

65-74 yaş (Genç Yaşlı)

75-84 yaş (Yaşlı)

85 ve üstü (İleri Yaşlı)

2) Biyolojik (Fizyolojik) Yaşlanma: Hücre sayısındaki azalma, hücresel düzeydeki yıpranmaya bağlı olarak dokular, organlar düzeyinde gözlenen fonksiyon kayıpları biyolojik yaşlanmanın temel nedenidir. Dışarıdan görülen saçların ağarması, derinin buruşması biyolojik yaşlanmanın işaretlerindedir.

Yaş ilerledikçe motor beceriler zayıflar, aktivite azalır ve kaslarda kuvvet azalması gözlenir. Dolayısıyla kaslarda atrofi gelişir. Kemiklerdeki kalsiyum eksikliği sebebiyle osteoporoz denilen durum ortaya çıkar. En ufak bir düşme ya da çarpmada kemikler kolaylıkla kırılır. Biyolojik yaşlanma sonucunda yaşlıların çoğunda tıp terminolojisinde “osteoporoz” dediğimiz halk arasında “kemik erimesi” denilen durum ortaya çıkar.

İnsanın biyolojik yaşı, vücut yaşı olarak da ifade edilir. Kişinin yaşam tarzı ve alışkanlıkları (alkol, sigara, kötü beslenme), çevre, hareketsiz yaşam, hijyen, koruyucu sağlık hizmetleri gibi pek çok faktör biyolojik yaşlanma sürecine etki ederler.

3) Psikolojik Yaşlanma: Yaşlanmaya bağlı olarak kişinin zekâ, hafıza ve emosyonel (duygusal) durum gibi fonksiyonlarında kayıplar ortaya çıkar. Geçmişe özlem, geleceğe dair güvensizlik, başaramama ve yetersizlik duygusu sık rastlanılan psikolojik tezahürlerdir.

4) Sosyal Yaşlanma: Yaşlılar toplumsal ve çalışma hayatında, sosyal ilişkilerinde güçlerini ve yeteneklerini büyük oranda kaybederler. Bir toplumda ya da bir grup içinde sosyal yönden eskisi gibi iyi bir uyum sağlayamazlar, yetenek ve becerilerini toplumda yerli yerinde kullanamazlar.

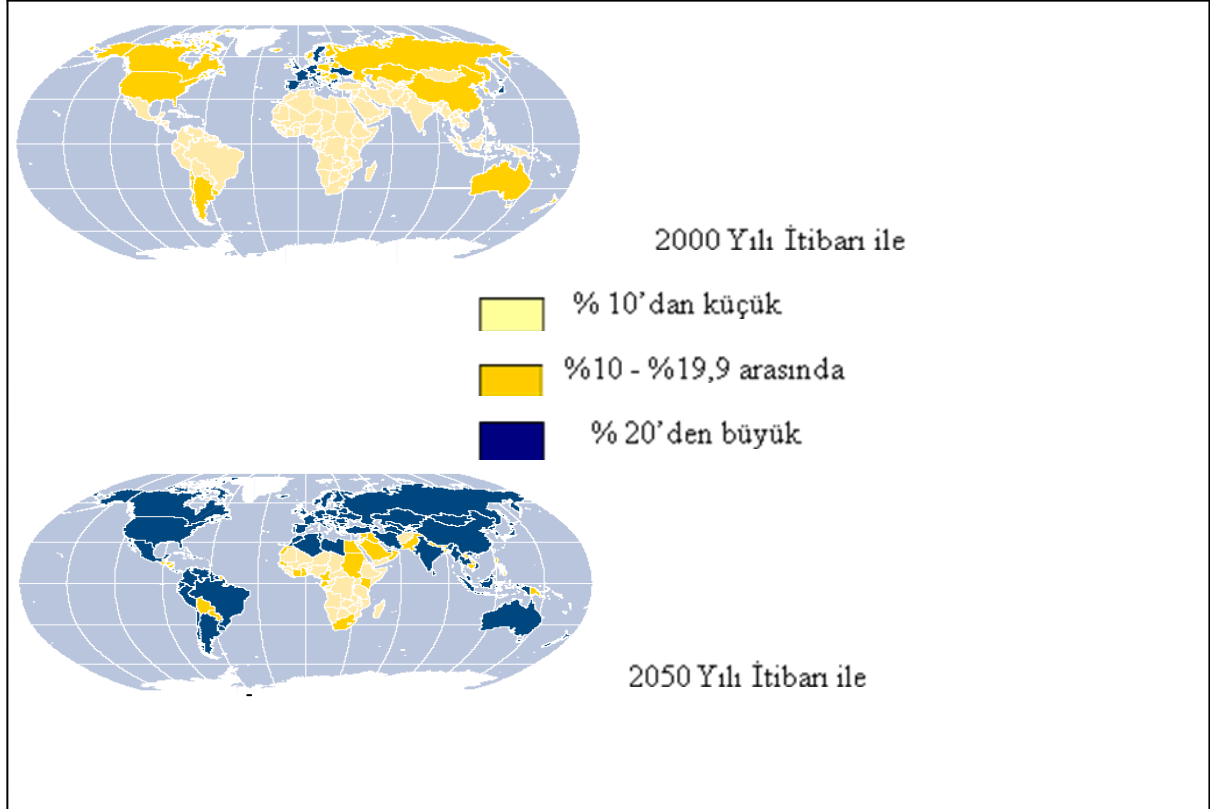
Kısa bir değerlendirme yapmak gerekirse: Kişisel farklılıklar nedeniyle yaşlılar yaşlanmanın bu dört boyutunu farklı biçimde yaşarlar.

2.2 Demografik Süreçte Artan Yaşlı Nüfus ve Sonuçları

Nüfusu çok hızlı artış kaydeden bazı Orta ve Güney Afrika ülkeleri hariç, tüm dünya nüfusunun yaşlanmakta olduğu istatistiksel olarak tespit edilmiştir. (<http://www.un.org/esa>) Gelecek zaman dilimleri içinde dünyanın birçok bölgesindeki ülkeler için nüfusun yaşlanması sorunu en önemli sosyal sorun olma yolundadır. Bu sorun özellikle gelişmiş ülkelerde bilhassa Avrupa ülkeleri ve Japonya’da kendisini şimdiden hissettirmektedir.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

D.S.Ö.'ne göre dünyada bugün yaşlı nüfusun toplam nüfusa oranı %10'ken bu oranın 2050 yılında %16'nın üzerine çıkması beklenmektedir (<http://www.un.org/ageing>). Gelişmiş ülkelerde bugün %7-10 arasında değişen ve bu oranın 2050 yılında %33 olacağı tahmin edilmektedir (<http://www.un.org/ageing>). Şekil 1' den de görüleceği üzere 2000 yılı itibarı ile 65 yaş üstü nüfusun yüksek rakamlara çıktığı ülkeler birkaç Avrupa ve ülkesi ve Japonya iken 2050 yılı itibarı ile Afrika kıtasından da birkaç ülke dahil olmak üzere dünyanın çoğunluğunda bu oranın artacağı gözlemlenmektedir. (Bkz Şekil 2.2.1)

Şekil 2.2.1 2000 ve 2050 Yıllarında Dünya Ülkelerinde Yaşlı Nüfus (65+ Yaş) Oranları
Kaynak: Lehr, Ursula, 2009, (www.fundacionyuste.es)

Dünya nüfusunun giderek yaşlanması ve yaşlanma süreci ile birlikte kronik hastalıkların görülme sıklığı artmaktadır. Gelişmiş ülkelerde yaşlı nüfus; hastaneye kabullerin % 50'sini, sağlık harcamalarının da % 40'ını oluşturmaktadır. Bu yüksek oran, gelişmiş ülkelerin kurumsal ve yatılı düzenlemelerden; müracaatçı memnuniyetine dayalı, süreli, etkili ve düşük maliyetli sağlık ve sosyal bakım hizmetlerine yönelmelerine neden olmaktadır (<http://ekutup.dpt.gov.tr/nufus/yaslilik/eylempla-i.pdf>). Toplumla ilgili sağlık sorunlarının yanı sıra yaşlıların toplumla entegre olmaları ve toplumla olan ilişkileri yönünde de sorunlar çıkmaktadır. Yaşlıların kendilerini bir yük olarak görmeden ve umutlarını yitirmeden toplum içinde yaşamlarının sağlanması elzemdir. Bunların yanı sıra yaşlanan nüfus dolayısıyla çeşitli istihdam alanlarındaki eksikler de toplumsal üretim ve yaşam da işgücü ve verim kaybına neden olmaktadır.

Nüfusun giderek yaşlanması sorunu küresel bir sorun olduğundan dolayı Birleşmiş Milletler in bu soruna yaklaşımı önem arz etmektedir. Birleşmiş Milletler tarafından ilki 1982 yılında Viyana”da, ikincisi 2002 yılında Madrid”de yapılan Dünya Yaşlanma Toplantısında; tüm dünya ülkelerinin dikkati yaşlanma olgusuna çekilerek 2050 yılında iki milyarı bulacak olan bu gruba yönelik konut, gelir, nesiller arası dayanışma, sosyal ilişkiler, toplumsal katılım, yaşlı güvenliği, bakım vb. konularında şimdiden altyapı çalışmalarına başlanması, var olan altyapıların iyileştirilmesi, ülkeler ve bölgeler arası ortak çalışmaların yapılması konularında tavsiye kararları almıştır. (<http://www.un.org>)

2.3 Yaşlılıkla İlgili Olarak Dünyadaki Yaklaşımlar

Uluslararası düzlemde, Dünya Sağlık Örgütü (D.S.Ö.) sağlıklı yaşlanmanın tüm dünyada mümkün olabilmesi için 1995 yılında 'Yaşlanma ve Sağlık' programını onaylamıştır (<http://www.unescap.org>). Bu program hem ileri yaş, hem de yaşlanmayı kapsamlı olarak ele almakta; yalnızca yaşlanmanın getirdiği sağlık problemlerine odaklanmak yerine, öncelikle sağlıklı yaşlanmayı hedefleyen planlama ve araştırmaları önermekte ve desteklemektedir. Önemli olan iyi yaşlanma için stratejiler ve önlemler belirlemektir. İyi yaşlanma; hastalık ve düşünlük için düşük risk, yüksek fiziksel ve bilişsel fonksiyon ve yaşama aktif bağlılık anlamına gelmektedir (Bowling, Dieppe, 2005).

Dünyadaki tüm ülkeler yaşlanma ile ilgili eğitim, araştırma, sosyal ve politik yapılanma gibi alanlarda projeler oluşturmaktadır. Demografik değişim karşısında bütün ülkeler yaşlılara yönelik bir örgütlenme biçimi geliştirmektedir ve geliştirmek zorundadır. Bu bağlamda, “Yaşlı Dostu Toplum” ve “Yaşlı Dostu Kent” gibi kavramlar önem kazanmaktadır.

Yaşlı Dostu Toplum, yaşlıların aktif olarak;

- ✓ Kapasitelerini, yeteneklerini, verebileceklerinin farkına varan,
- ✓ İhtiyaçlarına ve seçimlerine karşılık verebilen,
- ✓ Fikirlerine ve yaşam tarzlarına saygı gösteren,
- ✓ Kırılgan olanları mutlak koruyan,
- ✓ Toplum yaşamının her alanına ve anına katılmayı teşvik eden şekilde olmak üzere;

Bunlar ile ilgili her tür politika, hizmet, oluşum ve yapının bulunduğu toplumlara yaşlı dostu toplum denilmektedir. (<http://www.ncaop.ie>)

Yaşlı Dostu Kentsel Yerleşme ve hizmetlerle ilgili hususlar ise şunlardan oluşmaktadır (<http://www.phac-aspc.gc.ca>)

1. Yaşlının Toplumsal Yaşama Katılımı

- ✓ Kentte yaşayan insanlarda Yaşlı insanlar hakkında olumlu görüşler oluşmasını sağlama,
- ✓ Yaşlıların yaşam aktiviteleri sırasında her türlü bilgiye erişimlerinin sağlanması,
- ✓ Kamusal ve özel ulaşım sistemlerinin yaşlılara uygun olarak düzenlenmesi,
- ✓ Yaşlıların yaşadığı iç ve dış mekânların yaşamlarına uygun şekilde düzenlenmesi.

2. Yaşlıların Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi

- ✓ Yaşlıların dinlenebileceği ve sosyal ilişkiler kurabileceği mekânların ve programların oluşturulması,
- ✓ Yaşlının bedensel ve ruhsal sağlığının iyileştirilmesi için çeşitli aktivitelerin ve programların düzenlenmesi,
- ✓ Yaşlı ve yoksullara sosyal destek ve yardım sağlanması,
- ✓ Sağlık hizmetlerinin erişilebilir ve ödenebilir olması,
- ✓ Temiz solunabilen bir havanın ve kaliteli suyun temin edilmesi,

3. Yaşlıların güvenliğinin sağlanması ve özgür yaşayabilmelerinin temini

- ✓ Yaşlılara uygun, ödenebilir konut temini,
- ✓ Yaşlılar için yapılan konutların yaşlının yaşam biçimine uygun tarzda yapılması ve döşenmesi,
- ✓ Sokakların ve binaların yaşlıların güvenliğini tehdit etmeyecek şekilde tasarlanması,
- ✓ Yolların ve trafik işaret sisteminin yaşlıların güvenliğine uygun olarak tasarlanması,
- ✓ Kamu ulaşımının yaşlılar için güvenli, erişilebilir ve ödenebilir olması,
- ✓ Yaşlıların günlük ev hizmetlerinin ve bakımlarının sağlanması,
- ✓ Yaşlısına evde bakan kişilere destek sağlanması,
- ✓ Bankaların, mağazaların ve kamu kurumlarının yaşlıların kolayca ulaşabileceği şekilde konumlanması ve düzenlenmesi,
- ✓ Komşuluk ilişkilerinin güçlenmesini sağlayarak komşularının yaşlıya sahip çıkmasını temin etmek,
- ✓ Yaşlıların taciz veya gaspa karşı korunması,
- ✓ Afetlerde yaşlının nasıl korunacağını ve yardım edileceğinin planlanması,
- ✓ Yaşlıların sosyal yaşama ve çalışma hayatına katılımını sağlayabilmek için uygun iş imkânlarının yaratılması,
- ✓ Yaşlılara esnek çalışma imkânlarının sağlanması.

Yaşlı Dostu Bir Toplum Tüm Yaştaki İnsanlara Fayda Sağlar. Örnek Olarak;

- ✓ Hava ve su kalitesini artırmak gelişme çağındaki çocukları korur ve çevre kaygısı olan diğer insanları da memnun eder.
- ✓ Aileler hanelerindeki yaşlılar yeterli hizmeti ve desteği görünce daha az üzülmemektedirler. Ulaşım yapılacak tüm iyileştirmeler tüm yaş gruplarındaki insanlar ve özellikle özürülüler açısından büyük rahatlama sağlar.
- ✓ Yaşlı insanların sosyalleşmeleri ve vatandaşlıkla ilgili hizmetlerde yer almaları tüm toplum açısından olumlu bir durumdur. Ayrıca yerel ekonomi yaşlıların aktif olarak tüketime katılmalarıyla büyüme ve gelişme imkânları bulabilir.
- ✓ Artan yaşlı nüfusun ihtiyaçları gençler için de yeni istihdam alanları yaratacaktır.

2.4 Yaşlı Dostu Kent Kavramı

“Yaşlı Dostu Kent”, 2006 yılında kabul edilen Yaşlı Dostu Çevreler Programı çerçevesinde toplumlarda aktif ve sağlıklı yaşlanmayı sağlayabilmek için çevresel ve sosyal faktörlerin değerlendirildiği ve DSÖ tarafından organize edilen uluslar arası bir çabadır. (<http://www.who.int/ageing>)

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Yaşlı dostu kent kavramının ortaya çıkış sebepleri olarak dünya nüfusu içinde yaşlılık oranının ve yaşlı nüfusun artış göstermesi ve yaşlı insanların toplumlarda önemli roller oynaması sayılabilir.

Demografik yaşlanmaya bağlı olarak en etkin politika yaklaşımı olarak yaşlı dostu kentlerin oluşturulması görülmektedir. Kent yapıları genelde yaşlı dostu olabilmek için gerekli ekonomik ve sosyal altyapı ve kaynakları kapsadığından ve daha küçük topluluklara yön verdiğinden DSÖ'nün konu ile ilgili çalışmaları kentsel alan ve kentsel çevre üzerinde odaklanmıştır.

Yaşlı Dostu Kent, aktif yaşlanmayı destekleyen kapsamlı ve erişilebilir kentsel çevreyi ifade etmektedir. 2006 yılında 24 ülkeden 33 şehir aktif ve sağlıklı yaşlanmayı sağlayacak temel kentsel elemanları belirlemek için bir araya gelmiş ve sonuçta Küresel Yaşlı Dostlu Kentler Rehberi oluşturulmuştur. Bu programı geliştirmek için D.S.Ö, "Yaşlı Dostu Kent Küresel Ağı"nı oluşturmuştur. 2007 itibarı ile bu ağa üye kentler ve nüfusları aşağıdaki tabloda (Tablo2.4.1) verilmiştir. (<http://www.who.int/ageing>)

Tablo 2.4.1. incelendiğinde dünyanın her bölgesinden ve farklı nüfus gruplarından kentlerin bu ağa üye olabildikleri görülmektedir. Türkiye'den İstanbul kenti de 10 milyonu aşan nüfusuyla bu küresel ağa üye olan kentlerden bir tanesidir. Tablodan da izleneceği üzere "Yaşlı Dostu Kent Küresel Ağı"na üye olabilmek için belli bir nüfus, gelişmişlik derecesi veya belli bir coğrafyada yer alma gibi kriterler bulunmamaktadır. Dünya üzerindeki tüm ülkelerin kentleri bu ağa üye olup, "Yaşlı Dostu Kent" olma yolunda taahhütler vermekte ve çalışmalar yapabilmektedirler.

2007 Başı İtibarı İle

Kent ve Ülkesi	Nüfusu	Kent ve Ülkesi	Nüfusu
Mexico City (Meksika)	35.000.000	Udiapur (Hindistan)	550.000
Tokyo (Japonya)	35.000.000	TrablusŞam (Lübnan)	500.000
Şangay (Çin)	19.000.000	Himeji (Japonya)	480.000
Yeni Delhi (Hindistan)	18.000.000	Halifax (Kanada)	380.000
Londra (İngiltere)	15.000.000	San Jose (Kostarika)	350.000
İstanbul (Türkiye)	13.000.000	Cenevre (İsviçre)	200.000
Moskova (Rusya)	11.000.000	Ponce (Port Riko)	195.000
Rio (Brezilya)	10.000.000	Sherbrooke (Kanada)	150.000
Ruhr Böl. (Almanya)	5.300.000	Saanich (Kanada)	110.000
Melbourne (Avustralya)	3.700.000	Kingston (Jamaika)	100.000
Nairobi (Kenya)	2.200.000	Udinese (İtalya)	100.000
Amman (Ürdün)	2.000.000	Mayaquez (Porto Riko)	95.000
Edinburgh (İskoçya)	1.200.000	Tuymazy (Rusya)	70.000
İslamabad (Pakistan)	900.000	Dundalk (İrlanda)	35.000
Portland (A.B.D.)	600.000	Portage (Kanada)	13.000
La Plata (Arjantin)	600.000	Melville (Avustralya)	6.000
Cancun (Meksika)	580.000		

Tablo 2.4.1 Yaşlı Dostu Kent Küresel Ağına Üye Olan Kentler ve Nüfusları

Kaynaklar: <http://www.who.int>, <http://www.un.org>.

Yaşlı Dostu Kentler Küresel Ağının başlıca görevleri şunlardır

- ✓ Katılımcı kentlerin Dünya Sağlık Örgütü ve birbirleriyle olan bağlantılarını sağlamak,
- ✓ Bilgi ve iyi uygulamaların değişimini kolaylaştırmak,
- ✓ Yaşlı kişilerin yaşamlarını kolaylaştırmak için uygun, sürdürülebilir ve az maliyetli çabaları teşvik etmek ve büyütme,
- ✓ Konu ile ilgili teknik destek ve eğitim olanakları sağlamak.

(www.who.int/ageing/Brochure)

Yaşlı dostu kent olmak için belli bir sürecin izlenmesi gerekmektedir. Bunlar şu şekilde sıralanabilir (<http://www.who.int/ageing>)

A. Planlama (1-2 Yıl)

- i. Yaşlı insanları Yaşlı Dostu Kent döngüsüne katabilmek için çeşitli mekanizmaların oluşturulması,
- ii. Kentin yaşlı dostu olabilirliliğinin ana hatlarıyla değerlendirilmesi
- iii. Değerlendirme sonuçlarına göre tüm kenti kapsayan 3 yıllık bir eylem planının hazırlanması,
- iv. İzleme süreci için göstergeler belirlenmesi

B. Uygulama (3-5 Yıl)

Birinci aşamanın tamamlanması ve ağa katıldıktan 2 yıl sonrasını geçmemek kaydıyla kentler eylem planlarını gözden geçirme ve destek amacıyla Dünya Sağlık Örgütüne sunarlar. D.S.Ö.'nün olurundan sonra uygulama için 3 yıl süre alırlar.

C. Gidişatın Değerlendirilmesi (5.Yıl Sonu)

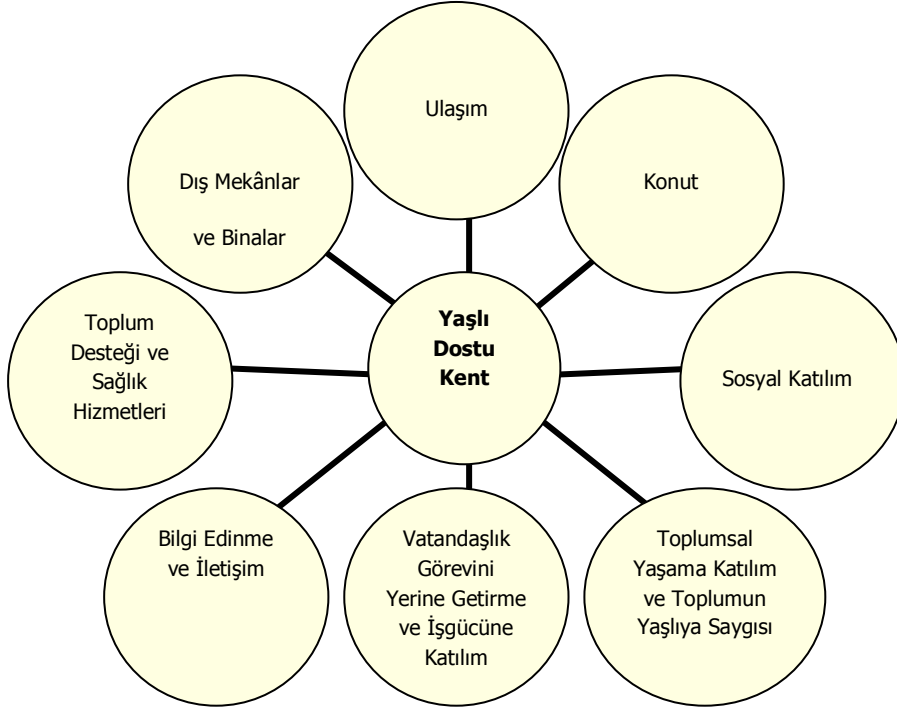
Uygulamanın ilk döneminden sonra kentler gidişat/gelişme raporlarını birinci aşamada belirttikleri göstergeler doğrultusunda D.S.Ö.'ne sunarlar.

D. Daimi İlerleme/Gelişme Safhası

Orijinal eylem planı ile gidişat örtüşüyorsa kentler daimi ilerleme safhasına alınırlar. Bu aşamada kentler 5 yıla kadar bir süre için yeni bir eylem planı hazırlamak durumundadırlar. Bu yeni planın durumu da bu ikinci uygulama dönemi sonunda tekrar değerlendirilecektir. Kentler Ağdaki üyeliklerinin devamını uygulama döngüleri ile sağlayacaklardır.

Yaşlı Dostu kent olabilmek için olması gereken kriterler bağlamında, denetim listesi bulunmaktadır. Bu faktörler aynı zamanda Yaşlı Dostu Kent' in araştırma alanları olmaktadır. Yaşlı Dostu Kent denetim listesinde yer alan faktörler aşağıdaki şekilde gösterilmektedir. (Bkz şekil.2) Her bir başlık altında yaşlı dostu kentte olması gereken faktörler ve oluşumlar listelenmektedir. (Bakınız 2.4.1) Herhangi bir kentin yaşlı dostu kent olabilmesi için bu kriterleri yerine getirmesi gerekmektedir.

(<http://www.who.int/ageing>)

Şekil 2.4.1 Yaşlı Dostu Kent Denetim Listesinde Yer Alan Faktörler
Kaynak: Who Age-Friendly Cities Checklist, 2006, (<http://www.who.int>).

2.5 Yaşlı Dostu Kentler Rehberi Kontrol Listesi

Kentsel açıdan toplumumuzun yaşlı dostu kent olma derecesini değerlendirebilmek için DSÖ tarafından Yaşlı Dostu Kentler Kontrol listesi hazırlanmıştır. Bu kontrol listesine göre değerlendirmeler yapılması gerekmektedir. Bu kontrol listesi şöyle sıralanmaktadır. (http://www.who.int/ageing/publications/Age_friendly_cities_checklist.pdf)

Dış Mekânlar ve Binalar

- ✓ Kamusal alanlar temiz ve memnuniyet verici olmalıdır.
- ✓ Yeşil alanlar ve dış mekânlardaki oturma elemanları yeterli sayıda, bakımlı ve güvenli olmalıdır.
- ✓ Kaldırımlar iyi durumda olmalı, engeller olmamalı ve tamamen yayalar için ayrılmalıdır.
- ✓ Kaldırımlar kaymaz özellikte olmalı, tekerlekli sandalyeler için gerekli genişlik bırakılmalı ve yola inen dikey bordürleri bulunmalıdır.
- ✓ Yaya geçişleri sayıca yeterli olmalıdır, farklı güçlük ve özür durumları olan insanlar için güvenli, kaymaz işaretlerle işaretlenmiş, görsel ve işitsel açıdan yeterli donanıma sahip olmalıdır ve yeteri kadar geçiş süresi verilmelidir.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

- ✓ Sürücüler yaya geçitlerinde ve yaya yolu taşıt yolu kesişmelerinde yayalara yol vermelidirler.
- ✓ Bisiklet yolları, kaldırımlardan ve diğer yaya yollarından ayrılmış durumda olmalıdır.
- ✓ Dış mekânlardaki güvenlik; yeterli sokak aydınlatması, polis devriyeleri ve toplumsal eğitim gibi önlemlerle birlikte desteklenmelidir.
- ✓ Hizmetler bir arada konumlanmış ve erişilebilir düzeyde olmalıdır.
- ✓ Yaşlı insanlar için düzenlenmiş ayrı müşteri hizmetleri düzenlemeleri olmalıdır; farklı sıra sistemleri, yaşlılara özel gişeler gibi.
- ✓ Binalar (kamu ve umumi) dışarıdan ve içeriden iyi işaretlendirilmiş olmalı, yeterli sayıda oturma yeri ve tuvalet, erişilebilir ve güvenli asansörler, rampalar, korkuluklar, merdivenler ve kaymaz koridor kaplamaları bulunmalıdır.
- ✓ Dış ve iç mekândaki tuvaletler sayıca yeterli, temiz, iyi bakımlı ve erişilebilir olmalıdırlar.

Ulaşım

- ✓ Kamu ulaşım ücretleri sabit, açıkça belirtilmiş ve ödenebilir olmalıdır.
- ✓ Kamu ulaşımı güvenilir, sık, geceleri, hafta sonu ve tatillerde de işliyor olmalıdır.
- ✓ Tüm kentsel alanlar ve hizmetler kamu ulaşım ağı içinde olmalı, belirgin ve tanımlı güzergâhlar izlenmeli, araçların durumu iyi olmalıdır.
- ✓ Araçlar temiz, bakımlı, erişilebilir olmalı, aşırı kalabalık oluşmamalı ve araçlarda öncelikli oturma yerleri bulunmalıdır.
- ✓ Engelli kişiler için özelleşmiş ulaştırma şekilleri mümkün olmalıdır.
- ✓ Sürücüler duraklarda iniş ve binışleri kolaylaştırmalı, herkes oturana veya inene dek araçları hareket ettirmemelidir.
- ✓ Duraklar ve istasyonlar uygun yerlerde konumlanmalı, erişilebilir, güvenli, temiz olmalı, iyi aydınlatılmış, işaretlendirilmiş, korunaklı olmalı ve yeterli sayıda oturak bulunmalıdır.
- ✓ Kullanıcılara güzergâhlar, hareket saatleri ve özel ihtiyaçlarındaki olanaklar ile ilgili olarak tam ve kolay erişilebilir şekilde bilgi verilmelidir.
- ✓ Kamu ulaşımı yetmediği zamanlarda gönüllü ulaştırma hizmetleri hali hazırda bulunmalıdır.
- ✓ Taksi hizmetleri erişilebilir ve ödenebilir olmalı, sürücüler yardımsever ve nazik olmalıdır.
- ✓ Yollar bakımlı, iyi drenaja sahip ve iyi ışıklandırılmış olmalıdır.
- ✓ Trafik akışı iyi düzenlenmiş olmalıdır.
- ✓ Yollarda, sürücülerin görüşünü kapayacak şekilde engeller olmamalıdır.
- ✓ Trafik işaretleri ve kesişimler görünebilir olmalı ve iyi yerleştirilmelidir.
- ✓ Tüm sürücüler için sürücü kursları veya sürücü pratiğini artırıcı kurslar teşvik edilmelidir.

- ✓ Otopark ve sürücü dinlenme alanları güvenli, sayıca yeterli ve uygun biçimde yerleştirilmiş olmalıdır.
- ✓ Özel ihtiyaçları olan kişiler için öncelikli otoparklar ve sürücü dinlenme alanları uygun olmalı ve bunlara saygı gösterilmelidir.

Konut

- ✓ Hizmetlere ve toplumun geri kalan kısmına yakın, güvenilir alanlarda yeterli ve ödenebilir konut stoğu bulunmalıdır.
- ✓ Evde bakım hizmetlerinin yeterli ve ödenebilir olması, destekleyici hizmetler mevcut ve elverişli olmalıdır.
- ✓ Konut iyi ve sağlam inşa edilmiş olmalı, her türlü hava şartlarına ve doğal tehditlere karşı güvenli ve rahat bir ortam sağlamalıdır.
- ✓ İç mekânlar ve bina yüzeyleri hareket için kısıtlayıcı olmamalı, tüm iç mekânlar ve koridorlar hareket kabiliyeti açısından uygun olmalıdır.
- ✓ Konut tadilat imkânları ve tedarigi uygun ve ödenebilir olmalı ve bunları sağlayanlar yaşlıların ihtiyaçlarından haberdar olmalı ve bunları anlamalıdır.
- ✓ Kamu ve özel kiralık konut stoğu temiz, iyi, bakımlı ve güvenilir olmalıdır.
- ✓ Kırılgan, zayıf, engelli yaşlı kişiler için yeterli ve ödenebilir konut olmalı ve bunların hizmetleri yerel imkânlarla sağlanabilmelidir.

Sosyal Katılım

- ✓ Çeşitli etkinlik ve aktiviteler için buluşma/ bir araya gelme mekânları uygun şekilde konumlanmış olmalı, erişilebilir, iyi ışıklandırılmış ve kamu ulaşım ağının kolayca ulaşabildiği yerlerde olmalıdır.
- ✓ Bazı zamanlarda yaşlı insanların bir araya gelecekleri etkinlikler düzenlenmelidir.
- ✓ Aktiviteler ve etkinlikler yalnız veya refakatçi ile katılıma uygun olmalıdır.
- ✓ Aktiviteler ve çeşitli programlar ödenebilir düzeyde olup, gizli veya ekstra maliyetleri olmamalıdır.
- ✓ Aktiviteler, olaylar hakkında erişilebilirlik imkânları ve ulaşım imkânları hakkında bilgileri de içinde olmak üzere yaşlı insanlara bilgi akışının düzenli olması gereklidir.
- ✓ Yaşlı insanların oluşturduğu farklı kesimlere hitap etmek üzere aktivitelerin çeşitlendirilmesi gerekmektedir.
- ✓ Yaşlı insanlarda içinde olmak üzere toplumun tüm kesimlerinin rekreasyon merkezleri, okullar, kütüphaneler, toplum merkezleri gibi yerel toplum mahallerinde bir araya getirilmesi sağlanmalıdır.
- ✓ Sosyal izolasyon tehdidi altında olan kişiler için tutarlı ve düzenli bir sosyal yardım imkanı olmalıdır.

Toplumsal Yaşama Dahil Olma Ve Toplumun Yaşlıya Saygısı

- ✓ Kamu, gönüllü kuruluşlar ve ticari kuruluşlar sürekli olarak yaşlı insanlara hizmet kalitesini artırmak ve daha iyi hizmet götürebilmek için düzenli biçimde çalışmalıdırlar.
- ✓ Hizmetler ve ürünler değişen ihtiyaçlara göre farklılaşmalıdırlar ve bu tercihler, kamu ve ticari hizmetler tarafından karşılanmalıdırlar.
- ✓ Hizmet personeli nazik, saygılı ve yardımsever olmalıdır.
- ✓ Yaşlı insanlar medyada sıkça yer almalı, olumlu olarak betimlenmeli ve yaşlılar hakkında basmakalıp klişelerden vazgeçilmelidir.
- ✓ Toplumsal aktiviteler, olaylar belirli yaşların ihtiyaç ve tercihlerine cevap verecek şekilde tüm nesillerin ilgisini çekmelidir.
- ✓ Toplumsal aktiviteler içinde yaşlıların aileler içinde bunlara katılması sağlanmalıdır.
- ✓ Çeşitli eğitim kurumları yaşlanma ve yaşlı insanlar la ilgili bilgilendirme hususunda fırsatlar sunmalı, bu okul aktivitelerinde yaşlılar da yer almalıdır.
- ✓ Yaşlı insanlar şu anki konumlarının yanı sıra geçmişleriyle de toplumda fark edilmelidirler.
- ✓ Hali vakti yerinde olmayan yaşlı insanlar, kamusal, gönüllü ve özel hizmetlere kolayca erişebilmelidirler.

Vatandaşlık Görevini Yerine Getirme Ve İşgücüne Katılım

- ✓ Gönüllü yaşlılar için kişisel maliyetleri karşılamak amacıyla eğitim, tanımlama, rehberlik ve tazminlerle beraber esnek iş seçenekleri bulunmalıdır.
- ✓ Yaşlı işgücünün nitelikleri desteklenerek teşvik edilmelidir.
- ✓ Yaşlı insanlar için esnek ve ortalama gelirli iş olanaklarının desteklenmesi gerekmektedir.
- ✓ İşe almada, elde tutmada, teşvikte veya iş eğitiminde yalnızca yaşa göre ayırımın yasaklanması gerekmektedir.
- ✓ İş yerleri, özür lü insanların ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde uyarlanmalıdır.
- ✓ Yaşlı insanlar için kendi başlarına yapabilecekleri işler teşvik edilmeli ve desteklenmelidir.
- ✓ Yaşlı işgücü için emeklilik sonrası eğitim programları uygulanmalıdır.
- ✓ Kamu, özel girişim ve gönüllü sektörlerdeki karar verme organları yaşlı insanların katılımını desteklemeli ve kolaylaştırmalıdırlar.

Bilgi Edinme Ve İletişim

- ✓ Tüm yaştaki toplum üyelerine temel ve etkili bir iletişim sistemi ulaşmalıdır.
- ✓ Bilginin düzenli ve yaygın dağılımı sağlanmalıdır, koordine edilmiş, merkezileştirilmiş bir erişim sağlanmalıdır.
- ✓ Yaşlı insanların ilgisini çekebilecek düzenli bilgiler ve yayınlar sunulmalıdır.
- ✓ Sosyal izolasyon riskin içinde olan kişiler için güvenilir bireyler tarafından bire bir bilgi akışı sağlanmalıdır.

- ✓ Kamusal ve ticari hizmetler istem üzerine çok yakın bire bir hizmetler sunabilmelidirler.
- ✓ Televizyon ve görüntülü medyada kullanılan yazılar dahil olmak üzere tüm basılı bilgi büyük harflerle okunaklı, temel fikirler kalın olarak yazılmalıdır.
- ✓ Yazılı ve diğer basın, basit, kısa, amaca doğrudan ulaşan cümleler kurmalıdırlar.
- ✓ Telefon cevaplama hizmetleri bilgileri yavaşça vermeli, her defasında karşıdakinin anlayıp anlamadığını kontrol eden mekanizmalar oluşturulmalıdır.
- ✓ Cep telefonları, radyo, televizyon, bankamatik ve diğer cihazlar büyük tuşlu ve harf ve rakamlar büyük olmalıdır.
- ✓ Devlet daireleri, toplum merkezleri, kütüphaneler gibi kamu alanlarında bilgisayara veya internete erişim bedava veya çok az bir fiyatla olmalıdır.

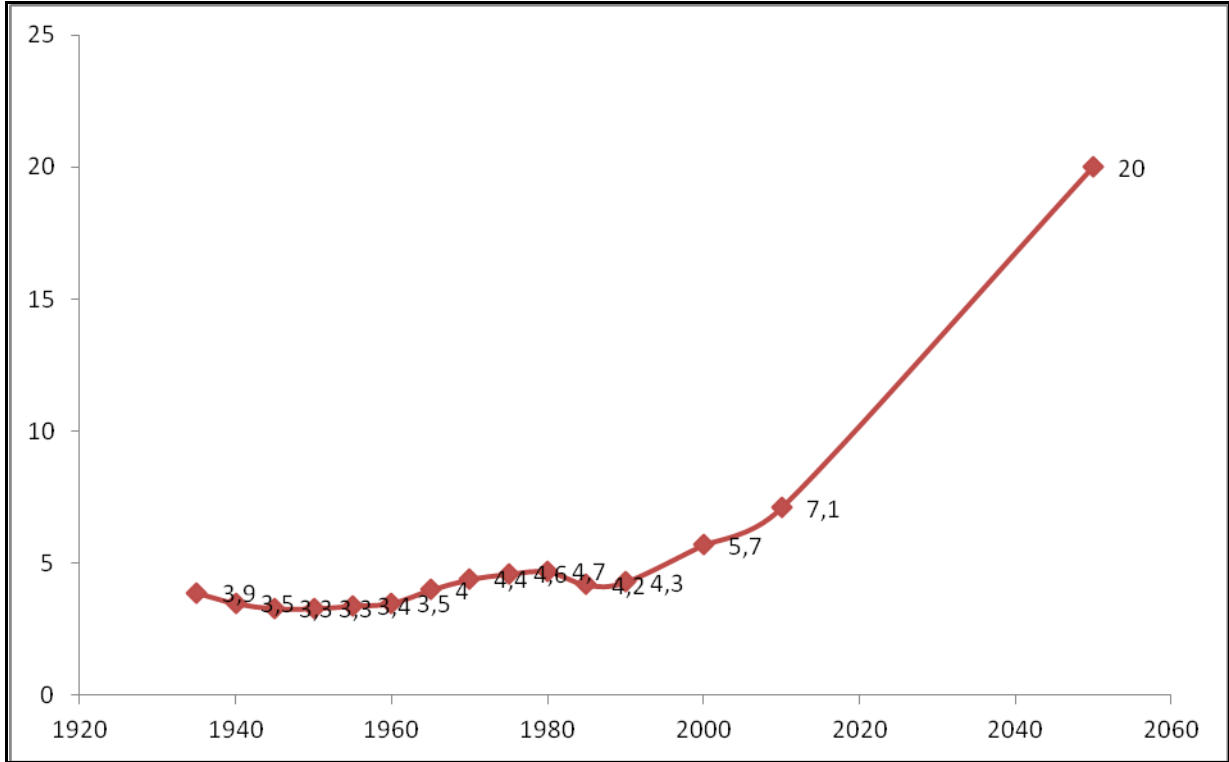
Toplum Desteği Ve Sağlık Hizmetleri

- ✓ Sağlık için yeterli derecede sağlık ve toplumsal destek hizmetleri bulunmalıdır.
- ✓ Evde bakım hizmetleri sağlık olduğu kadar kişisel bakım ve ev işlerini de kapsamalıdır.
- ✓ Sağlık ve sosyal hizmetler uygun bir şekilde yerleştirilmeli ve tüm ulaşım biçimleri tarafından erişilebilir olmalıdır.
- ✓ Evde bakım hizmetleri ve yaşlı insanların yoğunlukta olduğu konut bölgeleri hizmetlere ve toplumun diğer kesimlerine yakın konumlandırılmalıdır.
- ✓ Sağlık ve sosyal hizmetler güvenilir bir şekilde kurulmalı ve tüm kesimler tarafından erişilebilir olmalıdır.
- ✓ Yaşlı insanlar için sağlık ve sosyal hizmetler hakkında güvenilir ve erişilebilir bilgi sağlanmalıdır.
- ✓ Hizmetlerin sunumu koordine edilmeli ve yönetsel olarak basit olmalıdır.
- ✓ Tüm personel saygılı, yardımsever ve yaşlı insanlara hizmet edecek şekilde eğitilmiş olmalıdır.
- ✓ Sağlık ve toplumsal destek hizmetlerine sekte vuracak ekonomik engeller en aza indirgenmelidir.
- ✓ Tüm yaşlardan gönüllü hizmetler teşvik edilmeli ve desteklenmelidir.
- ✓ Yeterli sayıda ve erişilebilir defin alanları bulunmalıdır.
- ✓ Yaşlı insanların kırılganlığı ve kapasiteleri de dikkate alınarak toplumsal acil durum planlamaları tekrar ele alınmalıdır.

2.6 Türkiye’de Yaşlanma Süreci

Ülkemizde Cumhuriyetin ilanından hemen sonra izlenen doğurganlığı teşvik edici politikalardan 30 yıl sonra vazgeçilmiştir ve sonuçta 1950’lerden bu yana doğurganlık hızlarında belirgin bir azalma olmuştur.2050 yılında yaşlı nüfusun toplam nüfusa oranı %20 olarak öngörülmektedir. Türkiye yaşlanma sürecinin hızla gerçekleşeceği ülkelerden birisidir.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Şekil 2.6.1 Türkiye'deki Yaşlı Nüfusun Yıllara Göre Toplam Nüfusa Oranı

Gelişmiş ülkelerde nüfusun yaşlanmasının sosyo-ekonomik yapıya olan etkileri üzerine birçok araştırma yapılmakta ve yaşlı nüfusun sosyal yaşamdan koparılmadan hayatlarını devam ettirmelerine yönelik projeler önem kazanmaktadır. Ülkemiz açısından hızlı yaşlanma sürecinin iyi değerlendirilmesi ve probleme dönüşmeden gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

3. AMASYA KENTİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

3.1 Coğrafi Yapı

Amasya Orta Karadeniz Bölgesinin iç kesiminde yer almaktadır. İl'in yüzölçümü 5690 km²'dir. Deniz seviyesinden yüksekliği (rakım) 1.150 metre, İl merkezinin ise 412 metredir. Amasya'ya komşu iller; Çorum (92 Km.) Tokat (114 Km.) Samsun (131 Km.) Yozgat (196 Km.)'dir.

1. Başlıca Dağları; Akdağ (2062m.), Tavşan Dağı (1200m.), İngöl Dağı (1884 m.), Kosacık Tepesi (1200m.), Kırklar Dağı (1910m.), Karaman ve Lokman Dağı (800m.), Ferhat Dağı (780m.) 'dır.

2. Ovalar; Amasya, Yeşilirmak kolları, sulama amaçlı gölet ve barajları ile sulanan verimli ovalara sahiptir. Bunlardan başlıcaları, Geldingen (484 km² 470 m), Suluova (400 km² 151 m) Merzifon (311 km² 755 m), Gümüşhacıköy (54 km² 760 m) ovalarıdır.

3. Akarsular; Amasya'nın ortasından Yeşilirmak nehri geçer. Yeşilirmak nehri Sivas'ın Köse Dağı'ndan doğar, il arazisine güneyden girer ve Yozgat topraklarından doğan Çekerek Çayı ile birleşir. Amasya'yı terk ettikten sonra Lâdik Gölü'nden çıkan Tersakan Çayı'nı alarak Samsun Çarşamba'dan Karadeniz'e dökülür.

4. Göller; il'in tek Doğal Gölü, Taşova İlçesi sınırları içindeki Borabay Gölü'dür. İl merkezine 63 km. uzaklıkta Taşova ilçesi Gölbeyli beldesine 1050 m. rakımlı bir set gölü olan Borabay Gölü, 900x300m. alan ve 30m. derinliğine sahiptir. Tabiat harikası olan bu gölün etrafında dinlenme tesisleri bulunmaktadır. Gölü çevreleyen Orman, çevreye, apayrı bir güzellik ve görünüm verir.

5. Baraj ve Baraj Gölleri; Amasya il sınırlarında büyük baraj yoktur. Ancak sulama amaçlı kullanılan göletleri vardır

6. Ormanlar; il merkezinin kuzey kesimlerinde Akdağ ve Kara Ömer Dağları bulunmaktadır. Bu dağlarda 600 metreden başlayan ve 1200 metreye kadar devam eden yüksekliklerde; kızılçam, meşe, karaçam, kayın ve ardıç gibi ağaç türleri bulunmaktadır.

7. Jeomorfolojik Yapı; Amasya ve çevresinin genel görünümünde, dağlar ve dağları derin bir şekilde yaran vadiler dikkati çeker. il topraklarını bir uçtan bir uca geçen Yeşilirmak Vadisi ve kolları boyunca, ovalar ve darboğazlar yer almaktadır.

Şekil 3.1.1 Amasya ili Siyasi Haritası, Kaynak: Gürbüz Yayınları, 2002

Kaynak: (<http://www.cografya.gen.tr/tr/amasya/>), T.C. Amasya Valiliği Faaliyet Raporu, 2007

3.2 Tarih

7500 yıllık bir tarihe sahip olan Amasya Anadolu'nun en eski yerleşim merkezlerinden biridir. Amasya tarihi M. Ö. 4000 yıllarına kadar uzanmaktadır. Amasyalı bir Yunan tarihçisi olan Strabon'a göre şehir, Amazonlardan Amasis tarafından kurulduğundan dolayı Ameseia adını almıştır.

Burada Hititler, Asurlular, Pontus krallığı, Romalılar, Danişmetliler, Moğollar, İlhanlılar, Selçuklular ve Osmanlılar'ın egemenliği altına girmiştir. Ünlü halk masalı kahramanı Ferhat'ın dağı delip şehre su akıttığı eski kemerler de bu şehirdedir. Ferhat su kemerleri, efsaneye göre Şirin'in aşkı uğruna Ferhat tarafından yapılmıştır. Osmanlılar döneminde ise birçok şehzade Amasya'da eğitim görmüş ve valilik yapmıştır. Bu sebepten dolayı Amasya şehzadeler şehri olarak da anılmaktadır.

Ulusal Kurtuluş savaşının ilk günlerinde Mustafa Kemal Paşa Amasya Genelgesi'ni burada hazırladı (21 Haziran 1919). Anadolu ve Rumeli Müdafaii hukuk cemiyeti temsilcileriyle İstanbul hükümeti temsilcileri arasındaki görüşmeler burada yapıldı (Amasya Protokolü 20-23 Ekim 1919).

Şekil 3.2.1 Amasya Tarihi Görünüm

Kaynak: Amasya Belediyesi Stratejik Planı 2010-2014, Finkel 2007, <http://amasya.bel.tr>

3.3 İklim Özellikleri

Amasya'da Karadeniz iklimi ile karasal iklim arasında bir geçiş iklimi hüküm sürer. Yazları karasal iklim kadar kurak, Karadeniz iklimi kadar yağışlı değildir. Kışları ise Karadeniz iklimi kadar ılıman, karasal iklim kadar sert değildir.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Bu geçiş iklimi, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü yayınlarından Türkiye Klima Atlası'nda "Karadeniz Ardi İklimi" diye adlandırılmaktadır.

En kurak aylar temmuz ve ağustos, ilkbahar ise en yağışlı mevsimdir. İl merkezinde yıllık ortalama yağışlı gün sayısı 110 gündür. İl merkezinde yıllık ortalama sıcaklık 14, Merzifon'da, 11, Suluova'da 12, Taşova'da 14, Gümüşhacıköy'de 10, Göynücek'te 12 °C'dir. İl merkezinde yıllık ortalama nispi nem %57'dir.

Amasya	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen Ortalama Değerler (1975 - 2010)												
Ortalama Sıcaklık (°C)	2,5	4,4	8,4	13,6	17,8	21,6	24,1	23,9	20,1	14,7	8,3	4,3
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	6,8	9,5	14,5	20,2	24,8	28,5	31,0	31,1	27,7	21,7	14,2	8,4
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	-1,2	0,2	2,7	7,1	10,6	14,1	16,5	16,4	12,7	8,5	3,5	0,7
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	2,1	3,1	4,6	5,8	7,6	9,1	9,8	9,4	7,7	5,0	3,2	1,9
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	11,8	10,9	12,2	13,4	12,6	8,7	4,0	3,4	5,1	8,2	9,8	12,4
Ortalama Yağış Miktarı (kg/m²)	45,4	35,3	43,2	59,3	51,1	37,6	17,5	10,8	21,4	40,0	47,1	53,9
Ortalama Sıcaklık (°C)	2,5	4,4	8,4	13,6	17,8	21,6	24,1	23,9	20,1	14,7	8,3	4,3
En Yüksek Sıcaklık (°C)	21,3	21,8	31,2	35,8	37,5	41,8	45,0	42,2	40,3	36,0	29,7	22,9
En Düşük Sıcaklık (°C)	-21,0	-20,4	-15,3	-5,1	0,1	4,8	8,5	8,8	3,0	-2,7	-5,6	-12,7

Tablo 3.3.1 Amasya ili Meteorolojik Verileri

Kaynak: Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü (www.dmi.gov.tr), <http://amasya-abdulhalim.blogspot.com>

Amasya Valiliği İl Özel İdaresi 1/1000.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Araştırma

3.4 Demografik Yapı

1927 yılında Türkiye'nin nüfusu 13.648.270 iken, Amasya ilinin nüfusu 115.191 olarak tespit edilmiştir. Bu tarihte Amasya, nüfus büyüklüğü açısından 63 il arasında 51. sırada yer almıştır. 2000 yılı genel nüfus sayımı sonuçlarına göre ise 81 il arasında 53. sırada yer almıştır.

2007 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Veri Tabanına (ADNKS) göre ise 81 il arasında 54. sırada bulunmaktadır. Amasya'da kilometrekareye düşen kişi sayısı 1927 yılında yaklaşık 21 kişi iken, 2000 yılında 64 kişiye yükselmiştir. 2007 yılında ise kilometrekareye düşen kişi sayısı 58 kişi olmuştur.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Şekil 3.4.1 Amasya'da Km²'ye Düşen Kişi Sayısı

Amasya	Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın
Merkez İlçe	00-04	8.881	4.550	4.331
	05-09	9.301	4.819	4.482
	10-14	10.879	5.586	5.293
	15-19	11.286	5.651	5.635
	20-24	22.462	16.859	5.603
	25-29	11.116	5.986	5.130
	30-34	10.445	5.242	5.203
	35-39	9.736	4.787	4.949
	40-44	8.879	4.470	4.409
	45-49	9.072	4.539	4.533
	50-54	7.297	3.672	3.625
	55-59	6.615	3.336	3.279
	60-64	5.633	2.754	2.879
	65-69	3.977	1.841	2.136
	70-74	3.378	1.453	1.925
	75-79	2.697	1.237	1.460
	80-84	1.453	554	899
	85-89	412	157	255
90+	116	31	85	
	Toplam	143.635	77.524	66.111

Tablo 3.4.1 Amasya'da Yaş Gruplarına Göre Nüfus Bilgileri,

Kaynak: TÜİK 2010 ADNKS, TR83 Bölgesi Mevcut Durum Analizi OKA

3.5 İdari Yapı (Siyasi Sınırları)

Şekil 3.5.1 Amasya İli Siyasi Sınırları, Kaynak: (<http://www.amasyaturizm.net>)

3.5.1 Belde ve Köyler

Amasya ilinde, 101 Belde, Köy ve Kasaba bulunmaktadır. Bu yerleşkeler genel olarak buldukları coğrafi konum ve ekonomik kaynaklar sonucu buldukları isimleri almışlardır. Zamanla bu isimlerde dilin canlılık özelliği sebebi ile değişimler ve yumuşamalar olmuştur.

Belde ve Köy Adı	Belde ve Köy Adı	Belde ve Köy Adı	Belde ve Köy Adı	Belde ve Köy Adı
Abacı	Çivi	Kapıkaya	Küçükkızılca	Şeyhsadi
Ağılönü	Dadıköy	Karaali	Mahmatlar	Tatar
Aksalur	Damudere	Karaçavuş	M.Çiftliköyü	Toklucak
Aktaş	Değirmendere	Karabrahim	Musaköy	Tuzluçalı
Akyazı	Direkli	Karakese	Ormanözü	Tuzsuz
Alakadı	Duruca	Karaköprü	Ortaköy	Ümük
Albayrak	Elikteke	Karataş	Ovasaray	Vermiş
Ardıçlar	Eskikızılca	Karsan	Özfındıklı	Yağciabdallı
Avşar	Fındıklı	Kayabaşı	Saraycık	Yağmur
Aydınca	Gökdere	Kayacık	Sarayözü	Yavru
Aydınlık	Gözlek	Kayrak	Sarıalan	Yaylacık
Aydoğdu	Halifeli	Keçili	Sarıkoz	Yeşildere
Bağlarüstü	Hasabdallı	Keşlik	Sarılar	Yeşilöz
Bağlıca	İbecik	Kızılca	Sarımeşe	Yeşiltepe
Bayat	İlgazi / İlyas	Kızılkışlacık	Sarıyar	Yıkılğan
Beke	Çavuşköy	Kızseki	Sazköy	Yıldızköy
Beldağı	İpekköy	Köyceğiz	Selimiye	Yolyanı
Boğazköy	Kaleboğazı	Kutlu	Sevincer	Yuvacık
Boğazköy	Kaleköy	Kuzgeçe	Sıracevizler	Yuvaköy
Böke	Buduklu	Çatalçam	Çengelkeyi	Çiğdemlik

Tablo 3.5.1.1 Amasya'da ki Belde ve Köyler Kaynak: www.amasya.bel.tr, www.amasyaturizm.net

3.5.2 İlçeler

Amasya (Merkez), Göynücek, Gümüşhacıköy, Hamamözü, Merzifon, Suluova, Taşova'dır.

Göynücek: Çekerek Irmağı Vadisi'nde kurulan ilçeye 8 km. uzaklıktaki Çekerek vadisine bakan kayalık üzerinde kurulmuştur.

Gümüşhacıköy: Amasya'ya 70 Km, Merzifon'a 18 Km, Hamamözü'ne 23 Km ve Osmaniye'ye 35 Km uzaklıktadır. İlçe Merkezi Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesini İstanbul'a bağlayan Devlet karayolu üzerinde kuruludur.

Hamamözü: İnegöl dağlarının doğu ve kuzey eteklerinde kurulmuştur. İlçe merkezinde bulunan Arkut Bey kaplıcası yörenin önemli dinlenme ve piknik yeridir. İlçe merkezine 1km. uzaklıkta olan Kahramanlar İçmesi bağırsak parazitlerine iyi geldiği bilinmektedir.

Merzifon: İl merkezine 49 km. uzaklıktadır. 7. yüzyıl sonlarında Merzifonlu Kara Mustafa Paşanın Sadrazam olmasıyla Merzifon köklü imar değişikliğine uğramıştır.

Suluova: Orta Karadeniz Bölgesi'nin iç kısımlarında yer alan Suluova, Amasya il merkezinin 25 Km. batısında kalır. Suluova'nın batısı Merzifon ovası ile bağlantılıdır. Tersakan, ilçenin en önemli akarsuyudur.

Taşova: Amasya'ya uzaklığı 55 km olan ilçenin ortasından Yeşilirmak geçmektedir. Taşova doğuda Koyulhisar'dan başlayarak, Reşadiye, Niksar ve Erbaa gibi önemli büyük ilçeleri içine alan verimli ovanın batısındadır. İlçenin doğusunda Tokat'ın Erbaa ilçesi, Batısında Amasya ve Samsun İli'nin Ladik İlçesi, kuzeyinde Samsun İli'nin Çarşamba İlçesi ve güneyinde Tokat İli'nin Turhal İlçesi bulunuyor. (<http://amasya.bel.tr>)

3.5.3 Mahalleler

Amasya il merkezi 27 mahalleden oluşmaktadır. Bu mahalleler çeşitli büyüklükte olup nüfussal yoğunluk açısından farklılıklar göstermektedir.

Şekil 3.5.3.1 Amasya Mahalleleri

Mahalleler arasında en büyük nüfusa sahip Şeyhcu ve Yazıbağları mahalleridir. Bunları Şamlar mahallesi takip eder. Hem genişlik ve hem de barındırdığı nüfus ile dikkatleri çeken Gökmedrese Mahallesi ile Ellibeşevler takip etmektedir. Hızırpaşa ve Bayezidpaşa mahallelerindeki ikamet eden nüfus üç bin ve üç binin üzerindedir.

No	Mahalle Adı	No	Mahalle Adı
1	Akbilek	15	İhsaniye
2	Bahçeleriçi	16	Kirazlıdere
3	Beyazıtpaşa	17	Kurşunlu
4	Çakallar	18	Mehmetpaşa
5	Dere	19	Nergiz
6	Ellibeşevler	20	Pirinççi
7	Fethiye	21	Savadiye
8	Gökmedrese	22	Sofular
9	Göllü Bağları	23	Şamlar
10	Gümüşlü Yakutiye	24	Şehirüstü
11	Hacı İlyas	25	Şeyhcu
12	Hacılar Meydanı	26	Üçler
13	Hatuniye	27	Yüzevler
14	Hızırpaşa		

Tablo 3.5.3.1 Amasya Merkez Mahalleleri, Kaynak: Amasya Belediyesi (<http://www.amasya.bel.tr>)

3.6 Sosyo-Ekonomik Yapı

3.6.1 Tarım

Amasya ekonomisinde tarım ilk sırayı almakta olup G.S.M.H.'nin önemli bir miktarını oluşturmaktadır. 29.390 çiftçi ailesinden 146.948 kişisi bu sektörden geçimini sağlamaktadır. 2009 yılı Bitkisel ve Hayvansal Üretim parasal değeri 1.098.919.807 TL'dir. Bu tutarın %73,17 Bitkisel Üretim, %26,83'ü ise Hayvansal Üretimden elde edilmiştir.

İlin toplam yüzölçümü 5.701 km² olup bunun % 44,4'i yani 253.029 hektarı tarım alanlarıdır. Tarım arazilerininin 171.896 hektarı kuru, 81.133 hektarı sulu tarım arazisidir.

Amasya ili ekolojisi değişken ve çeşitliliği olan bir yapıya sahiptir. Ekolojideki bu değişiklik ve çeşitlilik, tarım için çok sayıda alternatifler ortaya çıkarmaktadır. Bu özelliklerden dolayı gerek kültür bitkilerinde gerekse tabii florada (bitki çeşidi) çok değişik tür ve çeşitlerin yetişmesine imkân vermektedir. İl'de yetişen başlıca ürünler buğday, şekerpancarı, kuru soğan, ayçiçeği ve haşhaş gibi tarla bitkileri yanında elma, kiraz, şeftali gibi önemli meyve ürünleri ve ağırlıklı olarak iç pazarda tüketilen sebze ürünleri mevcuttur. Son yıllarda sebze yetiştiriciliği açık alanlardan örtü altı alanlara kaymakta, plastik örtülü sera alanları yaygınlaşmaktadır.

Şekil 3.6.1.1 Amasya Misket Elması

Kaynak: Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011, TR83 Bölgesi Mevcut Durum Analizi OKA

3.6.2 Hayvancılık

Amasya'da büyükbaş hayvan varlığı, Ülkemiz hayvan varlığının 2001 yılına göre yaklaşık % 1,5 ini kapsar. İlimizde büyükbaş besi hayvancılığı özellikle Merkez ve Suluova ilçelerinde gelişmiş olup, önemli miktarda et üretimi yapılmakta, üretilen etin büyük bir kısmı il dışına (Ankara, İstanbul, Samsun, Trabzon, Ordu v.b-) illere pazarlanmaktadır.Damızlık Süt Hayvancılığı ise, son yıllarda gelişmeye başlamıştır.

Bölgenin uygun iklim şartları ve zengin bitki örtüsü hayvancılık açısından büyük bir potansiyel yaratmaktadır. 2009 yılında firmalar Amasya'dan 12.350 ton süt alımı yapmışlardır.

Kaynak: (<http://www.amasyatso.org.tr>)

Hayvan Cinsi	Miktarı (Adet)
Büyükbaş	136.851
Küçükbaş	106.626
Kanatlılar	1.162.215
Arı Kovanı	14.850

Tablo 3.6.2.1 Amasya'da ki Hayvan Varlığı (2009),

Kaynak : [Http://www.amasyatso.org.tr](http://www.amasyatso.org.tr)

3.6.3 Ormanlık

Amasya’da il yüzölçümünün %34’üne tekabül eden orman alanları toplam 191.422 ha’dır. Bu alanın 117.401 ha koru, 74.021 ha baltalık ormanlardan oluşmaktadır. Kору alanların 57.175 ha normal, 60.226 ha bozuk ormanlardan oluşmaktadır. Baltalık alanların 21.346 ha normal, 52.675 Ha’ı ise bozuk baltalık alanlardır.

Ormanlık Alan		Açık Alan
191.422,0 Ha	%34	%66

Şekil 3.6.3.1 Amasya’dan Orman Görünümü, Kaynak: Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

3.6.4 Sanayi

Amasya’da sanayinin gelişimi, 1930 yılında demiryollarının kurulmasıyla başlamıştır. Bu dönemden itibaren günümüze kadar Amasya ilinin sanayisinin gelişimine bakarsak bunun kamu yatırımları eliyle gerçekleşmiş olduğunu görüyoruz. Amasya’da kurulan Yeni Çeltek Kömür işletmesi ile bölgede bulunan şeker fabrikalarının enerji ihtiyacı karşılanmış, Suluova’da kurulan Şeker Fabrikası ile bölgedeki gıda sanayi hareketlenmeye başlamış ve bunun sonucunda da süt, yağ ve şeker fabrikaları kurulmaya başlanmıştır.

Amasya imalat sanayinde 1932 yılı verilerine göre 19 işyeri ve 1.611 çalışan mevcut iken 2002 yılı TÜİK verilerine göre 876 işyeri ve 3.795 çalışan mevcuttur. Amasya ilinde en çok dikkati çeken özellik, küçük işletmelerin çok yoğun bir şekilde bulunması ve büyük işletmelerin az olmasıdır.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Sektör	1987 cari fiyatlarla (milyar TL)	2000 cari fiyatlarla (trilyon TL)	2000 (1987 yılı fiyatları ile milyar TL)	Ülke Payı	
				1987	2000
Tarım	112	138	145	0,8	0,8
Sanayi	33	35	30	0,2	0,1
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	8	4	3	0,5	0,3
İmalat Sanayii	23	28	24	0,1	0,1
Elektrik Gaz ve Su	2	3	3	0,1	0,1
Hizmetler	156	297	244	0,4	0,4
GSYİH	301	470	419	0,4	0,4

Tablo 3.6.4.1 Ülke Payı, Kaynak: TR83 Bölgesi Mevcut Durum Analizi OKA

3.7 Sağlık Sektörü ve Sağlık Hizmetleri

3.7.1 Genel Durum

Amasya İl Merkezinde 1, Merzifon, Suluova, Gümüşhacıköy ve Taşova İlçelerinde 1'er olmak üzere 5 Devlet Hastanesi ile Göynücek İlçesinde 1 adet ilçe hastanesi, 1 Verem Savaş Dispanseri, 1 Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi, 1 Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi, 1 Kanser Araştırma Merkezi, 41 Aile Sağlığı Merkezi (95 Aile Hekimliği Birimi), 7 Toplum Sağlığı Merkezi (TSM), 66 Sağlık Evi bulunmaktadır. 465 Kişiye 1 yatak düşmektedir. İl Genelinde Sağlık Bakanlığına bağlı çalışan toplam 296 adet doktor bulunmakta olup; 140'ı uzman doktor, 156'sı pratisyen doktordur.

Not1: Nüfus artış hızı, genel doğurganlık hızı, kaba doğum hızı, kaba ölüm hızı yıllık hesaplanan veriler olup 2010 yılı Aralık sonu itibari ile aşağıda çıkartılmıştır.

BAKANLIĞA BAĞLI KURUMLAR	SAYISI
Devlet hastanesi	6
Toplum Sağlığı Merkezi	7
Verem Savaş Dispanseri	1
Açsap Merkezi	1
Kanser Araştırma Merkezi	1
Aile Sağlığı Merkezi	41
Sağlık Evi	66
Toplam	123
BAKANLIK DIŞI KURUMLAR	SAYISI
5. Ana Jet Üs Komutanlığı Hastanesi	1
Toplam	1

Tablo 3.7.1.1 Sağlık Kurumları, Kaynak: (<http://www.amasyasm.gov.tr>), Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

Yaşlı Dostu Kent Amasya

MERKEZ VE İLÇELER	HASTANE	TOPLUM SAĞLIK EVİ		AÇSAP	VEREM SAVAŞ DİSPANSERİ	TOPLUM SAĞLIĞI MERKEZİ
		BİNALI	BİNASIZ			
MERKEZ	1	21		1	1	7
GÖYNÜCEK		8				
GÜMÜŞHACIKÖY	1	9				
HAMAMÖZÜ		2				
MERZİFON	1	7				
SULUOVA	1	4				
TAŞOVA	1	16				
İL TOPLAMI	5	67		1	1	7

Tablo 3.7.1.2 İlçelere Göre Sayılar, Kaynak: (<http://www.amasyasm.gov.tr>), Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

Amasya’da kaba doğum hızı 2000 yılında % 13,1’ iken, 2011 yılında 5,39’ a gerilemiştir. Genel doğurganlık hızı ise 2000 yılında % 48,6’iken 22,12 olmuştur. Kaba ölüm hızı ise 2000 yılında 3,1’iken 2,5 olmuştur. Nüfus artış hızı ise % 10 dan % 2,8’e gerilemiştir.

YILLAR	KABA DOĞUM HIZI (%)	GENEL DOĞUGANLIK HIZI (%)	KABA ÖLÜM HIZI (%)	BEBEK ÖLÜM HIZI (%)	ANA ÖLÜM HIZI (%000)	ÖLÜ DOĞUM HIZI (%)	NÜFUS ARTIŞ HIZI (%)
2000	13,1	48,6	3,1	19,7	67,8	12,2	10
2001	12,1	45,2	3	16,9	24,5	9,1	9,6
2002	10,2	37,8	2,9	17,7	28,9	11,9	7,3
2003	10,5	39,1	2,6	12,5	28,4	8,5	7,9
2004	10,3	38,8	2,5	16,3	58,9	6,2	7,8
2005	11,3	42,6	2,7	14,5	107	14,5	8,7
2006	11,5	43,6	2,8	11	54	11,8	8,6
2007	12,02	46,38	2,47	13,47	81	7,52	9,58
2008	11,10	41,51	1,70	13,92	0	8,35	9,40
2009	11,19	44,14	3,58	9,93	83	6,62	7,61
2010	11,59	47,54	5,85	9,02	25,77	9,28	5,74
2011 (İlk 6 Ay)	5,39	22,12	2,5	11,07	0	8,86	2,89

Tablo 3.7.1.3 Doğum ve Nüfus Artışları,

Kaynak: (<http://www.amasyasm.gov.tr>), Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

3.7.2 Sağlık personeli

Amasya'da 2008 yılında doktor sayısı 298 iken, 2011 yılında 289' a düşmüştür. Uzman doktor başına düşen kişi sayısı ise 5008'de 2762 kişi iken, 2011'de 2480'e gerilemiştir. Eylül 2011 itibari ile Bilgisayarlı tomografi sayısı 2, Ambulans sayısı 24, Ebe sayısı 313, Hemşire sayısı 591'dir. Eylül 2011 sonu itibari ile özellerde 42, kamuda 41 olmak üzere toplam 83 adet diyaliz cihazı ile hizmet verilmektedir.

BRANŞ	2008	2009	2010	2011
Doktor	298	306	321	296
Uzman Doktor	119	131	140	135
Uzman Başına Düşen Kişi Sayısı	2762	1060	2391	2391
Pratisyen Hekim Sayısı	179	175	181	154
Pratisyen Hekim Başına Düşen Kişi Sayısı	1836	1853	1850	2146
Diş Hekimi	26	27	32	40
Hemşire	518	518	522	591
Ebe	294	288	324	313
Sağlık Memuru	533	525	528	525
1. Basamak Muayene Sayısı	784361	962276	880289	-

Tablo 3.7.2.1 Sağlık Hizmeti Sayıları

Kaynak: (<http://www.amasyasm.gov.tr>), Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

3.7.3 Eczaneler

MERKEZ	Merkez	41
	Aydınca	1
	Ezine pazarı	1
	İpekköy	1
	Kayadüzü	1
Merzifon		30
Suluova		12
Gümüşhacıköy		11
Taşova		6
Göynücek		2
Hamamözü		1
TOPLAM		107

Tablo 3.7.3.1 Eczane Sayıları

Kaynak: (<http://www.amasyasm.gov.tr>), Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

3.7.4 Sağlık Kurumları İstatistikleri

SERVİSLER	Amasya Devlet Hast.	Merzifon Devlet Hast.	Suluova Devlet Hastanesi	Gümüş Hacıköy Devlet	Taşova Devlet Hast.	Göynücek İlçe Hastanesi	TOPLAM
Poliklinik Sayısı	445091	180276	78749	48461	54454	13079	820110
Servise Yatan	12691	6048	1265	945	1552	1269	23770
Ölen	234	92	13	8	17	-	364
A Sınıfı Ameliyat	32	38	11	0	0	-	81
B-C Sınıfı Ameliyat	3474	1607	428	33	0	-	5542
D-E Sınıfı Ameliyat	3334	4530	844	114	58	108	8988
Normal Doğum	511	236	30	8	3	-	788
Müdahaleli Doğum	20	2	0	0	0	-	22
Yatak Sayısı	426	180	50	25	25	14	720
Yatak Başına Düşen Nüfus	337	384	950	992	1325	853	465
Yatak İşgal Oranı	70,22	72,68	54,93	114,07	131,27	-	86,46
Hastanede Ortala. Kalış Gün Sayısı	4,33	4,20	3,74	5,44	4,10	-	4,29

Tablo 3.7.4.1 Sağlık Kurumları İstatistikleri

Kaynak: (<http://www.amasyasm.gov.tr>), Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

Not: Ağız ve Diş Sağlığı Merkezinde 2011 yılı Haziran ayı sonu itibari ile toplam 57.653 poliklinik muayenesi yapılmıştır. İl genelinde ise toplam 101.006

Doktor başına düşen nüfus sayısı 1131 Ebesi olmayan sağlık evi sayısı 5'dir. İlimiz Genelinde 2011 Eylül ayı içinde yeşil kart almak için 170 başvuru yapılmış olup 167 kişi yeşil kart almıştır. 2011 Eylül ayı sonu itibari ile il genelinde toplam 75.338 adet Yeşil Kartlı bulunmaktadır. 2011 yılı Eylül içerisinde aşılama oranları ise DaBT-İPA-Hib (5'li Karma Aşı)3 % 99, KKK (Kızamık, Kızamıkçık, Kabakulak) % 99, Hepatit B1 % 99, BCG % 99.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

İlçeler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 (Ocak-Haziran)
Merkez	5566	2803	1882	1253	1323	1304	598
Taşova	2289	1994	1349	815	696	617	294
Suluova	1738	832	991	943	1100	1247	407
Merzifon	2924	1565	1007	727	891	811	513
Gümüşhacıköy	1948	1042	900	628	789	563	190
Göynücek	1569	753	522	484	409	433	245
Hamamözü	758	341	215	140	147	125	78
Toplam	16792	9330	6866	4990	5355	5100	2325

2011 yılı Haziran sonu itibari ile Amasya'da toplam 75.553 kişi yeşil kart sahibidir.

Kaynak: (<http://www.amasyasm.gov.tr>), Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

3.7.5 Sağlık Tesisleri ve Sağlık Personeli

Amasya'da ki sağlık kuruluşlarında toplam 1734 sağlık çalışanı bulunmaktadır. Aile ile çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezinde 9 (AÇSAPM), Aile hekimliği Biriminde 178 personel görev yapmaktadır.

Sağlık müdürlüğü	85
Hastane	1169
Verem Savaş Dispanseri	9
112 Hızır acil	66
AÇSAP. Merkezi	9
Toplum Sağlığı Merkezi	103
Köy Sağlık Evi	58
Aile Hekimliği Birimi	178
Ağız Diş Sağlığı Merkezi	57
Toplam	1734

Tablo 3.7.5.1 Sağlık Personeli Sayısı, Kaynaklar: www.amasyasm.gov.tr, Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

3.8 Ulaşım Özellikleri

Amasya, komşu illerden Samsun, Çorum ve Tokat'a Devlet yolu ile bağlıdır. Transit karayolu güzergâhı 100-17,100-18 ve 100-19 kontrol kesim no'lu devlet yolu (Avrupa - İran Uluslararası Transit Karayolu) üzerinde yer almaktadır. İl genelinde yolu bulunmayan yerleşim merkezi olmadığı gibi köy yollarının da %90'ı asfaltdır. Yaz-kış ulaşım sorunu yoktur.

Amasya Otobüs Terminaline günlük ortalama 140 şehirlerarası otobüs girip çıkmaktadır. Amasya ile komşu iller Samsun ve Çorum arasında her saat araç bulmak mümkündür.

Kaynak: Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

3.8.1 Demiryolu

Amasya, Sivas-Samsun demiryolu üzerinde Sivas'a 261 km. Samsun'a ise 130 Km uzaklıktadır. İl hudutları içerisinde 2 gar (Amasya-Hacıbayram) ve 6 istasyon (Kızılca, Kayabaşı, Eryatağı, Boğazköy, Suluova, Hacıbayram) bulunmaktadır.

Kaynak: Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

3.8.2 Havayolu

Merzifon ilçesinde hava limanı bulunmaktadır. Amasya şehir merkezine 46 km uzaklıktadır. Türk Hava Yolları'nın İstanbul-Merzifon hattında, 20 Haziran 2008 tarihinde uçuşları başlamıştır. Ayrıca 130 km uzaklıktaki Samsun ilinden de hava ulaşımı sağlanmaktadır.

Kaynak: Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

3.8.3 Denizyolu

En yakın deniz limanı 130 km uzaklıktaki Samsun ilinde bulunmaktadır.

Kaynak: Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

3.9 Konut Özellikleri

Şekil 3.9.1 Amasya Konut Görünümleri

İl Merkezine konut ve barınma açısından bakıldığında; genellikle üç farklı doku bulunmaktadır. Birincisi, kentin eski yerleşim alanları; bu alanlar ortalama 1-2 katlı yapıların oluşturduğu konut dokusundan oluşmaktadır. Bu yapılar genellikle ahşap olup, büyük bölümünün bakım ve onarıma ihtiyacı bulunmaktadır. Yapıların büyüklüğü göz önünde bulundurulduğunda standartlar açısından olumsuz bir durum teşkil etmektedir.

Genellikle eğimli alanlarda yer seçmiş bu yapılar için ulaşım önemli bir sorun durumundadır. Bu alanların bir kısmında ulaşım merdiven sokaklarla sağlanmakta, bu durum da yaşlı ve engelli insanlar için büyük sorun teşkil etmektedir. İkincisi, kentin gelişme alanları; bu alanlarda yer alan yapılar betonarme olup ortalama 4-5 katlıdır ve konuş işlevi görmektedir.

Yapıların büyüklüğü göz önünde bulundurulduğunda standartlar açısından bir sorun yaşanmamaktadır. Bu yapılara girişler genellikle bir merdiven aracılığıyla sağlanmakta ve rampa bulunmamaktadır, bu durum da özellikle engelli insanlar için sorun teşkil etmektedir. Üçüncüsü, kentin merkezinde yer alan ticaret konut alanı; bu alanda yer alan yapıların alt katları genellikle ticaret olup üst katları konut işlevi görmektedir.

Tarihi yapıların büyük bölümü de bu alanlarda yer almaktadır. Bu alanda yer alan yapılar ortalama 3-4 katlı olup betonarmedir. Büyüklük bağlamında bir sorun görülmemektedir. Yapılara girişler kısmen merdivenler aracılığıyla sağlanmaktadır. (<http://www.amasya.bel.tr>)

3.10 Açık Alanlar, Rekreasyon Alanları ve Tarihi Yerleri

3.10.1 Amasya'nın Kalesi ve Kaya Mezarları

Şekil 3.10.1.1 Amasya Kalesi.

Amasya Kalesi

Şehrin ve Yeşilırmağın kuzeyinde bulunan Harşane Dağı adlı dik kayalıklar üzerindedir. Kalenin dört kapısı, kale içinde Cilanbolu adlı su kuyusu, sarnıç ve zindan bulunmaktadır. Kaleden 70 m. aşağıda Yeşilırmağa ve kral mezarlarına kadar uzanan M.Ö. III. yüzyıla ait merdivenli yer altı yolu, burç ve cami kalıntıları vardır.

Kaynak: <http://amasya-abdulhalim.blogspot.com>, Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

Kral Kaya Mezarları

Amasya Kalesi eteklerinde düz bir duvar misali dikine uzanan kalker kayalara oyularak yapılmış olan 5 adet KAYA mezarı mevcuttur. Çevreleri oyularak ana blok kayadan tamamen ayrılmışlar ve kaya bloklarına merdivenlerle bağlanmışlardır. Amasya vadisi içerisinde irili ufaklı toplam 18 adet kaya mezarı bulunmaktadır. Amasya'da doğan ünlü coğrafyacı Strabon'un (M.Ö. 63-M.S. 5) verdiği bilgiye göre kaya mezarları Pontus krallarına aittir.

Kaynak: <http://amasya-abdulhalim.blogspot.com>, Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

Ferhat Su Kanalı

Şekil 3.10.1.2 Ferhat Su Kanalı

Kaynak: <http://amasya-abdulhalim.blogspot.com>, Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

Geç Hellenistik - Erken Roma dönemine aittir. Antik Amasya Kenti'nin su ihtiyacını karşılamak üzere yapılmıştır. Kayalar oyulup tüneller açılarak, yer yer duvar şeklinde arazi eğimine göre, su terazisi sistemine uygun olarak yapılmıştır. Bu durumuyla ünlü "Ferhat ile Şirin Efsanesi"ne konu edilmiş olup, halk arasında "Ferhat Su Kanalı" olarak bilinmektedir.

Kaynak: <http://amasya-abdulhalim.blogspot.com>, Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

3.10.2 Amasya'nın Medreseleri

Bimarhane (Darüşşifa)

İlhanlı döneminden günümüze ulaşan tek eserdir. İlhanlı Hükümdarı Sultan Mehmet Olcaytu ve hanımı İlduz Hatun adına 1308 yılında yaptırılmıştır. Bimarhane'de ünlü hekimler görev yapıp öğrenci yetiştirmiş ve hasta bakmıştır.

Bunlardan birisi de 1385 yılında Amasya'da doğan Fatih Sultan Mehmet döneminin ünlü hekim ve cerrahı Sabuncuoğlu Şerefeddin'dir. Sabuncuoğlu Şerefeddin bilimsel çalışmalar için çok uyun olan bu ortamda Akraadin, Cerrahiyetü'l Hâniyye ve Mücerreb-Nâme gibi üç önemli eser yazmış, memleketinde hekimlik yapmış ve öğrenci yetiştirmiştir.

Şekil 3.10.2.1 Bimarhane (Darüşşifa), Kaynak: (<http://amasya-abdulhalim.blogspot.com>)

Sultan II. Bayezid Külliyesi

Sultan II. Bayezid adına 1485-86 yılında yaptırılan külliye; cami, medrese, imaret türbe ve şadırvandan oluşmaktadır. Her iki minare hizasında bulunan yaşlı çınar ağaçlarının külliye ile yaşit olduğu tahmin edilmektedir.

Şekil 3.10.2.2 Sultan II. Bayezid Külliyesi Kaynak: (<http://amasya-abdulhalim.blogspot.com>)

Haliliye Medresesi

Gümüşhacıköy İlçesi Gümüş Beldesi merkezinde bulunan eser 1413 de yaptırılmıştır.

Büyük Kapu Ağası Medresesi

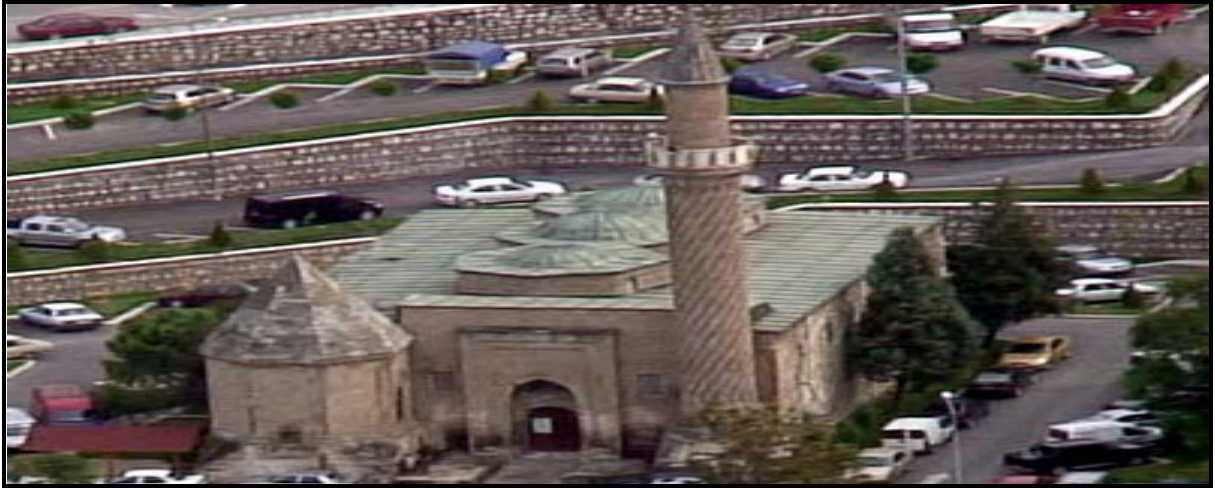
Şamlar Mahallesi'nde Beyazıt Paşa Camii'nin karşısındadır. Halk arasında Büyük Ağa Medresesi olarak da tanınmaktadır. Medreseyi II.Beyazıt'ın Kapı Ağası Abdülmûminoğlu Hüseyin Ağa 1488'de yaptırmıştır.

Şekil 3.10.2.3 Büyük Kapu Ağası Medresesi, Kaynak: (<http://amasya-abdulhalim.blogspot.com>)

3.10.3 Amasya'nın Camileri ve Külliyesi

Burmali Minare Cami (1267), Gökmedrese Cami (1237-1247) Selçuklular döneminde yaptırılmış olup görülmeye değerdir. Amasya'nın diğer önemli camileri Gümüşlü Cami, Bayezid Paşa Cami, Yörgüç Paşa Cami, Sofular Abdullah Paşa Cami, Şirvanlı (Azeriler) Cami, Abide Hatun Cami ve Halifet Gazi Kümbetidir.

Şekil 3.10.3.1- Burmalı Minare Cami (Merkez), Kaynak: (<http://amasya-abdulhalim.blogspot.com>)

Selçuklu Sultanı II. Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında Vezir Ferruh ve kardeşi Haznedar Yusuf tarafından 1237-1247 yıllarında yaptırılmıştır. Girişin sol tarafındaki cepheye bitişik sekizgen biçimli klasik Selçuklu kümbeti ve sonradan eklenmiş burmalı minaresi caminin belirgin özelliklerindedir.

3.10.4 Amasya'nın Hanları, Hamamları ve Çarşıları

Ezine Han

Amasya - Tokat Karayolunun 35. km.sinde bulunan Ezinepazar beldesi içerisinde yolun sol yanındadır. Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubad'ın hanımı Mahperi Hatun tarafından yaptırılmıştır.

Şekil 3.10.4.1 Ezine Han, Kaynak: (<http://amasya-abdulhalim.blogspot.com>)

Taşhan

Dere Mahallesi'nde bulunur, 1758 yılında yaptırılmıştır. Günümüzde bu han oldukça harap durumda olup restorasyon çalışmaları yapılmaktadır.

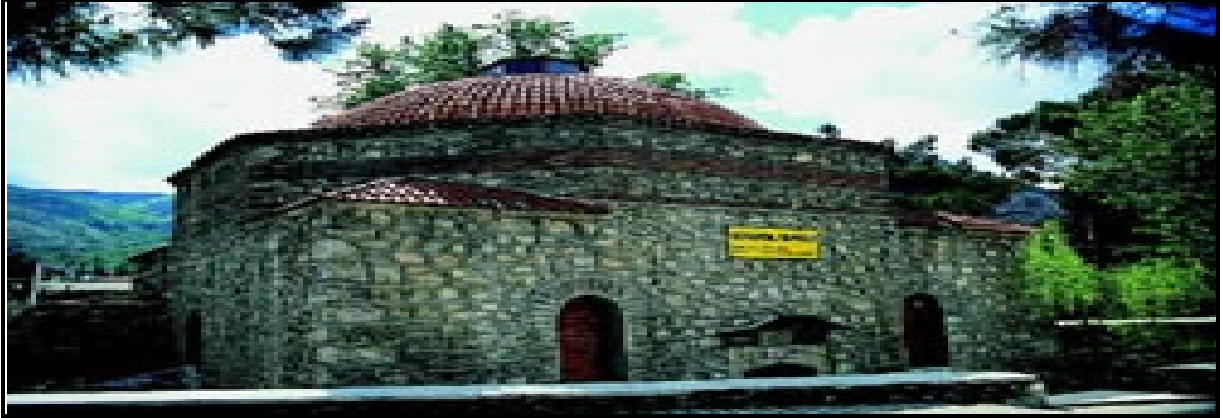

Şekil 3.10.4.2 Taşhan, Kaynak: (<http://amasya-abdulhalim.blogspot.com>)

Kumacık Hamamı

Bayezidpaşa Mahallesiinde olup 1495 yılında yaptırılmıştır.

Şekil 3.10.4.3 Kumacık Hamamı, Kaynak: (<http://amasya-abdulhalim.blogspot.com>)

Bedesten

Merzifon ilçesinde bulunmaktadır. Kara Mustafa Paşa döneminde yaptırılan 350 yıllık tarihi olan bir çarşıdır.

Şekil 3.10.4.4 Bedesten, Kaynak: (<http://amasya-abdulhalim.blogspot.com>)

Eski Hamam

Merzifon ilçesindedir. Kitabesine göre 1678 yılında yaptırılmıştır.

Şekil 3.10.4.5 Eski Hamam, Kaynak: (<http://amasya-abdulhalim.blogspot.com>)

3.10.5 Amasya'nın Kaplıcaları

Terziköy Kaplıcası ilin önemli kaplıcasıdır. Gözlek Kaplıcası, Hamamözü (Arkut Bey) Kaplıcası, İlisu ve Beke Kaplıcaları diğer önemli kaplıcalardır.

Şekil 3.10.5.1 Amasya Kaplıcaları,

Kaynak: (<http://www.termalturizm.info>), Sağlık Turizmi Raporu BAKA,2011

Terziköy Kaplıcası

Amasya'nın güneyinde belediye ve mücavir saha dışındadır. Amasya il merkezine 30 km. uzaklıktadır. Yararlanma Şekilleri: İçme ve banyo kürleri. Romatizma, mide ve bağırsak, böbrek ve idrar yolları, beslenme bozukluğu gibi hastalıklara faydalı olduğu söylenmektedir.

Kaynak: (<http://www.termalturizm.info>), Sağlık Turizmi Raporu BAKA,2011

Beke Köyü Kaplıcaları

Mecitözü Amasya arasında ana yoldan yaklaşık 3 km. içerde bulunan bir köydür. Köyün Çorum'a bakan kısmında bir sıcak su kaynağı bulunmaktadır. Suyun sıcaklığı 30-40 derece arasındadır. Amasya Üniversitesinden bir grup öğretim üyesinin yaptığı çalışmada Radon Gazı düşük seviyede bulunmuştur. Su, aynı zamanda içme kaynaklı su olarak da kullanılmaktadır.

Buradaki mevcut hamam Çorum ili sınırları içinde kalırken Beke köyü Amasya ili sınırları içindedir. Romalılar döneminden kalan bu hamam yer yer yıkılmış olsa bile kadınlar hamamı hala sağlam durmaktadır ve kullanılmaktadır. O devirde yapılan mükemmel havalandırma sonucu su yoğunlaşması ve damlama olmamaktadır.

Yapılan senelik badana tavan için yeterli olmaktadır. Hamam incelendiğinde 4 katmanlı bir havuz sistemi görünmektedir. 1. Kademe kadınlar hamamı, 2. Kademe erkekler hamamı ve 3. Kademede hala Roma sütunlarının olduğu bir havuzu içermektedir. Bu sütunların üzerinde insan figürlerine rastlanmıştır. Son havuz drenaj havuzudur. Alttaki asıl drenaj deliği kapatıldığında öndeki pencere şeklindeki açıklıkta su dışarı taşmaktadır.

En alt kesimde ise bir sulama havuzu bulunmaktadır. Su burada biriktirilmekteydi ve Romalılar döneminde dahi sulama amaçlı olarak kullanılmıştı. Halen de bu suyla sulama yapılmaktadır. Fay hattı olduğu düşünülen derin bir dere yatağı bütün uzunluğunca ağaçlarla kaplıdır. Bu ve arazinin eğimi nedeniyle kademeli bir yapılanma görüş alanını kesinlikle kapatmayacaktır.

Tarihi hamamı ile birlikte bu bölge sit koruma alanına alınabilecek özelliktedir. Köylülerin açıklamalarına göre hamamın suyu cilt hastalıklarına (mantar-sedef-uyuz) içildiği takdirde ise karın şişliğine ve bağırsak spazmına iyi gelmektedir. Bu suyun kemik kırıklarının iyileşmesine iyi geldiği de ifade edilmektedir.

Bölgenin oksijen yüzdesi de oldukça yüksektir. Amasya'dan 400 metre daha yüksekte olduğu tahmin edilmektedir.

Kaynak: (<http://www.termalturizm.info>), Sağlık Turizmi Raporu BAKA,2011

Şekil 3.10.5.2 Beke Kaplıcası

Gözlek Kaplıcası

Amasya'nın Amasya-Göynücek karayolunun 22. km.'sinde bulunan 2 yıldızlı Gözlek Termal Tesisinin su sıcaklığı 39.5 C° dir. Tesis bünyesinde kafeterya, lokanta kapalı yüzme havuzu, özel kabinler, Türk Hamamı, kür banyoları ile 17 oda 34 yataklı otel 4 adet de apart (toplam 42 yatak) ve piknik alanı bulunmaktadır.

Kaynak: (<http://www.termalturizm.info>), Sağlık Turizmi Raporu BAKA,2011

Şekil 3.10.5.3 Gözlek Termal Tesisleri

Hamamözü Termal Tesisleri

İl merkezine 90 km. uzaklıkta Hamamözü İlçe merkezinde bulunmaktadır. Suyunun sıcaklığı 42.5 C° dir. Halen faaliyette bulunan Eski Hamam (Tel:787 60 30) ile 3 yıldızlı Gimpaş Otel (63 oda, 136 yatak) bünyesinde yüzme havuzu ve Türk Hamamları bulunmaktadır.

Kaynak: (<http://www.termalturizm.info>), Sağlık Turizmi Raporu BAKA,2011

Ilisu Kaplıcası

İl Merkezine 63 km. uzaklıkta olup Göynücek İlçesi Ilisu Köyü'nde bulunmaktadır. Suyunun sıcaklığı 25 C° dir. Tesis ve konaklama imkânı yoktur.

Kaynak: (<http://www.termalturizm.info>), Sağlık Turizmi Raporu BAKA,2011

3.10.6 Amasya'nın Kuş Gözlem Alanları

Yedikır Barajı

Tersakan Çayı üzerinde, sulama amacıyla 1982-1985 yılları arasında inşa edilmiş bir barajdır.Yedikır Barajı'nda kızılkanat, sazan ve turna balıkları yaşamaktadır. Olta balıkçılığı için Karadeniz'deki ender göllerden biridir.

Şekil 3.10.6.1 Yedikır Barajı, Kaynak: (<http://amasya-abdulhalim.blogspot.com>)

3.10.7 Amasya'nın Müzeleri ve Ören Yerleri

3.10.7.1 Müzeleri

Amasya Müzesi

Amasya müzesi modern binası 22 Mart 1977 yılında yapılmış olup 14 Haziran 1980 tarihinde ziyarete açılmıştır. Tunç Çağı, Hitit, Urartu, Frig, İskit, Pers, Hellenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait 12 ayrı medeniyete ait arkeolojik eserleri bünyesinde barındırmaktadır.

Bölgenin en modern müzesi olarak ülkemiz kültür ve turizmine hizmet etmektedir. Müze binasının batısında bulunan müze bahçesi içerisinde Hitit, Hellenistik, Roma, Bizans, İlhanlı, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait taş eserler sergilenmektedir. Müzedeki mumyalar, müze bahçesi içerisinde yer alan Selçuklu dönemine ait bir türbede teşhir edilmektedir. Müzede sekiz adet mumya bulunmaktadır.

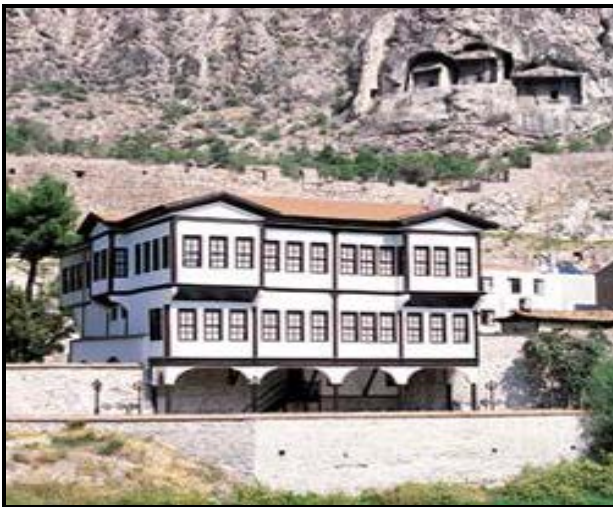

Şekil 3.10.7.1.1 Amasya Müzesi

Kaynak: (<http://www.amasyakulturturizm.gov.tr>), (<http://amasya05.wordpress.com>), Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

Hazaranlar Konağı Etnografya Müzesi

Yalı boyu evleri dizisindeki en güzel konak olan Hazaranlar Konağı Osmanlı döneminin en zarif sivil mimari örneklerinden birisidir. 1984 yılından beri etnografik eserlerin sergilendiği bir Müze-Ev olarak kullanılmaktadır.

Şekil 3.10.7.1.2 Hazaranlar Konağı Etnografya Müzesi,

Kaynak: (<http://www.amasyakulturturizm.gov.tr>), (<http://amasya05.wordpress.com>), Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

Şehzadeler Müzesi

Amasya Şehzadeler Müzesi, 1800'lü yıllarda inşa edilen ve mal sahibi tarafından 1986 yılında yıktırılan, Yalıboyu evleri olarak isimlendirilen 67 tescilli konaktan birisidir. 2007 yılında Amasya Valiliği tarafından aslına uygun olarak inşa edilen bina, İl Özel İdaresi Özel Şehzadeler Müzesi olarak 2008 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Şekil 3.10.7.1.3 Şehzadeler Müzesi, Kaynak: (<http://www.amasyakulturturizm.gov.tr>), (<http://amasya05.wordpress.com>), Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

Alpaslan Müzesi

Alpaslan Belediyesi tarafından yaptırılmış olup belediyenin kuruluşundan itibaren faaliyet göstermiştir. Yöreden derlenen Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı Dönemlerine ait arkeolojik ve Etnografik eserler ile sikkeler sergilenmektedir.

Şekil 3.10.7.1.4 Alpaslan Müzesi, Kaynak: (<http://www.amasyakulturturizm.gov.tr>), (<http://amasya05.wordpress.com>), Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

Milli Mücadele Müzesi ve Kongre Merkezi

Mustafa Kemal Atatürk'ün, cumhuriyete giden yolda hazırladığı ilk yazılı belge olan Amasya Tamimi'nin kaleme alındığı Saraydüzü Kışlası'nın birebir aynısı olarak yeniden yapılmıştır.

Şekil 3.10.7.1.5 Milli Mücadele Müzesi ve Kongre Merkezi,

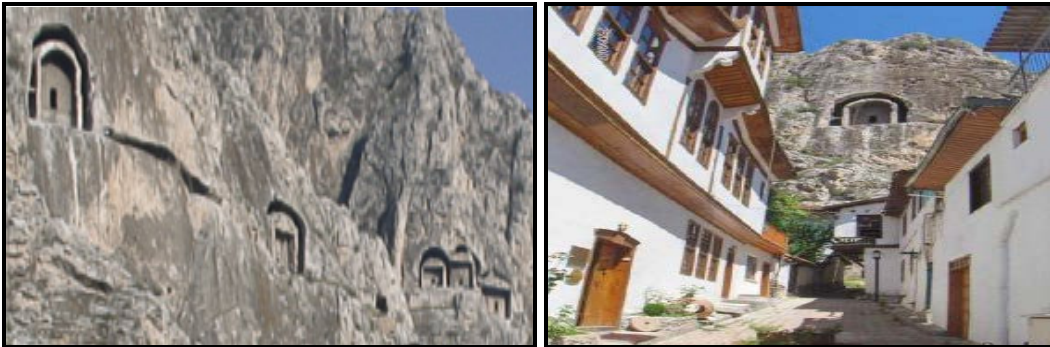
Kaynak:(<http://www.amasyakulturturizm.gov.tr>), (<http://amasya05.wordpress.com>), Amasya İli Stratejik Planı 2007-2011

3.10.7.2 Ören Yerleri

Kral Kaya Mezarları

Helenistik dönemde, Amasya'yı MÖ.333'den MÖ.26'ya kadar başkent olarak kullanan Pontus Krallarına ait olan Kral kaya Mezarları, Harşena Dağı'nın güney eteklerine, kalker kayalara oyularak yapılmıştır.

Hatuniye Mahallesi'nin dar sokaklarından ve tren yolunu geçerek çıkılan mezarların arasında, kayaya oyulmuş yollar ve merdivenler bulunmaktadır. Yeşilirmak Vadisi boyunca, irili ufaklı 21 mezar olduğu bilinmekle birlikte bunlardan sadece birkaç tanesi günümüze gelebilmiştir. Mezarlar yapı ve büyüklükleri itibarıyla kente hâkim bir noktadadırlar. 1075'te Amasya'yı fetheden Melik Ahmed Danişmend Gazi, mezarların içindeki Pontus devrinden kalma gömüleri kaldırtmış. Yine o dönemde, Hıristiyan keşişlerin bu mağaralarda inzivaya çekildikleri bilinmektedir.

Şekil 3.10.7.2.1 Kral Kaya Mezarları,

Kaynak: (<http://www.amasyakulturturizm.gov.tr>), (<http://amasya05.wordpress.com>)

4. AMASYA ŞEHRİNİN YAŞLI DOSTU KENT OLMA POTANSİYELİ

4.1 Yaşlı Dostu Kent Amasya Araştırması

Bu proje kapsamında, Amasya ilimizin “Yaşlı Dostu Kent” olma potansiyeli, farklı araştırma yöntemleri birlikte kullanılarak değerlendirilmeye çalışılmıştır. Kentin yaşlılar açısından yaşanabilir ve yaşlanılabilir olması bu projenin ana amacını oluşturmaktadır. Yaşlı Dostu bir kentin sadece fiziksel açıdan iyi bir şehir planına sahip olması değil, bunun yanında sosyo-ekonomik, toplumsal ve insani boyutları da bulunmaktadır. Bu sebepten dolayı, sağlıklı bir değerlendirme yapabilmek için farklı araştırma yöntemleri kullanılmıştır.

4.2 Araştırmanın Genel Amacı

Araştırmanın genel amacı, Amasya kentinin Dünya Sağlık Örgütü (D.S.Ö.)’nün belirlediği ölçütler doğrultusunda “Yaşlı Dostu Kent” olma potansiyelinin belirlenmesidir.

4.3 Araştırmanın Özel Amacı

Amasya’nın Yaşlı Dostu Kent olma yolunda mevcut durumunu değerlendirmek ve potansiyelini belirlemek amacıyla şu özel amaçlar yer almaktadır;

- 1) Amasya’daki dış mekânların, yapı düzenlerinin ve binaların yaşlılar açısından değerlendirilmesi,
- 2) Amasya’daki kent içi ulaşım sisteminin yaşlılar açısından değerlendirilmesi,
- 3) Amasya’da konut özelliklerinin yaşlılar açısından değerlendirilmesi,
- 4) Amasya’da yaşlıların sosyal katılımının belirlenmesi,
- 5) Amasya’da yaşlılar açısından sosyal olgulara dâhil olma ve yaşlıya saygı durumunun belirlenmesi,
- 6) Amasya’da yaşlı nüfusun istihdama katılımının ve istihdam içindeki yerinin belirlenmesi,
- 7) Amasya’da iletişim ve bilgi akışının yaşlılar açısından değerlendirilmesi,
- 8) Amasya’daki sağlık hizmetlerinin yaşlılar açısından değerlendirilmesi ve yaşlı bakımı özelliklerinin araştırılması.
- 9) Yaşlı Dostu Kent olma süreci içinde alt proje paketlerinin belirlenmesi,
- 10) Bu proje paketleri çerçevesinde, Amasya’nın Yaşlı Dostu Kent olabilmesi için alt proje paketleri dâhilinde yatırım yapılması gereken faaliyet alanları ile faaliyet yerlerinin belirlenmesi,

4.4 Araştırma Yöntem ve Teknikleri

Araştırmada kantitatif araştırma yönteminin yüz-yüze görüşmeli anket tekniği, gözlem yöntemi ve fotoğraflama tekniğiyle masa başı araştırma yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca çeşitli kurum ve kuruluş temsilcileri ile görüşüp veriler toplanmıştır.

Yüz-yüze görüşmeli anket tekniğiyle, Amasya kent merkezinde yaşayan 65 ve üzeri yaş gurubundaki yaşlılar ve 18 ve üzeri yaş gurubundaki hane halkı reisleriyle görüşülmüştür. Derinlemesine görüşme tekniğiyle Amasya il genelinde Ek-1’de sunulan kurum ve kuruluş temsilcileriyle görüşülmüştür. Gözlem yöntemi ve fotoğraflama tekniğiyle Amasya kent merkezindeki 26 mahalleden veriler derlenmiştir.

4.5 Araştırma Örnekleme

Anakütlenin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir durumu ve mekân bakımından homojen olmadığı dikkate alınarak belirli kotalarla örneklemin anakütleyi temsil yeteneğinin yüksek olması için çok aşamalı tabakalı örnekleme tekniği seçilmiştir.

Amasya kent merkezinde yaşayan 65 ve üzeri yaş gurubundaki yaşlıları temsilen rassal olarak seçilmiş 420 kişi birinci örnekleminizi oluşturmuştur. Birinci örnekleminizin güven düzeyi %95 olup örnekleme hatası oranı $\pm 5\%$ ’tir. Amasya kent merkezinde yaşayan hane halkı reislerini temsilen rastsal olarak seçilmiş 1022 kişi ikinci örnekleminizi oluşturmuştur. İkinci örnekleminizin güven düzeyi %95 olup örnekleme hatası oranı $\pm 3\%$ ’tür.

4.6 Örneklem Detayları

4.6.1 Hane Halkı Reisleri Örneklem Detayları

Araştırmada hanelerde görüşülecek kişi “Hanenize en çok gelir getiren kişi (ya da hane halkı reisi) siz misiniz?” filtre sorusu yöneltilerek tespit edilmiş olup 65 yaş altı bireylerle görüşülmüştür.

Yaş Aralığı (n=1022)	Yüzde
18-24	4,31
25-34	20,16
35-44	22,60
45-54	29,55
55-64	23,39
Toplam	100

Tablo 4.6.1.1

Araştırmaya katılan deneklerin yaş dağılımı Tablo.4.6.1.1’de belirtilmiştir.

Cinsiyet(n=1022)	Yüzde
Erkek	87,96
Kadın	12,04
Toplam	100

Tablo. 4.6.1.2

Tablo.4.6.1.2’de araştırmaya katılan deneklerin cinsiyet dağılımı görülmektedir.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Eğitim Durumu (n=1022)	Yüzde
Okur-yazar	1,57
İlkokul Mezunu	32,00
Ortaokul Mezunu	13,41
Lise Mezunu	32,68
Üniversite ve Üzeri	19,67
Eğitimsiz (Okur-yazar değil)	0,68
Toplam	100

Tablo. 4.6.1.3

Araştırmaya katılan deneklerin eğitim durumu dağılımı Tablo.4.6.1.3’de görülmektedir.

Medeni Durum (n=1022)	Yüzde
Evli	84,05
Boşandı	1,86
Eşi öldü	3,82
Bekâr	7,93
Belirtmek istemedi	2,35
Toplam	100

Tablo. 4.6.1.4

Tablo. 4.6.1.4’te araştırmaya katılan deneklerin Medeni Durum dağılımı belirtilmiştir.

Konut Durumu (N=1022)	Yüzde
Ev sahibi	62,72
Kiracı	32,58
Ev sahibi değil ama kira ödemiyor	4,70
Toplam	100

Tablo. 4.6.1.5

Araştırmaya katılan deneklerin konut durumu dağılımı Tablo.4.6.1.5’de görülmektedir.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Çalışma Durumu (n=1022)	Yüzde
Çalışmıyor/İşsiz	8,32
İşçi	19,77
Memur	18,00
Çiftçi	1,86
Esnaf	32,58
Geçici/Sigortasız, parça başına çalışan	3,03
Yüksek gelirli serbest (Şirket Sahibi, Tesis Sahibi vs.)	1,27
Profesyonel meslek sahibi (Doktor, Avukat, Mimar vb)	0,78
Ofis çalışanı-Özel sektör	3,03
Emekli	11,35
Toplam	100

Tablo 4.6.1.6

Tablo. 4.6.1.6'da araştırmaya katılan deneklerin çalışma durumu dağılımı görülmektedir.

Gelir Durumu (n=1022)	Yüzde
0-999 TL	33,95
1000-1499 TL	29,16
1500-1999 TL	16,34
2000-2499 TL	9,30
2500 TL ve üzeri	11,25
Toplam	100

Tablo 4.6.1.7

Araştırmaya katılan deneklerin gelir durumu dağılımı Tablo. 4.6.1.7'de belirtilmiştir.

Sosyal Güvencesi (n=1022)	Yüzde
Var	91,78
Yok	8,22
Toplam	100

Tablo 4.6.1.8

Tablo. 4.6.1.8'de araştırmaya katılan deneklerin sosyal güvence dağılımı görülmektedir.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Hanede 65 Yaş Üstü Birey Bulunmakta mıdır? (n=1022)	Yüzde
Evet	18,30
Hayır	81,70
Toplam	1022

Tablo 4.6.1.9

Tablo. 4.6.1.9'da araştırmaya katılan deneklerin hanelerinde 65 yaş üstü birey bulunma oranı belirtilmiştir.

Çocuk Sayısı (n=1022)	Yüzde
Yok	16,63
1 tane	15,26
2 tane	37,38
3 ve üzeri	30,72
Toplam	100

Tablo. 4.6.1.10

Araştırmaya katılan deneklerin çocuk sayısı dağılımı Tablo. 4.6.1.10'da belirtilmiştir.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Görüşme Yapılan Mahalle Adı	Frekans	Yüzde
Akbilek	75	7,34
Bahçeleriçi	128	12,52
Beyazıtpaşa	37	3,62
Dere	13	1,27
Ellibeşevler	94	9,20
Fethiye	21	2,05
Gökmedrese	23	2,25
Göllübağları	11	1,08
Hacıilyas	25	2,45
Hacılar Meydanı	107	10,47
Hatuniye	3	0,29
Hızırpaşa	69	6,75
İhsaniye	27	2,64
Kirazlıdere	35	3,42
Kurşunlu	26	2,54
Mehmet Paşa	22	2,15
Nergiz	3	0,29
Pirinççi	9	0,88
Şamlar	19	1,86
Şehirüstü	35	3,42
Sevadiye	15	1,47
Şeyhcuı	161	15,75
Sofular	9	0,88
Üçler	25	2,45
Yüzevler	30	2,94
Toplam	1022	100

Tablo 4.6.1.11

Örnekleme hangi mahalleden kaç denek alındığına ilişkin bilgiler Tablo. 4.6.1.11’de belirtilmiştir.

4.6.2 Altmış Beş (65) Yaş Üstü Bireyler Örneklem Detayları

Yaşlılarla yapılan araştırmamızda katılımcıyı belirlemede kullanılan filtre sorumuz yaş sorusudur. Bu çalışmada hanelerdeki 65 ve üzeri yaş gurubundaki bireylerle görüşülmüştür.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Yaş Aralığı (n=420)	Yüzde
65-69	41,43
70-74	25,95
75-79	20,48
80-84	9,52
85 ve üzeri	2,62
Toplam	100

Tablo. 4.6.2.1

Araştırmaya katılan deneklerin yaş dağılımı Tablo. 4.6.2.1’de belirtilmiştir.

Cinsiyet (n=420)	Yüzde
Erkek	63,81
Kadın	36,19
Toplam	100

Tablo. 4.6.2.2

Tablo. 4.6.2.2’de araştırmaya katılan deneklerin cinsiyet dağılımı görülmektedir.

Eğitim Durumu (n=420)	Yüzde
Okur-yazar	20,71
İlkokul Mezunu	45,48
Ortaokul Mezunu	7,38
Lise Mezunu	5,71
Üniversite ve Üzeri	5,24
Eğitimsiz (Okur-yazar değil)	15,48
Toplam	100

Tablo. 4.6.2.3

Araştırmaya katılan deneklerin eğitim durumu dağılımı Tablo. 4.6.2.3’ de görülmektedir.

Medeni Durum (n=420)	Yüzde
Hiç evlenmedi	1,19
Evli	68,81
Boşandı	0,71
Eşi öldü	29,29
Toplam	100

Tablo. 4.6.2.4

Tablo. 4.6.2.4'te araştırmaya katılan deneklerin Medeni Durum dağılımı belirtilmiştir.

Çalışma Durumu (n=420)	Yüzde
Emekli olmadım, hala çalışmaktayım	5,24
Emekli oldum, artık çalışmıyorum	73,57
Emekli oldum fakat hala çalışıyorum.	5,48
Emekli olmadım, Fakat çalışmıyorum.	13,57
Gazi, Yaşlı, Sakat Maaşı vb. ile Geçiniyorlar.	1,19
Ev Hanımı	0,95
Toplam	100

Tablo. 4.6.2.5

Tablo. 4.6.2.5'de araştırmaya katılan deneklerin çalışma durumu dağılımı görülmektedir.

Konut Durumu (n=420)	Yüzde
Ev sahibi	75,24
Kiracı	15,00
Akraba veya çocuklarının yanında kalıyor	5,95
Ev sahibi değil ama kira ödemiyor	3,81
Toplam	100

Tablo. 4.6.2.6

Araştırmaya katılan deneklerin konut durumu dağılımı Tablo.4.6.2.6' da görülmektedir.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Gelir Durumu (n=420)	Yüzde
0-599 TL	20,24
600-999 TL	52,38
1000-1499 TL	17,86
1500-1999 TL	3,57
2000 TL ve üzeri	5,95
Toplam	100

Tablo. 4.6.2.7

Araştırmaya katılan deneklerin gelir durumu dağılımı Tablo. 4.6.2.7’de belirtilmiştir.

Sosyal Güvence (n=420)	Yüzde
Var	89,05
Yok	10,95
Toplam	100

Tablo. 4.6.2.8

Tablo. 4.6.2.8’de araştırmaya katılan deneklerin sosyal güvence dağılımı görülmektedir.

Hanede Kimlerle Yaşanıyor (n=420)	Yüzde
Yalnız yaşıyorum	14,05
Eşim	44,05
Eşim ve çocuklarım	26,19
Anne ve Babam	0,24
Akrabalarım	5,00
Geniş aile (Anne, baba, çocuk, torun)	10,48
Toplam	100

Tablo. 4.6.2.9

Araştırmaya katılan deneklerin hanelerinde kimlerle birlikte yaşandığına ilişkin dağılım Tablo. 4.6.2.9’da görülmektedir.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Çocuk Sayısı (n=420)	Yüzde
Yok	3,57
1 tane	5,71
2 tane	16,67
3 ve üzeri	74,05
Toplam	100

Tablo. 4.6.2.10

Araştırmaya katılan deneklerin çocuk sayısı dağılımı Tablo. 4.6.2.10'da belirtilmiştir

Şu anki sağlık durumlarını değerlendirmeleri? (n=420)	Yüzde
Çok Kötü	5,00
Kötü	19,29
Ne iyi ne kötü	36,67
İyi	33,10
Çok iyi	5,95
Toplam	100

Tablo. 4.6.2.11

Tablo.4.6.2.11'de araştırmaya katılan deneklerin sağlık durumu değerlendirmeleri görülmektedir.

Günlük faaliyetlerini kısıtlayıcı sağlık sorunları var mı?	Yüzde
Yok	57,86
Var	42,14
Toplam	100

Tablo. 4.6.2.12

Araştırmaya katılan deneklerin günlük faaliyetlerini kısıtlayıcı sağlık sorunu olup olmadığına ilişkin dağılım Tablo. 4.6.2.12'de verilmiştir.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Görüşme Yapılan Mahalle Adı	Frekans	Yüzde
Akbilek	29	6,90
Bahçeleriçi	50	11,90
Beyazıtpaşa	15	3,57
Çakallar	1	0,24
Dere	7	1,67
Ellibeşevler	38	9,05
Fethiye	9	2,14
Gökmedrese	10	2,38
Göllü bağları	4	0,95
Hacı İlyas	11	2,62
Hacılar Meydanı	43	10,24
Hatuniye	1	0,24
Hızırpaşa	27	6,43
İhsaniye	10	2,38
Kirazlıdere	16	3,81
Kurşunlu	12	2,86
Mehmetpaşa	9	2,14
Nergiz	2	0,48
Pirinççi	3	0,71
Şamlar	9	2,14
Şehirüstü	11	2,62
Sevadiye	6	1,43
Şeyhcuı	66	15,71
Sofular	4	0,95
Üçler	11	2,62
Yüzevler	16	3,81
Toplam	420	100

Tablo. 4.6.2.13

Araştırmaya katılan deneklerin mahalle bazında dağılımı Tablo. 4.6.2.13'te görülmektedir.

4.7 Bulgular

4.7.1 Dış Mekânlar ve Binalar Boyutu

4.7.1.1 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri

Hane Halkı Reislerinden Amasya'daki **dış mekânları ve binaları** 65 ve üzeri yaş gurubunda bulunan bireyleri göz önüne alarak aşağıda belirttiğimiz kriterler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Cevap Vermek İstemedi	Toplam
Kaldırımlar yürüyüş kolaylıklarını sağlayacak şekilde mi tasarlanmıştır?	45,30	53,62	0,88	0,20	100
Kaldırımlara düzenli olarak bakım yapılıyor mu?(Yarık, çatlak tamiri ve kar kürüne gibi)	50,98	48,24	0,59	0,20	100
Güvenli bir geçiş için tasarlanmış yaya geçitleri mevcut mu?	33,27	66,05	0,29	0,39	100
Sürücüler kavşaklarda veya yaya geçitlerinde yayalara geçiş önceliği verirler mi?	32,88	65,95	1,08	0,10	100
Kentiniz yeterli bir sokak aydınlatma sistemine sahip mi?	74,76	24,46	0,59	0,20	100
Kentinizde dolaşırken insanlar kendilerini kap-kaç, gasp gibi olaylara karşı güvende hissederler mi?(Yeterince polis devriyesi olduğunu düşünüyor musunuz?)	80,72	18,30	0,88	0,10	100
Kentinizde yeterli ve uygun nitelikte(engelliler-yaşlılar için) umumi tuvalet var mı?	21,92	75,15	2,94	0,00	100
Yeşil alanlarda veya şehir merkezinde oturabilecek uygun sayı ve nitelikte bank(oturma yeri) var mı?	65,56	33,56	0,49	0,39	100
Kamu veya Özel Binalara yaşlıların giriş kolaylığı için tasarlanmış(tekerlekli sandalye rampası-otomatik kapı vs)düzenlemeler mevcut mu?	29,26	66,05	4,50	0,20	100
Kamu ve Özel binalarda yaşlılar için düzenlenmiş farklı sıra sistemleri veya özel gişeler mevcut mu?	15,36	79,26	5,28	0,10	100
Trafik yoğunluğu ve gürültüsü rahatsız edici bir boyutta mıdır?	73,87	25,73	0,39	0,00	100
Yılın her mevsimi kentinizin havası temiz mi?	56,95	42,76	0,29	0,00	100

Tablo. 4.7.1.1.1

Konuyla İlgili Eklemek İstedikleri Diğer Görüş ve Öneriler (Kalitatif Bulgular)

Çevre yolu il dışına yapılsın / Yollar bakımsız
Çevre temizliğine önem verilsin
Kışın kömür kirliliği / Kömür kokusu / Hava kirliliği / Egzoz dumanı
Saf maya fabrikası kokusu rahatsız edici
Alt /Üst geçit yapılmalı/Geçitler yayalara uygun olmalı/
Çevre düzenlemesi yapılmalı
Yeşil alanlar / parklar çoğaltılmalı
Aydınlatma sistemi zayıf/Işıklar yanmıyor/Direk sayısı çok az
Banklar bakımsız / Banklar çoğaltılmalı / Banklar tahtadan olmasın
İş imkânı yaratılsın / Tinerciler baliciler arttı
Yardım kömürleri kaliteli yapılsın
Hastaya evde bakım
Yol kenarına park ediliyor / Park sorunu var/Kaldırımlara park ediliyor
Trafik yoğunluğuna çare bulunsun
Yaya geçidi arttırılsın / Trafik ışıkları arttırılsın
Gereksiz masraflar yapılıyor, kaldırımlar sık yenileniyor
Güvenlik yok / Mobese koyulsun / Polis devriyesi yok
Sürücü hızı fazla/Hızı engelleyici setler yapılmalı
Binalar bakımsız/Hasarlı
Yaya kaldırımları yüksek yapılmış / Kaldırımlar özürülere uygun olmalı
Kaldırımlar bakımsız/Kaldırımları esnaf işgal etmesin/Kaldırımlar dar
Tuvaletler çoğaltılsın/Tuvaletler ücretsiz olsun/Engelli tuvaleti yapılsın
Doğalgaz yaygınlaştırılmalı
Gürültü var / Çevre yolu geçtiğinden korna sesleri rahatsız ediyor
Kurumlarda yaşlılar ve özürülüler için düzenlemeler yapılmalı
Yaşlılara saygı gösterilmeli / Tekerlekli sandalye olmalı
Yaşlıların maaş alması için özel yerler yapılmalı
Ek yollar yapılmalı / Sokak yolları iyileştirilmeli
Daha temiz olmalı / Mezarlık temizlenmiyor / Pislikten dolayı sinek çok
Çöp konteynırları az sayıda daha fazla olmalı
Daha iyi hizmet verilebilir/Belediye hizmetleri yetersiz/Alt yapı yetersiz
Tarihi binalar restore edilsin
Bakım / Huzur evleri yapılsın
Şehir içinde kirliliğe sebep olan kuruluşlar il dışına taşınınsın
Hal kaldırılınsın / Kireç ocağı kaldırılınsın / Kargolar kaldırılınsın
Birahaneler il dışına taşınınsın
Trafik ışıklarında sesli uyarı cihazı olmalı/trafik ışıkları yanmıyor
Üst geçitlerde asansör yok

Tablo. 4.7.1.1.2

4.7.1.2 Yaşlıların Değerlendirmeleri

65 ve üzeri yaş gurubundaki yaşlı bireylerden Amasya'daki **dış mekânları ve binaları** aşağıda belirttiğimiz kriterler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Cevap Vermek İstemedi	Toplam
Kaldırımlar yürüyüş kolaylığınızı sağlayacak şekilde mi tasarlanmıştır?	56,67	40,95	2,38	0,00	100
Kaldırımlara düzenli olarak bakım yapılıyor mu?(Yarık, çatlak tamiri ve kar kürüme gibi)	62,62	33,81	3,57	0,00	100
Güvenli bir geçiş için tasarlanmış yaya geçitleri mevcut mu?	42,86	53,10	4,05	0,00	100
Sürücüler kavşaklarda veya yaya geçitlerinde yayalara geçiş önceliği verirler mi?	47,14	51,19	1,43	0,24	100
Kentiniz yeterli bir sokak aydınlatma sistemine sahip mi?	85,95	12,62	1,43	0,00	100
Kentinizde dolaşırken kendinizi kap-kaç, gasp gibi olaylara karşı güvende hissediyor musunuz?(Yeterince polis devriyesi olduğunu düşünüyor musunuz?)	82,38	16,19	1,19	0,24	100
Kentinizde yeterli ve uygun nitelikte(engelliler-yaşlılar için) umumi tuvalet var mı?	31,43	59,52	9,05	0,00	100
Yeşil alanlarda veya şehir merkezinde oturabileceğiniz uygun sayı ve nitelikte bank(oturma yeri) var mı?	70,95	25,71	3,10	0,24	100
Kamu veya Özel Binalara giriş kolaylığınız için tasarlanmış(tekerlekli sandalye rampası-otomatik kapı vs)düzenlemeler mevcut mu?	32,38	58,10	9,52	0,00	100
Kamu ve Özel binalarda yaşlılar için düzenlenmiş farklı sıra sistemleri veya özel gişeler mevcut mu?	17,62	69,76	12,62	0,00	100
Trafik yoğunluğu ve gürültüsü rahatsız edici bir boyutta mıdır?	51,90	47,14	0,95	0,00	100
Yılın her mevsimi kentinizin havası temiz mi?	71,67	28,10	0,24	0,00	100

Tablo. 4.7.1.2.1

Konuyla İlgili Ekleme İstedikleri Diğer Görüş ve Öneriler (Kalitatif Bulgular)

Çevre yolu il dışına yapılmalı / Yollar daha bakımlı olmalı
Çevre temizliğine daha fazla önem verilmeli
Kışın, / Kömür kokusu / Egzoz dumanı gibi kokular çok yoğun bir hava kirliliği oluşturmakta
Saf maya fabrikası kokusu rahatsız edici boyutta
Alt ve Üst geçitler yapılmalı/Mevcut olan geçitler yayalara daha uygun hale getirilmeli
Yeşil alanlar ve parklar sayısı arttırılmalı
Aydınlatma sistemi yetersiz/Işıklar yanmıyor/Direk sayısı çok az
Banklar bakımsız / Banklar çoğaltılmalı / Banklar tahtadan olmasın
İş imkânı yaratılsın / Tinerciler ve balicilerin sayısı rahatsız edici boyutta
Yardım kömürleri kaliteli yapılsın
Hasta evde bakım hizmetlerine önem verilsin
Yol kenarına park ediliyor / Park sorunu var/Kaldırımlara park ediliyor
Trafik yoğunluğuna çare bulunsun
Yaya geçitleri ve Trafik ışıkları arttırılsın
Güvenlik yetersiz / Mobese kameraları koyulsun / Polis devriyesi arttırılsın
Şehir içi sürücülerin hızı fazla/Hızı engelleyici setler yapılmalı
Yaya kaldırımları yüksek yapılmış / Kaldırımlar özürülere uygun olmalı
Tuvaletler çoğaltılsın ve ücretsiz olsun/Engelli tuvaleti yapılsın
Doğalgaz yaygınlaştırılmalı
Gürültü rahatsız edici boyutta / Çevre yolu geçtiğinden korna sesleri rahatsız ediyor
Kurumlarda yaşlılar ve özürülüler için düzenlemeler yapılmalı
Yaşlılara saygı gösterilmeli / Tekerlekli sandalye olmalı
Yaşlıların maaş alması için özel yerler yapılmalı
Ek yollar yapılmalı / Sokak yolları iyileştirilmeli
Mezarlık temizlenmiyor / Pislikten dolayı sinek çok
Çöp konteynırları az sayıda daha fazla olmalı
Belediye hizmetleri ve Alt yapı yetersiz, daha iyi hizmet verilebilir / yetersiz
Pazar kurulmuyor. Pazar istiyoruz
Sürücüler yayalara karşı saygılı olmalı

Tablo. 4.7.1.2.2

4.7.2 Ulaşım Boyutu

4.7.2.1 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri

Hane Halkı Reislerinden Amasya'daki ulaşım hizmetlerini 65 ve üzeri yaş gurubunda bulunan bireyleri göz önüne alarak aşağıda belirttiğimiz kriterler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Cevap Vermek İstemedi	Toplam
Kentinizdeki toplumsal alanlara (hastane, cami, alış-veriş merkezi vs.) kolayca ulaşılabilir mi?	87,96	11,55	0,49	0,00	100
Kentinizde kapsamlı bir ulaşım ağı var mı? İstenilen yere kolayca ulaşılabilir mi?	80,92	18,10	0,98	0,00	100
Toplu taşıma araçlarının fiyatları uygun mu?	32,97	63,01	4,01	0,00	100
Toplu taşıma araçları yeterli sıklıkta dolaşım yapıyor mu?	74,27	23,29	2,35	0,10	100
Toplu taşıma araçları yaşlı ve engellilerin iniş-biniş kolaylığı gözetilerek tasarlanmış mıdır?	12,13	84,74	3,13	0,00	100
Toplu taşıma durakları hava koşullarına göre (ışıklandırma, yağmur-güneş korumalığı)yeterince korunaklı mı?	51,57	46,97	1,47	0,00	100
Toplu taşıma duraklarında güvenliği sağlamaya yönelik yeterli uygulamalar mevcut mu?(özel güvenlik, polis devriyesi vs)	15,66	82,58	1,76	0,00	100

Tablo. 4.7.2.1.1

Konuyla İlgili Ekleme İstedikleri Diğer Görüş ve Öneriler (Kalitatif Bulgular)

Ulaşım pahalı/Mesafeye göre ücret tarifesi uygulansın
Ulaşım hizmetleri yetersiz, ulaşım kolaylığı sağlanmalı ve otobüsler her yere gitmeli
Ulaşımında düzenli saat uygulaması olmalı
Her durakta bilet satılmalı
Ulaşım araçları yaşlılara uygun bir şekilde basamaksız ve alçak taban olmalıdır
Dolmuş şoförleri yolculara daha iyi davranmalı
Şoförler eğitilmiş ve saygılı olmalı, Hız kurallarına uymalı ve duraklardan dikkatli geçmeli
Şoförler yaşlılar oturmadan hareket ediyorlar
Duraklara özen gösterilmesi gerekli/ Duraklara ışıklandırma yapılsın
Duraklar daha korunaklı ve geniş olsun
Duraklara arabalar park etmesin
Duraklarda güvenlik yok / Duraklara Mobese kamerası koyulsun
Belli noktalara güvenlik ve Caddelere Mobese kamerası koyulsun
Polis devriyesi arttırılsın
Araçlarda klima çalışmıyor / Klimalı araçlar koyulsun
Kömürlerin az ve temiz verilmeli bu sayede hava kirliliği azaltılmalı
Çevre yolu yapılmadığı için trafik çok yoğun
Yağmurlu havalarda yollardaki çukurlarda biriken su yayaları rahatsız ediyor
Gereksiz asfalt çalışması yapılmamalı
Durak sayısı arttırılmalı
Toplu taşıma araçlarının dolaşım sıklığı arttırılsın
Mahallemize dolmuş-taksi ve otobüs istiyoruz
Toplu taşıma araçları arttırılmalı
Toplu taşıma araçları Saat 07.30-08.30 saatleri arasında daha sık sefer yapmalı
Gece ulaşım yetersiz arttırılmalı
Yollar genişletilmeli
Toplu taşıma araçlarına gereğinden fazla yolcu alınıyor
Üst ve Alt geçit ile Yürüyen merdivenler yapılmalı
Toplu taşıma Araçları çok eski yenilenmeli
Otopark sorunu çözülmeli
Yol çalışmaları kazalara sebep oluyor buna önlem alınmalı ve Yollar düzeltilmeli
Trafik ışıkları yetersiz
Çevre yolu şehir içinden geçmemeli

Tablo. 4.7.2.1.2

4.7.2.2 Yaşlıların Değerlendirmeleri

65 ve üzeri yaş gurubundaki yaşlı bireylerden Amasya'daki ulaşım hizmetlerini aşağıda belirttiğimiz kriterler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Cevap Vermek İstemedi	Toplam
Kentinizdeki toplumsal alanlara (hastane, cami, alış-veriş merkezi vs.) kolayca ulaşabiliyor musunuz?	86,90	12,14	0,71	0,24	100
Kentinizde kapsamlı bir ulaşım ağı var mı? İstedığınız yere kolayca ulaşabiliyor musunuz?	81,90	15,71	2,14	0,24	100
Toplu taşıma araçlarının fiyatları uygun mu?	49,05	44,05	6,67	0,24	100
Toplu taşıma araçları yeterli sıklıkta dolaşım yapıyor mu?	80,00	14,76	5,00	0,24	100
Toplu taşıma araçları yaşlı ve engellilerin iniş-biniş kolaylığı gözetilerek tasarlanmış mıdır?	25,24	70,24	4,29	0,24	100
Toplu taşıma duraklarında hava koşullarına göre (ışıklandırma, yağmur-güneş korumalığı)yeterince korunaklı mı?	64,05	31,43	4,29	0,24	100
Toplu taşıma duraklarında güvenliğinizi sağlamaya yönelik yeterli uygulamalar mevcut mu?(özel güvenlik, polis devriyesi vs)	25,00	71,19	3,57	0,24	100

Tablo. 4.7.2.2.1

Konuyla İlgili Eklemek İstedikleri Diğer Görüş ve Öneriler (Kalitatif Bulgular)

Ulaşım pahalı/Mesafeye göre ücret alınsın
Ulaşım araçları yaşlılara uygun bir şekilde basamaksız ve alçak tabanlı olmalıdır
Dolmuş şoförleri yolculara daha iyi davranmalı
Şoförler eğitilmiş olmalı / Saygılı olmalı / Hızlı kullanmamalı
Şoförler duraklarda durmadan geçip gidiyorlar
Şoförler yaşlılar oturmadan hareket ediyorlar
Duraklara özen olması lazım / Duraklara ışıklandırma yapılmalı
Daha korunaklı duraklar olsun / Durağa 3 kişi girince 4.cü islanıyor
Duraklara arabalar park etmesin
Duraklarda güvenlik yok / Duraklara Mobese kamerası koyulsun
Caddelere Mobese kamerası koyulsun
Belli noktalara güvenlik koyulsun
Polis devriyesi arttırılsın
Kömürlerin az ve temiz verilmesinden yanayım temiz hava hiç yok
Çevre yolu yapılmadığı için trafik çok yoğun
Yağmurlu havalarda yollardaki çukurlarda biriken su üzerimize sıçramaktadır
Gereksiz asfalt çalışması yapılmamalı
Durak sayısı çoğaltılsın / Durağımız yok
Toplu taşıma araçlarının dolaşım sıklığı arttırılsın
Mahallemize dolmuş-taksi istiyoruz
Mahallemize otobüs yok
Toplu taşıma araçları arttırılmalı
Otobüs 2 saatte bir geliyor daha sık olmalı
Saat 07.30-08.30 saatleri arasında daha sık dolaşım yapılmalı
Gece ulaşım yetersiz arttırılmalı
Aşırı yolcu alıyorlar
Üst/Alt geçit/Yürüyen merdivenler yapılmalı
Trafik ışıkları yetersiz
Yaşlı insanlara otobüslerde yer ayrılması
Oturaklar iyi değil (sağlığa)

Tablo. 4.7.2.2.2

4.7.3 Konut Boyutu

4.7.3.1 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri

Hane Halkı Reislerinden Amasya'daki konut durumunu ve şuan yaşadıkları konutu 65 ve üzeri yaş gurubunda bulunan bireyleri göz önüne alarak aşağıda belirttiğimiz kriterler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Cevap Vermek İstemedi	Toplam
Düşük gelirli yaşlılar için devlet destekli yeterli ve uygun konut var mı?	14,77	75,73	9,30	0,20	100
Yaşadığınız konut yaşlı bir insanın toplumsal hizmetlere ulaşımı açısından uygun ve güvenli bir yerde midir?	65,17	34,54	0,29	0,00	100
Yaşadığınız konut 65 ve üzeri yaşında bulunan birisinin kolayca hareket edebilmesi ve diğer ihtiyaçlarını karşılayabilmesi açısından yeterli midir?	56,75	43,05	0,10	0,10	100

Tablo. 4.7.3.1.1

Konuyla İlgili Eklemek İstedikleri Diğer Görüş ve Öneriler (Kalitatif Bulgular)

Asansörlü binalar olmalı
Yangın merdivenli binalar olmalı
Yaşlılara uygun klozet koyulmalı
Park alanlı konutlar olmalı
Konutlar çok pahalı, Kooperatifler arttırılmalı ve TOKİ daha çok ev yapmalı
Uygun kredili evler yapılmalı/Kiralar yüksek ve Konut sıkıntısı var
Yeni yapılan evlerin yaşlılara uygun yapılması
Tekerlekli sandalye girişli evler yapılmalı
Sağlık ocağı sayıları arttırılmalı
Yaşlılara iş imkanı sağlanmalı

Tablo. 4.7.3.1.2

4.7.3.2 Yaşlıların Değerlendirmeleri

65 ve üzeri yaş gurubundaki yaşlı bireylerden Amasya'daki **konut durumunu ve şuan yaşadıkları konutu** aşağıda belirttiğimiz kriterler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Cevap Vermek İstemedi	Toplam
Düşük gelirli yaşlılar için devlet destekli yeterli ve uygun konut var mı?	14,76	67,38	17,86	0,00	100
Yaşadığınız konut toplumsal hizmetlere ulaşım açısından uygun ve güvenli bir yerde midir?	78,57	20,24	1,19	0,00	100
Yaşadığınız konut kolayca hareket edebilmeniz ve diğer ihtiyaçlarınızı karşılayabilmeniz açısından yeterli midir?	78,10	21,43	0,48	0,00	100

Tablo. 4.7.3.2.1

Konuyla İlgili Eklemek İstedikleri Diğer Görüş ve Öneriler (Kalitatif Bulgular)

Asansörlü binalar olmalı
Yaşlılara uygun klozet koyulmalı
Konutlar çok pahalı ,Kooperatifler arttırılmalı ve TOKİ daha çok ev yapmalı
Uygun kredili evler yapılmalı/Kiralar yüksek ve Konut sıkıntısı var
Yeni yapılan evlerin yaşlılara uygun yapılması
Tekerlekli sandalye girişli evler yapılmalı
Doğal gaz yaygınlaşsın
Sağlık ocağı sayıları arttırılmalı
Yaşlılara iş imkanı sağlanmalı
Ulaşımı kolay konutlar yapılmalı/Alışverişe hastaneye yakın olmalı
Devlet yaşlılara önem vermiyor/Yaşlılara barınma evi verilmeli

Tablo. 4.7.3.2.2

4.7.4 Toplumsal Yaşama Katılım ve Yaşlıya Saygı Boyutu

4.7.4.1 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri

Hane Halkı Reislerinden Amasya'daki **yaşlıların toplumsal yaşama katılımı ve yaşlılara gösterilen saygıyı** aşağıda belirttiğimiz kriterler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Cevap Vermek İstemedi	Toplam
Toplumunuzun yaşlılara karşı gösterdiği tutum ve davranışları düşünürseniz yeterince nazik, saygılı, yardım sever ve hoş görülmüştür?	14,77	75,73	9,30	0,20	100
Yaşlıların aileleriyle veya yalnız katılabileceği kuşaklararası yeterli miktarda aktivite-eğlence programı gerçekleştiriliyor mu?	65,17	34,54	0,29	0,00	100
İhtiyaç sahibi yaşlılar için kamu-dernek-vakıf vb yardımlara kolayca erişebilir mi?	56,75	43,05	0,10	0,10	100
Yaşlılara toplu taşıma araçlarında saygılı davranılıp yer verilir mi?	14,77	75,73	9,30	0,20	100

Tablo. 4.7.4.1.1

Konuyla İlgili Ekleme İstedikleri Diğer Görüş ve Öneriler (Kalitatif Bulgular)

Yaşlılara saygılı davranılmalı
Gençlere eğitim verilmeli
Yaşlılar için kültür ve sanat etkinlikleri arttırılmalı
Tiyatro, sinema olmalı / Yaşlılara yönelik eğlenceler yapılmalı
Yardımlara ulaşamıyoruz, düzenli ve adil yardım yapılmalı
Huzurevleri açılmalı
Ulaşımında özel koltuklar olmalı / Özel dolmuşlar olmalı
Yollarda güvenlik önlemleri yok
Otobüse biletsiz çocuk bindirilmesin
Yaşlılara yer verilmiyor
Dernek vb. kurumlar kurulsun
Evlere yaşlı hizmeti verilsin

Tablo. 4.7.4.1.2

4.7.4.2 Yaşlıların Değerlendirmeleri

65 ve üzeri yaş gurubundaki yaşlı bireylerden Amasya'daki **toplumsal yaşama katılımları ve yaşlılara gösterilen saygıyı** aşağıda belirttiğimiz kriterler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Cevap Vermek İstemedi	Toplam
Toplumunuzun yaşlılara karşı gösterdiği tutum ve davranışları düşünürseniz yeterince nazik, saygılı, yardım sever ve hoş görülmüştür?	71,67	27,86	0,48	0,00	100
Yaşlıların aileleriyle veya yalnız katılabileceği kuşaklararası yeterli miktarda aktivite-eğlence programı gerçekleştiriliyor mu?	12,62	79,29	8,10	0,00	100
İhtiyaç sahibi yaşlılar için kamu-dernek-vakıf vb yardımlara kolayca erişebilir mi?	38,10	47,14	14,76	0,00	100
Yaşlılara toplu taşıma araçlarında saygılı davranılıp yer verilir mi?	74,52	22,62	2,62	0,24	100

Tablo. 4.7.4.2.1

Konuyla İlgili Ekleme İstedikleri Diğer Görüş ve Öneriler (Kalitatif Bulgular)

Yaşlılara saygılı davranılmalı
Gençlere eğitim verilmeli
Yaşlılar için kültür ve sanat etkinlikleri arttırılmalı
Tiyatro, sinema olmalı / Yaşlılara yönelik eğlenceler yapılmalı
Yardımlara ulaşamıyoruz, düzenli ve adil yardım yapılması
Ulaşımında özel koltuklar olmalı / Özel dolmuşlar olmalı
Siyasi ayırım yapılmamalı
Yollarda güvenlik önlemleri yok
Otobüse biletsiz çocuk bindirilmemesin
Yaşlılara yer verilmiyor

Tablo. 4.7.4.2.2

4.7.5 Sosyal Katılım Boyutu

4.7.5.1 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri

Hane Halkı Reislerinden Amasya'daki yaşlılara yönelik sosyal ve boş zaman aktivitelerini aşağıda belirttiğimiz kriterler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Cevap Vermek İstemedi	Toplam
Yaşlıların katılabileceği yeterli miktarda sosyal ve kültürel aktivite gerçekleştiriliyor mu?	6,26	86,99	6,75	0,00	100
Yaşlıların bütçesine uygun sosyal ve kültürel aktiviteler gerçekleştiriliyor mu?	5,38	87,28	7,34	0,00	100
Yeterli miktarda yaşam boyu öğrenim programı var mı?	14,48	74,95	10,57	0,00	100
Yaşlıların beraberce aktivitelerde bulunabileceği kurs-hobi evi vb yerler var mı?	9,20	82,58	7,83	0,39	100

Tablo. 4.7.5.1.1

Konuyla İlgili Eklemek İstedikleri Diğer Görüş ve Öneriler (Kalitatif Bulgular)

Kültür evleri açılmalı / Kültürel etkinlikler yapılmalı / Dernekler açılmalı
Sosyal aktiviteler yapılsın / Kurslar açılsın / Hobi evleri açılsın
Okuma yazma kursları açılsın
Huzur evleri yaygınlaştırılmalı / Yaşlılar evi açılmalı
Parasız eğlenceler yapılsın
Çay bahçeleri , Parklar yapılsın ve Yürüyüş yerleri yapılsın
Sohbet evleri açılsın
Yaşlılara değer verilsin
Ücretsiz geziler yapılsın
Yaşlı maaşlarına zam olsun
Duraklarda gezen bir bekçi ya da güvenlik konulsun
Spor yapılacak mekânlar yapılsın
Kütüphane açılmalı
Yaşlılara iş imkânları yaratılmalı
Yaşlılar evlendirilsin

Tablo. 4.7.5.1.2

4.7.5.2 Yaşlıların Değerlendirmeleri

65 ve üzeri yaş gurubundaki yaşlı bireylerden Amasya'daki **yaşlılara yönelik sosyal ve boş zaman aktivitelerini** aşağıda belirttiğimiz kriterler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Cevap Vermek İstemedi	Toplam
Yaşlıların katılabileceği yeterli miktarda sosyal ve kültürel aktivite gerçekleştiriliyor mu?	10,00	80,24	9,76	0,00	100
Yaşlıların bütçesine uygun sosyal ve kültürel aktiviteler gerçekleştiriliyor mu?	6,67	80,95	12,38	0,00	100
Yeterli miktarda yaşam boyu öğrenim programı var mı?	14,05	68,81	17,14	0,00	100
Yaşlıların beraberce aktivitelerde bulunabileceği kurs-hobi evi vb yerler var mı?	10,00	65,71	24,29	0,00	100

Tablo. 4.7.5.2.1

Konuyla İlgili Eklemek İstedikleri Diğer Görüş ve Öneriler (Kalitatif Bulgular)

Kültür evleri açılmalı / Kültürel etkinlikler yapılmalı / Dernekler açılmalı
Sosyal aktiviteler yapılsın / Kurslar açılsın / Hobi evleri açılsın
Okuma yazma kursları açılsın
Huzur evleri yaygınlaştırılmalı / Yaşlılar evi açılmalı
Parasız eğlenceler yapılsın
Çay bahçeleri / Parklar yapılsın / Yürüyüş yerleri
Sohbet evleri açılsın
Ücretsiz geziler yapılsın
Yaşlı maaşlarına zam olsun
Duraklarda gezen bir bekçi ya da güvenlik konulsun
Yaşlılara terapi merkezleri açılmalı
Dini programlar düzenlenmeli
Birahaneler şehir dışına çıkarılsın

Tablo. 4.7.5.2.2

4.7.6 Bilgi Edinme ve İletişim Boyutu

4.7.6.1 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri

Hane Halkı Reislerinden yaşlıların **yaşadığı topluma ilişkin bilgi edinmesini sağlayan iletişim kaynaklarını** aşağıda belirttiğimiz kriterler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Cevap Vermek İstemedi	Toplam
Amasya ile ilgili konular hakkında yaşlı insanlar zamanında ve anlaşılır bir şekilde bilgi alabilirler mi?	43,93	47,75	8,02	0,29	100
Yazılı ve görsel basın yaşlıların kolayca anlayabileceği şekilde tasarlanıyor mu?	36,79	57,24	5,68	0,29	100
Yaşlıların resmi dairelerdeki işlemlerini kolay bir şekilde halledebilmeleri için yardımcı personeller bulunuyor mu?	28,67	67,32	4,01	0,00	100
Yaşlıların kullanım kolaylığı düşünülerek tasarlanmış büyük tuşlu cihaz ve hizmet makineleri var mı?(cep telefonu, ATM vs)	13,89	80,43	5,68	0,00	100

Tablo. 4.7.6.1.1

Konuyla İlgili Eklemek İstedikleri Diğer Görüş ve Öneriler (Kalitatif Bulgular)

Yaşlılara hizmet verecek yardımcı personel bulundurulmalı
Yaşlılara öncelik tanınmalı / Yaşlılar sıra beklememeli
Yaşlılara özel gişe olmalı
Tüm kuruluşlarda yaşlılara özel bölüm ayrılmalı
Teknoloji konusunda yaşlılar eğitilsin
Yaşlılar zamanında ve yeterli şekilde bilgilendirilmeli
İletişim eksikliği giderilsin
Yaşlılara uygun cihazlar yapılmalı
Büyük düğmeli cihazlar / Yazıları büyük cihazlar
ATM cihazları sesli olmalı
Yaşlılarımızın ekonomik imkanları iyileştirilmeli
Yaşlılara kolaylık sağlanmalı / Yaşlılara göre hizmet sağlanmalı
Personel yaşlılara karşı saygılı olsun
Yazılı ve görsel basın yaşlılara yönelik yayın yapmalı
ATM cihazları çoğaltılmalı
Amasya'da teknoloji geliştirilmeli

Tablo. 4.7.6.1.2

4.7.6.2 Yaşlıların Değerlendirmeleri

65 ve üzeri yaş gurubundaki yaşlı bireylerden **yaşadığı topluma ilişkin bilgi edinmesini sağlayan iletişim kaynaklarını** aşağıda belirttiğimiz kriterler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Cevap Vermek i İstemedi	Toplam
Amasya ile ilgili konular hakkında zamanında ve anlaşılır bir şekilde bilgi alabiliyor musunuz?	53,81	41,19	4,76	0,24	100
Yazılı ve görsel basın yaşlıların kolayca anlayabileceği şekilde tasarlanıyor mu?	44,29	47,14	8,57	0,00	100
Resmi dairelerdeki işlemlerinizi kolay bir şekilde halledebilmeniz için yardımcı personeller bulunuyor mu?	41,90	52,14	5,71	0,24	100
Yaşlıların kullanım kolaylığı düşünülerek tasarlanmış büyük tuşlu cihaz ve hizmet makineleri var mı?(Cep telefonu, ATM vs)	13,57	76,43	10,00	0,00	100

Tablo. 4.7.6.2.1

Konuyla İlgili Ekleme İstedikleri Diğer Görüş ve Öneriler (Kalitatif Bulgular)

Yaşlılara hizmet verecek yardımcı personel bulundurulmalı
Yaşlılara öncelik tanınmalı / Yaşlılar sıra beklememeli
Yaşlılara uygun cihazlar yapılmalı
Büyük düğmeli cihazlar / Yazıları büyük cihazlar
Yaşlılara kolaylık sağlanmalı / Yaşlılara göre hizmet sağlanmalı
Personel yaşlılara karşı saygılı olmalı
Televizyondaki alt yazılar çok hızlı geçiyor okuyamıyoruz
Belediye hoparlörleri anlaşılmıyor

Tablo. 4.7.6.2.2

4.7.7 Vatandaşlık Görevini Yerine Getirme ve İstihdam Boyutu

4.7.7.1 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri

Hane Halkı Reislerinden Amasya'daki yaşlı bireylerin **vatandaşlık görevlerini yerine getirebilme ve istihdama katılabilmelerini** aşağıda belirttiğimiz kriterler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Cevap Vermek İstemedi	Toplam
Yaşlıların gönüllü faaliyetlerde bulunması için yeterli fırsatı var mı?	13,70	78,67	7,63	0,00	100
Yaşlılar için tam zamanlı çalışabileceği yeterli iş fırsatı var mı?	3,72	93,15	3,13	0,00	100
Yaşlılar için yarı zamanlı çalışabileceği iş fırsatları var mı?	5,97	90,22	3,82	0,00	100

Tablo. 4.7.7.1.1

Konuyla İlgili Eklemek İstedikleri Diğer Görüş ve Öneriler (Kalitatif Bulgular)

Emekli maaşlarına zam yapılsın
Yaşlılara evde çalışma imkânı sunulsun/Hafif işler verilsin
Devlet yaşlılara maaş bağlasın
Amasya'da faaliyet alanı olmalı
Yaşlıların gidebileceği kurslar olsun
Yaşlılara yardım edilsin
Huzur evleri yaygınlaştırılmalı / Yaşlılar evi açılmalı
Dernek vb. yerlerin kurulsun ve dinlenme yerleri yapılsın

Tablo. 4.7.7.1.2

4.7.7.2 Yaşlıların Değerlendirmeleri

65 ve üzeri yaş gurubundaki bireylerden **vatandaşlık görevlerini yerine getirebilme ve istihdama katılabilmelerini** aşağıda belirttiğimiz kriterler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Cevap Vermek İstemedi	Toplam
Gönüllü faaliyetlerde bulunmanız için yeterli fırsatınız var mı?	20,48	74,52	5,00	0,00	100
Yaşlılar için tam zamanlı çalışabileceği yeterli iş fırsatı var mı?	5,24	90,00	4,76	0,00	100
Yaşlılar için yarı zamanlı çalışabileceği iş fırsatları var mı?	4,76	90,00	5,24	0,00	100

Tablo. 4.7.7.2.1

Konuyla İlgili Eklemek İstedikleri Diğer Görüş ve Öneriler (Kalitatif Bulgular)

Emekli maaşlarına zam yapılsın
Yaşlılara evde çalışma imkanı sunulsun / Hafif işler verilsin
Yaşlıların gidebileceği kurslar olsun
Huzur evleri yaygınlaştırılmalı / Yaşlılar evi açılmalı
Dernek gibi yerlerin çoğalmasını, dinlenme yerleri istiyoruz

Tablo. 4.7.7.2.2

4.7.8 Toplum Desteği ve Sağlık Hizmetleri Boyutu

4.7.8.1 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri

Hane Halkı Reislerinden Amasya'daki yaşlı bireylere yönelik verilen toplum desteği ve sağlık hizmetlerini aşağıda belirttiğimiz kriterler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Cevap Vermek İstemedi	Toplam
Yaşlılara yönelik yeterli sağlık hizmeti (hastane, doktor, fizik tedavi uzmanı) sunulmakta mıdır?	80,43	16,24	3,33	0,00	100
Sağlık hizmetlerine kolayca erişebiliyorlar mı?	82,78	15,56	1,66	0,00	100
Yeterli hasta bakıcı ve süreli bakım hizmeti sunulmakta mıdır?	59,78	28,96	11,25	0,00	100
Yaşlı evlerine yönelik yemek dağıtım, temizlik ve bakım hizmeti sunuluyor mu?	44,81	36,79	18,40	0,00	100

Tablo. 4.7.8.1.1

Konuyla İlgili Eklemek İstedikleri Diğer Görüş ve Öneriler (Kalitatif Bulgular)

Sağlık hizmetleri ücretsiz olmalı
Özel hastanelerden yararlanılmalı/Özel sanatoryum yapılmalı
Daha iyi sağlık hizmeti istiyoruz
Sağlık hizmetlerinden memnunuz
Yaşlılara bakım hizmeti olmalı
Evlere bakım hizmeti verilmeli / Temizlikleri yapılmalı
Yaşlılara özel hastane olmalı / Yaşlılara sahip çıkılmalı
Hastane Personeli arttırılsın / Doktor sayısı arttırılsın
Randevu sistemi iyileştirilmeli / Sıra beklenmemeli
Otobüslerde yaşlılara özel yer yapılmalı
Yaşlılara yönelik özel Kurslar açılmalı
Emekli maaşı yeterli değil
Mahalleye park yapılsın
Birahanelerden rahatsızız
Yaşlılara özel aşevleri yapılabilir/evlere yemek dağıtılmalı
Sağlık ocakları yetersiz, arttırılmalı
Yaşlılar Spora yönlendirilmeliler
Herkese eşit muamele yapılmalı, adil değiller, siyasi ayırım yapılmasın
İlaç kullanımının azaltılması gerekir
Amasya'da huzur evi yok / Bakım evler açılсын
Hastaneye servis koyulmalı
Hastanelerde deneyimli doktor ve profesörler yok
Hastanelerde doktorlar ve personel yaşlılarla ilgilenmiyor

Tablo. 4.7.8.1.2

4.7.8.2 Hane Halkı Reisleri Değerlendirmeleri

65 ve üzeri yaş gurubundaki bireylerden kendilerine verilen toplum **desteği ve sağılı hizmetlerini** aşağıda belirttiğimiz kriterler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Cevap Vermek İstemedi	Toplam
Yaşlılara yönelik yeterli sağılık hizmeti (hastane, doktor, fizik tedavi uzmanı) sunulmakta mıdır?	82,38	16,43	1,19	0,00	100
Sağılık hizmetlerine kolayca erişebiliyorlar mı?	84,52	15,00	0,48	0,00	100
Yeterli hasta bakıcı ve süreli bakım hizmeti sunulmakta mıdır?	62,62	29,05	8,10	0,24	100
Yaşlı evlerine yönelik yemek dağıtım, temizlik ve bakım hizmeti sunuluyor mu?	39,05	46,43	14,29	0,24	100

Tablo. 4.7.8.2.1

Konuyla ilgili eklemek istedikleri diğere görüş ve öneriler(Kalitatif Bulgular)

Özel hastanelerden yararlanılmalı/Özel sanatoryum yapılmalı
Daha iyi sağılık hizmeti istiyoruz
Sağılık hizmetlerinden memnunuz / Belediye bakıyor
Yaşlılara bakım hizmeti olmalı
Evlere bakım hizmeti verilmeli / Temizlikleri yapılmalı
Yaşlılara özel hastane olmalı / Yaşlılara sahip çıkılmalı
Personel arttırılsın / Doktor sayısı arttırılsın
Yemek dağıtılıyor
Randevu sistemi iyileştirilmeli / Sıra beklememeliyiz
Otobüslerde yaşlılara özel yer yapılmalı
Yaşlılara yönelik özel kurslar açılmalı
Hastanelerde deneyimli doktor ve profesörler yok
Hastanelerde doktorlar ve personel yaşlılarla ilgilenmiyor
Birahanelerden rahatsızız
Yaşlılara özel aşevleri yapılabilir/evlere yemek dağıtılmalı
Herkese eşit muamele yapılmalı, adil değiller, siyasi ayırım yapılmasın
Amasya'da huzur evi yok / Bakım evleri açılın
Hastaneye servis koyulmalı

Tablo. 4.7.8.2.2

4.7.9 Kentin Fiziksel Açıdan Değerlendirilmesi

4.7.9.1 Akbilek Mahallesi

Akbilek Mahallesi'nin 2010 yılı itibari ile nüfusu 6704 olup nüfus yoğunluğu 27,81'ha'dır. Akbilek Mahallesi'nde yer alan dış mekânlar ve binalar yaşlı dostu şehirler kriterleri açısından değerlendirildiğinde;

Şekil 4.7.9.1.1

Yeşil alanlar ve dış mekânlar düzenli olarak temizlenmekte olmasına rağmen bu alanlara erişilebilirlik yeterli düzeyde değildir. Bunun yanı sıra yeşil alanlar ve dış mekânlardaki oturma grupları yeterli sayıda olmayıp mekandaki aktivitelere katılabilme durumu gözönünde bulundurulduğunda bu durum yaşlılar için sorun teşkil etmektedir.

Şekil 4.7.9.1.2

Mahallede yer alan binalara erişim gözönünde bulundurulduğunda bina girişlerinde engelli faktörüne dikkat edilerek tasarımlar uygulandığı ancak bu uygulamaların yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Engelli girişi standartlara uygun değildir. Ve yukarıdaki fotoğrafta görüldüğü üzere ticaret binası giriş yüzeyindeki kaplamada kullanılan kaygan malzeme yaşlılar açısından tehlike oluşturmaktadır. Mahallede yer alan hizmet binalarına erişimin ve kentsel mobilya tasarımlarının engelli insanlar için uygun olmadığı gözlenmiştir.

Şekil 4.7.9.1.3

Mahallede bulunan kavşaklarda sürücü ve yaya güvenliği açısından yeterli önlemlerin alınmamış olması ve özellikle yaya yolu eksikliği aynı zamanda trafik akışı için de sorun teşkil etmektedir.

Şekil 4.7.9.1.4

Eğimli bir topografya da konumlanmış olan mahallenin çoğu yerinde bulunan merdiven sistemi kent içi ulaşımında engelli erişimini imkansız kılmaktadır.

Şekil 4.7.9.1.5

Kaldırımlar oldukça bakımsız olup, yüzey kaplamalar ve rampalar engelli ve yaşlı erişimi açısından değerlendirildiğinde oldukça yetersiz durumda olup gündelik yaşama katılımı zorlaştırmaktadır.

Şekil 4.7.9.1.6

Trafik işaretleri sürücü ve yayalar açısından algılanabilir olmayıp trafik lambalarının aktif durumda olmaması ve mahallede yer alan hemzemin geçiş için alınan önlemlerin yetersiz oluşu güvenlik açısından büyük tehlike oluşturmaktadır.

Şekil 4.7.9.1.7

Mahallede bulunan durakların tasarımı mevsim koşullarına uygun olmayıp; durak ve toplu taşıma araçları güvenlik, konfor ve erişilebilirlik açısından yetersiz durumda olup yaşlı ve engelli kullanımı açısından uygun değildir.

Şekil 4.7.9.1.8

Konutlar mahalle genelinde 5 katlı olup, çoğunda asansör bulunmaması ve bina girişlerinin engelli erişimine uygun olmayışı yaşanabilirlik açısından büyük sorunlar teşkil etmektedir.

4.7.9.2 Bahçeleriçi Mahallesi

Şekil 4.7.9.2.1

2010 yılı nüfusu 11902 olan Bahçeleriçi mahallesinin nüfus yoğunluğu 63,4 ha'dır. Bahçeleriçi mahallesinde yer alan gezi parkı, oturma elemanları açısından değerlendirildiğinde yetersiz kalmaktadır ve kullanıcılar için memnuniyet verici değildir. Yaya kaldırımları yeterli genişlikte olmayıp; ağaçlar ve aydınlatma araçları tekerlekli sandalyeler için gerekli genişliği daralttığından erişim imkansız hale gelmiştir.

Şekil 4.7.9.2.2

Kamu binaları girişleri özel durumu olan engelli vatandaşlar için uygun olmayıp erişilebilir değildir. Mahallede yer alan ilkokul girişinde engelli vatandaşlar için ayrılmış bir park yeri mevcut durumda olsa da kaldırımda rampa olmayışından dolayı erişilebilir durumda değildir.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Şekil 4.7.9.2.3

Çöp konteynırları yeterli sayıda olmayıp konumlandığı yer dolayısıyla yayaların araç yolundan geçişini gerekli kıldığı halde mevcuttaki yaya yolu eksikliği güvenlik açısından büyük sorun oluşturmaktadır.

Şekil 4.7.9.2.4

Bahçeleriçi Mahallesi'nde özel ulaşım sistemleri varolmadığı gibi mevcut durumdaki yollar ve trafik işareti sistemi güvenilir ve erişilebilir değildir.Yaya yolları yeterli sayıda olmayıp mevcuttakiler de algılanabilir nitelikte değildir.

Şekil 4.7.9.2.5

Kaldırım bakımsız durumdadır ve engelli insanların kullanımı için gerekli olan rampalardan yoksun olup engelli sandalyesi geçişi için yeterli genişlikte değildir. Konutlar iyi, bakımlı durumda olup güvenilir bir ortamda yer almaktadır.

Şekil 4.7.9.2.6

4.7.9.3 Beyazıdpaşa Mahallesi

Beyazıdpaşa mahallesinin 2010 yılı nüfusu 3530 olup nüfus yoğunluğu 82,36 ha'dır. İşlevsellik açısından iki farklı dokuyu bir arada bulundurmaktadır. Bu iki dokuyu kentin merkezinden geçen Mehmet Varinli Caddesi ayırmaktadır.

Bunlardan biri konut dokusu diğeri ise kamu yapıları, ticaret birimleri ve tarihi yapıların bir arada bulunduğu kent dokusudur. Konut dokusunun olduğu bölümde işlevsel açıdan kullanılabilir bir açık mekân bulunmamaktadır, bu alanda yer alan basket sahası mahallenin tek açık mekânıdır. Otopark alanı olarak ayrılmış ancak düzenlenmemiş ve oldukça geniş olan bir alan işlevsiz bir biçimde durmaktadır, bu alan mahallenin kullanımı için düzenlenip kullanılabilir. Sokaklar bu mahallede de sosyal mekanın bir parçasıdır.

Şekil 4.7.9.3.1

Konut dokusunun olduğu alanda yer alan yolların büyük bölümü topraktır, bu açıdan kullanım açısından problem yaratmaktadır, kent içinde toprak yolların kalmış olması önemli bir eksikliklerdir.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Mahallenin diğer dokusunda yer alan yollar asfalt olup kaldırım bulunmaktadır. Mevcut kaldırımlar işlevsel açıdan uygun bir genişlikte ve yapıda olmasına karşın bu yolar üzerinde yer alan ticaret birimleri kaldırım alanını ürün sergileme alanı olarak kullandığından işlevini kaybetmiştir. Eğitim derecesinin düşük olduğu bu mahallede erişebilirlik konusunda problem yaşanmamaktadır.

Şekil 4.7.9.3.2

Eski ve yeni konut dokusunun iç içe olması görsellik açısından olumsuzluk teşkil etmektedir. Özellikle yeni yapıların 4-5 katlı ve eski yapıların 1-2 katlı olması mahallenin dokusunu ve silüetini bozmaktadır. Yeni yapıların girişlerinde merdiven olup yaşlı ve engellilerin girmesi açısından sorunludur.

Eski konut dokusuna sahip yapılarınsa bina giriş kotları yol kotuyla aynı olduğundan bu konuda bir problem yaşanmamaktadır. Eski konut dokusuna sahip yapıların bakım ve onarıma ihtiyacı bulunmaktadır. Aynı zamanda bu yapıların büyüklüğü yaşam standartlarının altındadır.

Şekil 4.7.9.3.3

4.7.9.4 Çakallar Mahallesi

Çakallar Mahallesi'nin 2010 yılına göre nüfusu 492 olup nüfus yoğunluğu 4,27 ha'dır. Amasya kent merkezini düşündüğümüzde gerek doku gerek konut biçimleri olsun en farklı mahalle konumundadır.

Kentin iki gelişme yönü bulunmasına rağmen son zamanlarda yeni bir gelişme alanı üzerinde yer alan mahalledeki yapılar güvenli ve son derece lüks olup üst gelir grubuna hitap etmektedir. Gelir düzeyi açısından baktığımızda bu mahalle diğer bütün mahallelerden ayrılmaktadır. Diğer mahalleler daha çok orta-alt gelir grubuna hitap ederken bu mahalle tamamen üst gelir grubuna hitap etmektedir. Mahallenin ortak kullanımı için bir tane park bulunmaktadır.

Bu park aynı zamanda kentin manzarasının izlenebildiği bir alandır. Mahalle ırmağın düzeyinden 300-400 metre yüksekte yer alıp kentin manzarasına hakim bir noktadadır. Yapılar genellikle 1-2 katlı olup, bahçe ve avlulu tarzda inşa edilmiştir. Yapılaşma yoğunluğu oldukça düşüktür ve doğayla iç içe olup bu açıdan iyi bir konuma sahiptir. Çöp taşımalarının olmayışı mahallenin en önemli eksikliklerindedir.

Şekil 4.7.9.4.1

Ulaşım açısından baktığımızda yürüme mesafesi 20-25 dakikayı bulmakta ve eğim derecesinin yüksek olmasından dolayı inip-çıkması oldukça güçtür. Bu yüzden bu evlerde yaşayan kişilerin özel aracı olup kent merkezine bu araçlarla inip çıkmaktadırlar. Yeni gelişen bir alan olduğundan yolların bir kısmı asfalt bir kısmı topraktır. Kaldırım olmayan bu yollarda yayalar araç yolunu kullanmaktadır.

Engelli insanlar açısından bina girişleri düzenlenmemiştir. Araç otoparkları diğer mahallelerden farklı olup parsellerin kendi içinde ya da binanın girişinde yapılmıştır. Bu farklılık diğer mahallelere göre olumlu bir durumdur.

Şekil 4.7.9.4.2

Konut özellikleri açısından baktığımızda, yapıların büyüklüğü kişi başına düşen standart alanların üstünde yer almaktadır. Yapılar ana yollardan giriş almamakta genellikle ana yola bağlanan ikinci bir yol aracılığıyla sağlanmaktadır. Barınma olanakları yaşam standartlarına uygun olup avantajlı bir konumdadır.

Şekil 4.7.9.4.3

4.7.9.5 Dere Mahallesi

Dere mahallesi 2010 yılı nüfusu 1064 olup nüfus yoğunluğu 19,8 ha'dır. Dere mahallesi işlev bakımından 3 farklı özellik barındırmaktadır. Birincisi, eğitim birimleri ve kamu yapılarının da yer aldığı mahallenin orta kısmı. İkincisi 1-2 katlı ahşap konut yapılarının yer aldığı mahallenin üst kısmı. Üçüncüsü 4-5 katlı konut ve ticaret birimlerinin yer aldığı mahallenin alt kısmı. Mahallenin orta ve alt kısmı arasında kentin 1. Derece ulaşım aksı olan Atatürk Caddesi geçmektedir.

Alanda yer alan açık mekânlar düzenlenmemiş ve yetersiz olduğundan insanlar genellikle yol kenarını, kapı önünü ve boş alanları kullanmaktadır. Kentin üst kısmında yer alan mahallenin donatısı yoktur. Mahallenin alt kısmında ise kenti en yoğun olduğu park ortak kullanım alanıdır.

Şekil 4.7.9.5.1

Mahalle ulaşım açısından da farklılık göstermektedir. Alanın alt kısmında yer alan ulaşım aksları asfalt olup kaldırım bulunmaktadır ve bu kaldırımlar diğer mahallelere göre işlevsel bir yapıdadır. Mahallenin orta kısmında yer alan yollar kısmen asfalt ve kısmen parkedir. Bu kısımda yer alan kaldırımlar çok işlevsizdir, düzensiz ve amaçsız bir şekilde yapılmış olduğundan insanların bu kaldırımları kullanmadığı gözlenmiştir. Mahallenin üst kısmı ise yamaçta yer aldığından araç girememekte ve ulaşım merdiven sokaklarla sağlanmaktadır. Mahallenin genelinde bina girişlerinde sıkıntı yaşanmakta ve rampa bulunmamaktadır. Erişim açısından mahallenin üst kısmı sorunlu bir bölgede yer almaktadır, ticaret birimlerinin yer almadığı bu kısımda insanlar gıda ihtiyacını karşılayabilmek için 10 dakikaya yakın yürümekte ve kent merkezine inmektedir.

Şekil 4.7.9.5.2

Mahallenin üst kısmı engelli ve yaşlı insanların kullanımı açısından oldukça sorunludur, zira merdiven sokakları çıkmak onlar açısından oldukça güçtür, rampaların da yer almaması sıkıntıyı daha da büyütmektedir. Bu alanda yer alan yapıların büyüklüğü yaşam standartlarının altındadır. Ahşap olan yapılar kentin en eski doku tipolojisini yansıtmaktadır, yapıların çoğunun bakım ve onarımına ihtiyacı vardır.

Mahallenin alt kısmında yer alan yapılar ise betonarme olup iyi durumdadır. Yapılara ait bahçe ve avlu bulunmadığı için insanlar genellikle mahallenin güneyinden geçen dere kenarına inip bu alanı oturma-dinlenme alanı olarak kullanmaktadır. Derenin üstü açık olduğundan güvenlik açısından tehlike oluşturmaktadır.

Şekil 4.7.9.5.3

4.7.9.6 Ellibeşevler Mahallesi

Ellibeşevler mahallesi 2010 yılı nüfusu 8817 olup nüfus yoğunluğu 35,61 ha'dır. Gelişme alanı üzerinde yer alan mahalledeki yapılar 2000'li yıllar ve sonrasında yapılmıştır. Toplu konut sitelerinin yer aldığı bir alandır. Yapılar ortalama 5 katlı olup betonarmedir. Kentin en kuzeyinde ve Yeşilirmak'ın kenarında kurulmuştur. Alanda yeni düzenlenen yerlerin olmasının yanında, fidanların dikildiği ancak kullanım açısından henüz düzenlenmemiş alanlar da bulunmaktadır. Bu alanlar düzenlendiği takdirde mahallenin ihtiyacını karşılayacak durumdadır.

Şekil 4.7.9.6.1

Farklı türde maddelere ait modern çöp taşımaları yer almaktadır, bu açıdan örnek bir mahalledir. Irmağın kenarında yer alan mahalle büyük bir avantaja sahiptir, ancak ırmak potansiyeli yeterince değerlendirilmemiştir. Irmağın kenarından geçen yol sadece araç yoludur, bisiklet ve yürüyüş yolu olarak tasarlanabilecek bu yol böylelikle değerlendirilmemiştir.

Yolun kenarında yer alan kaldırımın ortasına ağaçlar dikilmiş olup işlevsiz hale getirilmiştir, ayrıca bu kaldırım üzerinde oturmak için banklar yer almamakta, söz konusu manzara değerlendirilememektedir. Basit bir tasarımla çok iyi değerlendirilebilecek ve kent açısından büyük potansiyel taşıyan bu alandan böylelikle faydalanılmamıştır.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Şekil 4.7.9.6.2

Mahallede yer alan mahalle içi ve mahalleye girişi sağlayan yollar 8-10 m civarında olup, kullanım açısından oldukça işlevseldir. Mahallenin bütününde yer alan yollar asfalt olup modern şehir yapısına uygun tasarlanmıştır. Aydınlatma araçları mahallenin ihtiyacına cevap verecek düzeydedir.

Mahalle yeni gelişen ve düzlükte yer alan bir mahalle olmasına rağmen bisiklet ve yürüyüş yollarına yer verilmemiştir. Aynı şekilde geniş açık alanlara sahip olmasına karşın bir meydan bulunmamaktadır. Araç otopark alanları bazı yerlerde parsellerin kendi içinde ayrılmış olmasına rağmen çoğunlukla yol kenarı otopark alanı olarak kullanılmaktadır, yolların genişliği göz önünde bulundurulduğunda bu durum bir sorun teşkil etmemektedir.

Şekil 4.7.9.6.3

Kaldırım genişlikleri mahallenin genelinde ortalama 2 metre genişliğe sahip olsa da bazı kaldırımların genişliği yarım metreye inmekte ve kullanım açısından işlevsiz bir hal almaktadır.

Bazı kaldırımlardan araç yoluna geçişte rampa kullanılırken bazı yerlerde de böyle bir uygulamaya gidilmemiştir, bu durum da bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır. Mahalle parkına girişi sağlayan merdivenler iyi durumda olsa da rampa kullanılmadığından bir sorun teşkil etmektedir.

Şekil 4.7.9.6.4

Apartmanların yer aldığı mahallede binaların yapı durumu iyidir. 2000li yıllar ve sonrasında yapılan bu yapılar balkonlu olup çoğunlukla 2-3 metrelik bir bahçe alanına sahiptir. Orta-üst gelir grubuna hitap eden bu yapıların büyüklüğü standartlar açısından bir sorun teşkil etmemektedir.

Binaya girişler genellikle merdivenle sağlanmış ancak rampa kullanılmamıştır. İmar uygulamalarına göre asansör bulundurması gereken bazı yapılar bu uygulamaya uymamış olsa da yapıların büyük bölümünde asansör mevcuttur.

Şekil 4.7.9.6.5

4.7.9.7 Fethiye Mahallesi

Fethiye Mahallesi 2010 yılı nüfusu 1911 olup nüfus yoğunluğu 103,72 ha'dır. Eğitim derecesinin yüksek olduğu bir alanda yer alan mahallede, yapılar tek ailelik olup 1-2 katlı ve ahşaptır. Kentin manzarasına hakim bir noktada yer alan mahalle kentin en dar olduğu alanda kurulmuştur.

Aynı zamanda kentin en eski mahallelerindenidir. Bu mahallede yer alan yapıların az da olsa bahçe alanı bulunmaktadır, bahçesi olan yapılardaki insanlar bu alanları sosyalleşme, sanatlarını icra etme alanı olarak kullanırken, bahçesi olmayan kişiler ise genellikle binanın önünde ya da yol kenarında oturup, bu alanları sosyalleşme alanı olarak kullanmaktadır.

Apartmanda yaşam kültürüne alışık olmayan, müstakil ve bahçeli ev hayatına alışmış, özellikle ev hanımları ve yaşlı insanlar, mahallede sosyalleşme, oturma-dinlenme alanlarının eksikliğinden dolayı evinin önünü, yol kenarını bu amaçla kullanmaktadır. Bu yanlış kullanımın temel sebeplerinden birisi de kültürdür, çünkü mahallede yer alan mevcut oturma-dinlenme alanlarının da kullanılmadığı bunun yerine yol kenarlarının tercih edildiği gözlenmiştir.

Aynı zamanda bu durum çocuklar, yaşlı insanlar ve ev hanımları için güvenlik açısından bir tehlike oluşturmaktadır. Mahallede yer alan ticaret birimleri mahallenin ihtiyacına cevap verecek düzeyde olsa da özellikle mahallenin üst kısmında yer alan yapılara ulaşım merdiven sokaklarla sağlandığı için erişim konusunda sıkıntı yaşanmaktadır.

Mahallede gerek araç yollarında olsun gerekse de parsellerde olsun ağaçlar bulunmaktadır, bu durum görsellik ve peyzaj açısından bir güzellik sağlamanın yanında dinlendirici, gölge oluşturma gibi özellikleriyle de öne çıkan olumlu bir durumdur.

Şekil 4.7.9.7.1

Çok eğimli bir alanda kurulan mahallede ulaşım ve erişilebilirlik önemli bir konu durumundadır. Araç trafiğinin az olduğu bu mahallede sokakların büyük bölümü merdiven sokak olup sadece yayaların girmesine olanak tanımaktadır.

Merdiven sokakların boyu 50-100 metreyi bulmakta dolayısıyla basamak sayısı da bu rakamların üstüne çıkmaktadır. Bu durum tüm yaş grupları için bir zorluk teşkil etse de özellikle yaşlı nüfus için önemli bir problem teşkil etmektedir.

Mevcut araç yollarında kaldırımlara yer verilmiş ancak bu kaldırımlar yer yer daraldığından ve bozulmuş olduğundan işlevini tam olarak yerine getirememektedir. Araç otopark alanları yolun kenarında oluşturulmuş olsa da mahallenin ihtiyacına cevap verecek düzeyde değildir. Bu mahallenin en önemli eksikliklerinden birisi de aydınlatma araçlarının yetersizliğidir.

Şekil 4.7.9.7.2

Daha çok ahşap ve tek katlı yapıların yer aldığı alanda binaların metrekare büyüklüğü kişi başı 25 m²'nin oldukça altında olup standartlar açısından yetersizlik göstermektedir. Ancak mahallede genellikle yaşlı ve emekli nüfusun yaşadığını düşünürsek, her bir evde yaşayan nüfusun da ortalamanın altında olduğunu söyleyebiliriz dolayısıyla konut büyüklüğünde yaşanan problem bu anlamda hafiflemektedir.

Bina girişleri özellikle engelli insanların girmesi açısından sıkıntılıdır hatta girişlerin tamamen bu düşüncenin dışında yapıldığı aşikârdır. Evlere girişlerin daha çok merdiven sokaklardan sağlandığını düşünürsek çözüm olanaklarının da zorlaştığını söyleyebiliriz.

Şekil 4.7.9.7.3

4.7.9.8 Gökmedrese Mahallesi

Gökmedrese Mahallesi 2010 yılı nüfusu 2049 olup nüfus yoğunluğu 29,14 ha'dır. Gökmedrese Mahallesi yaşlı dostu kent kavramı baz alınarak incelendiğinde kavramın en önemli kriterlerinden biri olan aktif dinlenme ve sosyalleşme için gereken alanlar konusunda yetersiz kalmaktadır.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

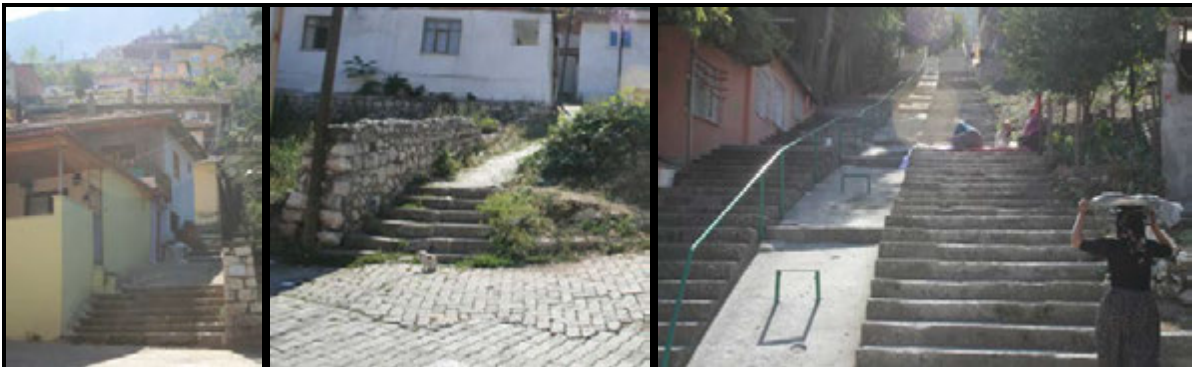
Şekil 4.7.9.8.1

Dış mekan tasarımında engelsiz erişim göz önünde bulundurulmamıştır. Kamusal alanların girişleri ve iç mekanda hareket edebilirlik engelli vatandaşlara göre düzenlenmemiştir.

Şekil 4.7.9.8.2

Mahallenin merkezinden geçen ana aks boyunca uzanan kaldırımların kaplamaları kaymaz nitelikte ve tekerlekli sandalyeler için gerekli genişlikte olup rampa faktörü düşünülerek tasarlanmıştır. Fakat çeperde yer alan kaldırımlar bakımsız, engelli erişimine uygun düzenlenmemiş ve güvensiz ortam oluşturucu niteliktedir.

Şekil 4.7.9.8.3

Gökmedrese Mahallesi eğimli bir topoğrafyada yerleşmiştir. Dış mekanlar arasındaki ilişki kurabilmek adına erişilebilir sistemlere ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaca karşılık mahalle geneli merdiven sistem erişim modeli ile düzenlenmiş olup engelli ve özel durumu olan insanların erişimi gözardı edilmiş durumdadır.

Şekil 4.7.9.8.4

Yaya-taşıt yolu ilişkisi rahatça algılanabilir olmasının yanında yaya geçitleri, farklı engel gruplarının güvenli bir şekilde kullanabileceği görsel ve sesli uyarı sistemleri ile desteklenmemiş olup yetersizliği bulunan kişilerin de rahatlıkla karşıya geçişlerine olanak vermemektedir. Trafik ışıkları aktif durumda değildir; bu durum yaya ve araç akışını zorlaştırmakta ve erişimde güvenlik faktörünü yok saymaktadır.

Şekil 4.7.9.8.5

Hizmetlere yakın alanda yer alan konutlar bakımlı, yerleşmenin coğrafi özelliklerine ve iklim türüne uygun olarak inşa edilmiş olup mahalle çeperinde bulunan konutlar güvenlik, konfor ve coğrafi özelliklere uygun durumda değildir.

4.7.9.9 Gümüşlü Mahallesi

Gümüşlü Mahallesi 2010 yılı nüfusu yaklaşık 256 olup nüfus yoğunluğu 51,2 ha'dır. Kentin merkezinde yer alan bu mahalle kent için en önemli mahalle konumundadır. Bazı tarihi yapıların da yer aldığı bu alanda, kıyı bölgesinde yapılan tasarımlar ve turizme yönelik düzenlemeler sayesinde kentin turizm açısından potansiyel teşkil eden ve bu potansiyelin kullanıldığı en önemli mahallelerden bir tanesidir.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Bu alanda yer alan tarihi mekânlar ve bu yapıların çevresinde yer alan açık alanlar işlevsel bir biçimde düzenlenmiş olup insanlar tarafından en çok kullanılan alanlardan bir tanesidir. Kentin kalbi sayılabilecek bu alan aynı zamanda ticaret birimlerinin en yoğun olduğu alandır. Bu alanda kent meydanı, yürüyüş yolu gibi önemli alanlar bulunmaktadır.

Şekil 4.7.9.9.1

Irmak kenarında yer alan mahallede yürüyüş yolu, oturma-dinlenme alanları bulunmaktadır. Bu alanlar kentlinin en çok kullandığı eğlenilen alanlarıdır. Yürüyüş yolunun yanından geçen kentin 2. derece ulaşım ağı olan cadde peyzaj öğeleriyle ayrılarak örnek bir tasarım oluşturulmuştur, böylelikle bu araç yolunun gürültüsü ve görüntüsünden kısmen arınmış olup kıyı alanının daha kullanışlı olması sağlanmıştır.

Bu mahallede yapılan tasarım ve düzenlemeler nehir kıyısı boyunca uygulandığı takdirde büyük potansiyel teşkil eden ırmak böylelikle kısmen değerlendirilmiş ve kent açısından önemli bir zenginlik kaynağı haline getirilmiş olacaktır. Aydınlatma açısından bir eksiği bulunmayan mahalle güvenlik açısından da en iyi durumda olan mahallelerden bir tanesidir. Çöp taşımaları yaklaşık 50 metrede bir konuşlandırılmış olup yeterli durumdadır.

Şekil 4.7.9.9.2

Mahallede yer alan yolların genişliği 8-10 metre civarında olup asfaltdır. Kaldırımların genişliği 2 metre civarında kullanım açısından işlevsel bir yapıdadır. Mahallede yer alan kaldırımlar diğer mahalleler için örnek teşkil edecek durumdadır. Kaldırım boyunca gerekli yerlerde rampalara yer verilmiştir.

Şekil 4.7.9.9.3

Bisiklet kullanımı açısından çok uygun bir alana sahip olan mahalle bu potansiyeli değerlendirmemiş olup, bu yönüyle sorun teşkil etmektedir. Araç otopark alanları yolun kenarında ayrılmış olup yolun genişliği göz önünde bulundurulduğunda bir sorun yaşanmadığı görülmektedir. Araç trafiği açısından birçok mahalleye göre yoğun olan ulaşım akslarında yaya geçiş izi ve trafik ışığı bulunmadığından problem yaşanmaktadır.

Şekil 4.7.9.9.4

Yapıların ortalama 3 katlı olduğu alanda alt kat ticaret üst katlar konut fonksiyonuna ayrılmıştır. Betonarme olan yapılar sağlık açısından iyi durumdadır. Bina girişleri merdivenlerle sağlanmakta birçok mahallede olduğu gibi rampa kullanılmamış olup sorun yaşanmaktadır. Yapıların büyüklüğü standartlar açısından uygun büyüklüktedir.

Şekil 4.7.9.9.5

4.7.9.10 Hacıilyas Mahallesi

Hacıilyas Mahallesi 2010 yılı nüfusu 2366 olup nüfus yoğunluğu 55,15 ha'dır. Mahalle kentin yapısı göz önünde bulundurulduğunda kentin merkezi konumundadır. Amasya'nın tanıtımına ve turizme yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu alanda çok sayıda tarihi yapı bulunmaktadır. Bu tarihi yapıların etrafında bulunan açık alanlar düzenlenmiş olup oldukça kullanışlı bir yapıda olup kentin en iyi örneklerinden birisidir.

Açık alanda yapılan düzenlemeler sonucunda gerek yaşlı insanlar gerekse engelli insanlar rahatlıkla hareket edip, dolaşma imkânına sahiptir. Peyzaj açısından kentin en büyük alanına sahiptir, bu mahallede yer alan açık alanlar tüm kentlinin en çok kullandığı alan niteliğindedir.

Şekil 4.7.9.10.1

Şehzadelere ait heykellerin de yer aldığı kıyı alanı tüm yaş grupları için oldukça kullanışlı ve işlevsel bir alandır. Daha çok turizm ve kentin tanıtımına yönelik yapılmış olan bu çalışma, mevcut amacının dışına çıkıp ve tüm kenti kapsayıp öncelikle kent halkı için yapılmalıdır.

Örnek bir uygulama teşkil eden bu tasarım nehir kıyısı boyunca uygulandığı takdirde kent için önemli bir potansiyel haline gelecektir. Bu alanda hissedilen en önemli eksiklik bisiklet yolunun olmayışıdır. İnsanların gece dışarı çıkıp dolaşabileceği en güvenli belki de tek alandır.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Şekil 4.7.9.10.2

Yol kaplaması olarak farklılık gösteren alanda daha çok doğal taş kullanılmıştır. Kentin dokusu ve kültürü adına önemli bir çalışmadır. Bu mahalle yaşlı dostu kent bağlamında, ulaşım adına yapılan en önemli uygulama ve düzenlemelerin yer aldığı alandır. Kent mobilyaları, güvenlik, aydınlatma, kaldırım, yol kaplaması, rampa, çöp gibi konularda çok az sorunu bulunan örnek ve en iyi mahalledir.

Şekil 4.7.9.10.3

Kaldırım yükseklikleri ve rampaların tasarımı açısından bir sorun görülmemektedir, ancak bazı alanlarda araçların kaldırıma çıkmaması için engeller konulmuştur, doğru bir uygulama gibi görülen bu durum aslında pek de doğru bir uygulama değildir.

Bu engeller yerine kaldırım yüksekliklerinin artırılması gibi farklı çözümler uygulanabileceği gibi halkın bu konuda bilinçlendirilmesi en önemli çözüm yolu olarak görülmektedir. Böylelikle geçici çözümler yerine uzun vadeli çözümler bulunabilir.

Şekil 4.7.9.10.4

Ortalama 2 katlı ve betonarme yapıların yer aldığı mahallede evler genellikle yola bitişik durumda olup TAKS değeri 1'e yakındır. Yapılara girişler genellikle kaldırım üzerinden sağlanmakta olup girişlerde engelli insanlar açısından problem yaşanmamaktadır. Yapıların büyüklüğü göz önünde bulundurulduğunda standartlar açısından bir problem görülmemektedir.

Şekil 4.7.9.10.5

4.7.9.11 Hacılarmeydanı Mahallesi

Şekil 4.7.9.11.1

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Hacıarmeydanı Mahallesi 2010 yılı nüfusu 10034 olup nüfus yoğunluğu 22,07 ha'dır.Yaşlı Dostu Kent bağlamında değerlendirdiğimizde, kamusal alanlar temiz ve memnuniyet verici durumda olmasına rağmen özel durumu olan engelli vatandaşların erişimine olanak sağlayabilecek gereksinimleri karşılar niteliklere sahip değildir.

Şekil 4.7.9.11.2

Dış mekanların düzenli olarak temizlenmesine rağmen kent mobilyaları gerekli sayıda ve memnuniyet verici nitelikte değildir.

Şekil 4.7.9.11.3

Duraklar mevsim koşullarına uygun ve korunaklı olmayıp konfor ve güvenlik açısından yetersiz durumdadır.Yeterli sayıda oturak bulunmamaktadır.Özel durumu olan engelli vatandaşların erişimine olanak sağlamamakta ve gerekli işaretlendirme ve bilgilendirme sisteminden yoksun durumdadır. Sokakların çoğunda kaldırım bulunmamaktadır.Yer döşemeleri erişimi zorlayıcı nitelikte olup bakımsız durumdadır.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Şekil 4.7.9.11.4

Kaldırımlarda rampalara yer verilmiş olmasına rağmen yer döşemelerindeki fiziki yıpranmalar ve aynı zamanda zemin ve kaldırım arasındaki kot farkı özel durumu olan engelli vatandaşların erişimini gündelik yaşama katılımını zorlaştıran niteliktedir.

Şekil 4.7.9.11.5

Araçların ve yayaların kesiştiği yerlerde yaya yollarının bulunmaması yaya ve araç akışını zorlaştırmakta ve güvenlik kavramından uzak bir ortam oluşturmaktadır.

Şekil 4.7.9.11.6

Konutlar mahalle genelinde 3, 4 ve 5 katlı olup çoğunda asansör bulunmamaktadır. Bu durum yaşlıların gündelik yaşama katılımını zorlaştıran niteliktedir.

Şekil 4.7.9.11.7

Konut girişleri özel durumu olan engelli vatandaşların erişimlerine olanak sağlayacak nitelikte olmayıp hareket için kısıtlayıcı niteliktedir.

4.7.9.12 Hatuniye Mahallesi

Şekil 4.7.9.12.1

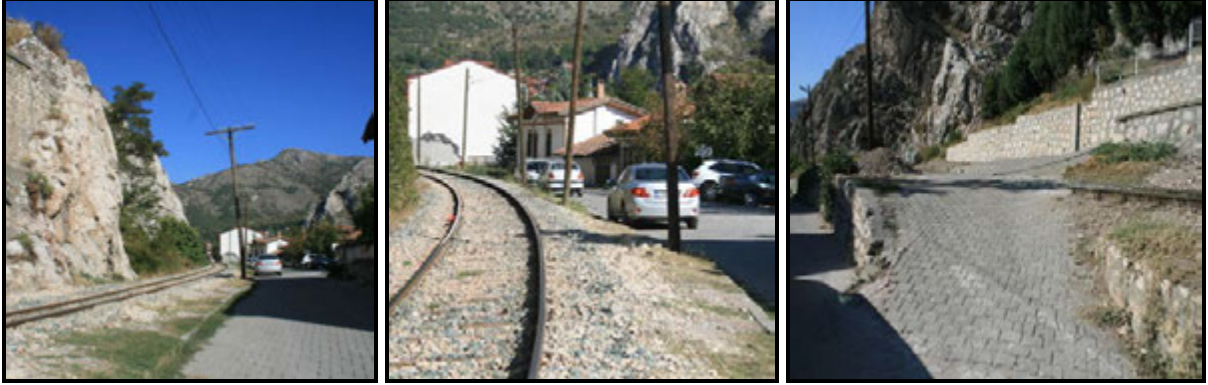
Hatuniye mahallesi 2010 yılı nüfusu 310 olup nüfus yoğunluğu 19,17 ha'dır. Dış mekanlardaki oturma grupları neredeyse yok denecek kadar yetersiz durumdadır. Kamusal alanlara özel durumu olan engelli vatandaşların erişimini sağlayacak nitelikte düzenlenmemiştir. Sosyal katılımı sağlayacak aktivite, toplanma mekanları iklim koşullarına uygun ve güvenliği sağlanmış korunaklı durumda değildir.

Şekil 4.7.9.12.2

Sokakların genelinde kaldırım mevcut değil veya yayaların kullanımı için gerekli genişlikte değildir. Araç ve yaya akışı bu sebeple birbirinden ayrılmamış durumda olup güvenli bir gündelik yaşama katılım ve erişim hakkını imkansız kılmaktadır. Yaya alt geçidi girişi özel durumu olan engelli vatandaşların erişimine olanak vermeyecek durumda olmakla birlikte insan ölçeğine uygun boyutlarda değildir.

Şekil 4.7.9.12.3

Mahalle çeperinden geçen tren yolu için herhangi bir güvenlik önlemi alınmamış olup bu durum mahalle sakinlerinin can güvenliği açısından büyük sorun teşkil etmektedir. Tren yolunu yaya ve araç yolundan ayırıcı herhangi bir düzenleme olmamakla birlikte gerekli işaretlendirmeler de bulunmamaktadır. Raylı sistem, yaya ve araç yolu kesişimi görsel ve işitsel açıdan yeterli donanıma sahip olmamakla birlikte tehlike ortamı oluşturmaktadır.

Şekil 4.7.9.12.4

Mahalle genelinde konut ve ticaret bir arada yerleşmiştir. Konutlar genellikle 2 katlı olup iyi durumda, bakımlı ve memnuniyet vericidir. Fakat sokaklar dar olup güneş ışığından faydalanım yeterli düzeyde değildir.

4.7.9.13 Hızırpaşa Mahallesi

Şekil 4.7.9.13.1

Hızırpaşa mahallesi 2010 yılı nüfusu 6317 olup nüfus yoğunluğu 37,32 ha'dır. Yeşil alanlar ve dış mekanlar güvenli ve dinlendirici nitelikte alanlarda yer almamakla birlikte kent mobilyaları açısından da yetersiz durumdadır. Bu alanlara erişimde özel durumu olan engelli vatandaşlar için gereken düzenlemeler yapılmamış böylece sosyal katılım konusunda yetersiz kalmıştır.

Şekil 4.7.9.13.2

Yaya ve araçların kesiştiği alanlarda yaya yolu eksikliği ve mevcut durumda olan yaya yollarının algılanabilir nitelikte olmayışı yaya ve araç akışı açısından olumsuz durum oluşturmak ile birlikte erişimi zorlaştırmaktadır.

Şekil 4.7.9.13.3

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Yollar ve trafik işaret sistemi güvenli değildir. Trafik lambaları diğer mahallelerde olduğu gibi aktif durumda değildir. Kaldırımlar iyi durumda olup rampa sistemi ile tasarlanmıştır. Ancak yaya geçişlerinde var olan engeller özel durumu olan engelli yayalar için sorun teşkil etmektedir.

Şekil 4.7.9.13.4

Hizmetlerin yer seçtiği ana aks üzerinde yer alan duraklar korunaklı, bakımlı ve yeterli sayıda oturma grubuna sahip olup memnuniyet verici durumda olmasına rağmen mahallenin genelindeki duraklar bu durumun aksi niteliktedir. Bununla birlikte kent içi ulaşım sistemi özel durumu olan vatandaşlar için gerekli olan özel ulaşım sisteminden yoksun olduğu gibi toplu taşıma araçları da engelli ve yaşlı kullanımına uygun durumda değildir.

Şekil 4.7.9.13.5

Konutlar mahalle genelinde 5 katlı olup çoğunda asansör bulunmamakla birlikte konut girişleri özel durumu olan vatandaşların erişimine uygun olarak düzenlenmemiş ve gündelik yaşama katılımı zorlaştırıcı niteliktedir.

4.7.9.14 İhsaniye Mahallesi

Şekil 4.7.9.14.1

İhsaniye Mahallesi 2010 yılı nüfusu 2405 olup nüfus yoğunluğu 44,9 ha'dır. Kamusal alanlar temiz ve bu konuda memnuniyet verici olup bina girişlerinde erişilebilir güvenli rampalar bulunmamaktadır.

Şekil 4.7.9.14.2

Duraklar korunaklı, konforlu ve yeterli sayıda oturma grubuna sahip olup memnuniyet verici durumdadır. Ancak kaldırımlar yeterli genişlikte değildir. Kaldırımlarda bulunan aydınlatma lambaları ve diğer işaretlendirme sitemleri kaldırımları daraltmakta ve özel durumlu engelli vatandaşların erişimini neredeyse imkansız kılmaktadır.

Mahalleden geçen raylı sistemi yaya ve araç yollarından ayıracak gerekli işaretlendirme ve güvenlik önlemleri alınmamış olduğundan bu durum güvenlik açısından büyük tehlike oluşturmaktadır.

Şekil 4.7.9.14.3

Yaya alt geçidi bakımsız durumda olup insan ölçeğine uygun durumda değildir. Kaldırımlarda rampa bulunmadığından özel durumu olan engelli vatandaşların erişimleri kısıtlı olup gündelik yaşama katılabilmeleri olanaksız durumdadır. Eğimli alanlarda dış mekanları birbirine bağlayıcı nitelikte olan merdiven sistemde herhangi bir engelli erişimine olanak tanıyan düzenleme mevcut değildir.

Şekil 4.7.9.14.4

Konutlar mahallenin yerleştiği bölgenin coğrafi koşullarına uygun olmadığı gibi bakımsız ve konforsuzdur. Sokaklar iyi drenaja sahip olmadığı için konutlarda zaman zaman su baskını gerçekleşmektedir.

4.7.9.15 Kirazlıdere Mahallesi

Kirazlıdere Mahallesi 2010 yılı nüfusu 3170 olup nüfus yoğunluğu 26,83 ha'dır. Mahallenin büyük bölümünde kamu yapıları bulunduğu için konut alanı azdır. Kentin en kuzeyinde yer alan mahalle gelişme alanı üzerinde kurulmuştur, burada yer alan kamu yapıları kentin diğer bölümlerine uzak kaldığından erişebilirlik açısından olumsuz bir durum teşkil etmektedir.

Şekil 4.7.9.15.1

Yapıların ortalama 1-2 katlı olduğu alanın kuzeyinde yeni gelişen konut alanı bulunmaktadır. Sağlık birimlerinin de yer aldığı bu alanda insanların oturması için alan düzenlemeleri yapılmıştır. Mahallenin içinden bir kanal geçmekte ve bu kanal üstü kapatılarak güvenli bir hale getirilmiştir.

Kanal üzerinden karşıdan karşıya geçmeyi sağlayan köprüler yapılmıştır ancak bu köprülerin girişinde rampa bulunmadığından engelli insanlar için sorun yaratmaktadır. Toplu taşıma araçlarının da girdiği mahallede durak bulunmaktadır, bu durak ahşap olup korunaklı durumda değildir.

Şekil 4.7.9.15.2

Çöp taşımaları yaklaşık 50 metrede bir yer almakta ve bu açıdan örnek bir mahalle teşkil etmektedir. Mahallede oturma-dinlenme alanı olarak tasarlanan bir park bulunmaktadır, bu park işlevsel açıdan iyi durumdadır. Kent otogarı da bu mahallede bulunmaktadır, aynı zamanda oto-yıkamacıların da yer aldığı bir alandır.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Şekil 4.7.9.15.3

Ulaşım açısından bakıldığında birçok mahalleye göre iyi bir konumda yer almaktadır, eğim, yol genişlikleri, yol kaplamaları ve kaldırım gibi unsurlar açısından bakıldığında pek bir sorun yaşanmamaktadır. Kaldırımların betonarme halde bırakılmış olması engelli insanların rahatlığı açısından bir sorun oluşturmaktadır. Mahallede otopark alanı olarak farklı alanlar ayrılmamış olup araçlar yol kenarında park etmektedir.

Şekil 4.7.9.15.4

Kaldırımdan araç yoluna geçişlerde rampalar kullanılmıştır, bu da olumlu bir gelişmenin göstergesidir.

Şekil 4.7.9.15.5

Yeni gelişen bir alan olduğu için inşaat halinde yer alan yapılar bulunmaktadır. Binalar betonarme olup 2-3-4 katlı olarak farklılık göstermektedir. Kat yükseklikleri bağlamında oldukça farklılık gösteren mahalle bu açıdan olumsuz bir durum teşkil etmektedir.

Yapıların büyüklüğü göz önünde bulundurulduğunda standartlar açısından bir sorun görülmemektedir. Bazı yapılara giriş merdivenlerle sağlandığı için engelli insanlar açısından problem oluşturmaktadır.

Şekil 4.7.9.15.6

4.7.9.16 Kurşunlu Mahallesi

Şekil 4.7.9.16.1

Kurşunlu Mahallesi 2010 yılı nüfusu 2637 olup nüfus yoğunluğu 63,29 ha'dır. Kurşunlu Mahallesi'nde engelsiz ve hareket olanakları sağlayan dış mekanlar mevcut değildir. Aktif dinlenme ve sosyalleşme için uygun alanlar mevcut değildir.

Mahallede bu gereksinimleri sağlayabilmek için kullanılan alan bakımsız ve korunaksızdır. Alanda oturma grupları ve diğer kent mobilyaları mevcut değildir. 60 yaş ve üzeri yaşlılar ve özel durumu olan engelli vatandaşlar dış mekanlara güvenli bir şekilde ulaşamamaktadırlar.

Şekil 4.7.9.16.2

Dış mekanlar bakımsız olup ruh ve beden sağlığı açısından elverişsiz ortamlar niteliğindedir. Temiz ve memnuniyet verici değildir.

Şekil 4.7.9.16.3

Yayaları araç yolundan ayırıcı nitelikte olan yaya kaldırımları yeterli genişlikte olmayıp yüzey kaplamaları yaşlı ve engelli vatandaşların kullanımına uygun değildir. Kaldırımlarda rampa bulunmamaktadır. Kent içi ulaşım sisteminde yaşlı ve engelli vatandaşlar için özel bir düzenleme yer almamakla birlikte mahalle içinden geçen raylı sistemin yarattığı tehlike ortamına karşılık hiçbir önlem alınmamış yaya geçişleri ve işaretlemeler mevcut değildir.

Şekil 4.7.9.16.4

Konutlar iyi ve sağlam durumda değildir. İklim koşullarına ve doğal tehditlere karşı güvenli ve rahat bir ortamda bulunmamalarının yanı sıra iç mekanlar ve bina yüzeyleri hareket için kısıtlayıcı durumdadır.

4.7.9.17 Mehmetpaşa Mahallesi

İhsaniye Mahallesi 2010 yılı nüfusu 1986 olup nüfus yoğunluğu 78,13 ha'dır. Ortalama 2 katlı ve 1980'li yıllara ait olan yapıların yer aldığı mahallede binalar genellikle betonarmedir. Bu mahallenin en önemli özelliği bir meydana sahip olmasıdır. Aynı zamanda mahalle parkı, çocuk oyun alanı ve spor alanı bulunmaktadır.

Açık mekânlar bağlamında örnek bir mahalle teşkil etmektedir. Mahalle parkı yeterli büyüklükte olmasa da barındırdığı oturaklar sayesinde önemli bir hal almaktadır. Çöp taşımaları mahalle içinde yaklaşık 50 metrede bir konuşlandırılmıştır, bu açıdan sorun yaşanmamaktadır. Mahallede yer alan yapıların avlu ve bahçeleri bulunmadığından insanlar sokakları bu işlevde kullanmaktadır.

Mahallenin içinde potansiyel teşkil eden çok sayıda tarihi ve turistik yapı bulunmaktadır. Ancak bu yapıların etrafı duvar ve tel örgüsüyle çevrildiğinden kentten soyutlanmıştır, dolayısıyla engelli ve yaşlı insanların kullanımı için çok olumsuz bir durum teşkil etmektedir.

Şekil 4.7.9.17.1

Mahalledeki yolların büyük bölümü parke taşıyla kaplanmıştır. Mahalle içindeki yollarda kaldırıma yer verilmemiştir, araç trafiğini düşündüğümüzde bunun sorun teşkil eden bir durum olmadığını söyleyebiliriz. Ticaret birimleri mahalle içinde yeterli miktarda olmayıp, erişebilirlik açısından problem teşkil etmektedir. Bina girişlerinin büyük bölümü yol seviyesinde olduğu için sorun yaşanmamaktadır. Mahallenin bütününde aynı yol kaplamasının kullanılmış olması önemli bir durumdur. Araç otopark alanlarına mahalle içinde rastlanmamıştır, mevcut araçların da yol kenarında park ettiği gözlenmiştir. Aynı zamanda araç kullanımının çok düşük olduğu gözlenmiştir.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Şekil 4.7.9.17.2

Mahallede yer alan yapıların kat adetleri 1 ile 3 arasında değiştiğinden belli bir standart yoktur, dolayısıyla mahallenin silueti farklılık göstermektedir. Yapıların çoğunun bakım ve onarıma ihtiyacı olduğu tespit edilmiş dolayısıyla sağlık açısından problem yaşanmaktadır.

Bina büyüklükleri mahallenin genelinde standartların altında yer almaktadır. Yapıların bahçe ve avlusu bulunmadığından insanlar sokakları bu amaçla kullanmakta ve gündüzleri vakitlerinin çoğunu burada geçirmektedir.

4.7.9.18 Nergiz Mahallesi

Şekil 4.7.9.18.1

Nergiz Mahallesi 2010 yılı nüfusu 292 olup nüfus yoğunluğu 13,89 ha'dır. Dış mekanlar temiz, bakımlı ve erişilebilir durumda olmasına rağmen yaşlılar için düzenlenmiş dinlenme ve sosyalleşme mekanları mevcut değildir.

Şekil 4.7.9.18.2

Kamusal alan girişleri ve kentsel mobilyalar (ATM) özel durumu olan vatandaşların erişimi ve bağımsız olarak kullanımı için uygun olarak düzenlenmemiş durumdadır.

Şekil 4.7.9.18.3

Kaldırımlar kimi yerde rampa çözümü ile engelli erişimine olanak sağlasa da mahalle genelinde bu durum göz önünde bulundurulmamıştır. Yaya yolu yetersizliğinden dolayı yollar ve algılanabilir nitelikte olmayan trafik levhalarından ötürü trafik işaret sistemi güvenli durumda değildir.

4.7.9.19 Pirinççi Mahallesi

Pirinççi Mahallesi 2010 yılı nüfusu 618 olup nüfus yoğunluğu 34,97 ha'dır. Gelişme alanı üzerinde yer alan bu mahalle Ellibeşevler mahallesiyle ortak özellikler göstermektedir, zaten iki mahalle yan yana yer almaktadır. Betonarme ve ortalama 5 katlı yapılar yer almaktadır. Bu mahallede açık alan düzenlemelerine rastlanmamıştır.

Ellibeşevler mahallesinde değerlendirilmeyen bazı potansiyeller bu mahallede kısmen değerlendirilmiştir. Irmak kenarında yer almayan oturma-dinlenme alanları bu mahallede yer almaktadır. Irmak tarafında kalan kaldırım boyunca yer yer genişletilmiş alanlar bulunmakta ve bu alanlara insanların oturması için gerekli oturaklar konulmuştur, üstü açık olan bu alanlar kış mevsimi için bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır.

Parsellerde bahçe mesafesi yaklaşık olarak 1-2 metre ayrılmıştır. Çöp taşımaları yaklaşık 50 metrede bir yer almakta, bu açıdan bir sorun yaşanmadığı düşünülmektedir.

Şekil 4.7.9.19.1

Yol genişliklerinin 8-10 metre civarında olduğu mahallede, kaldırım unsuruna yer verilmiştir. Bazı kaldırımlar betonarme halde bırakıldığından sorun teşkil etmekte bazı kaldırımlar da dar olduğundan işlevsiz bir yapıda bulunmaktadır. Kaldırımların büyük bölümünde rampalara yer verilmemiş, yer verilen kısımlarında da doğru tasarlanmadığı ya da bozulmuş olduğundan ötürü işlevini tam olarak yerine getirememektedir. Araçlar için yolun kenarında yer ayrılmış, farklı türde otopark alanı bulunmamaktadır. Aydınlatma araçları yeterli miktarda yer almakta, bu açıdan bir sorun yaşanmamaktadır.

Şekil 4.7.9.19.2

Orta-üst gelir grubuna hitap eden yapılar çok ailelik olup betonarmedir. Balkonlu ve bahçeli tasarlanmış olan bu yapılara girişler merdiven aracılığıyla sağlanmaktadır. Bina girişlerinde rampa yer almadığından engelli insanlar için sorun yaşanmaktadır.

Binaların büyüklükleri göz önünde bulundurulduğunda standartlar açısından bir sorun yaşanmadığı düşünülmektedir. Yapıların büyük bölümünde asansörün mevcut olduğu tespit edilmiş olsa da asansörün yer almadığı yapılara da rastlanmıştır.

Şekil 4.7.9.19.3

4.7.9.20 Savadiye Mahallesi

Savadiye Mahallesi 2010 yılı nüfusu 1311 olup nüfus yoğunluğu 61,99 ha'dır. Dere kenarında yer alan mahallede yapılar 1-2 katlı olup eski ve yeni konut dokusunu bir arada bulundurmaktadır. Orta-alt gelir grubuna hitap eden bu evler ahşap ve betonarme olarak iki gruba ayrılmaktadır. Hizmet yapısı olarak bir cami bulunmaktadır ve caminin avlusu oldukça kullanışlı olsa da oturakların yer almaması bir eksiklik teşkil etmektedir.

Bunun dışında kentin meydan olmasa da meydan tarzında işlev görmeyen bir alanı bulunmaktadır, bu alan düzenlendiği takdirde önemli bir işlev görecektir. Parsellerde kullanılan peyzaj öğeleri mahalleyi güzel kılan önemli bir unsurdur. 50 metrede bir konulmuş olan çöp taşımaları sayesinde yollar oldukça temizdir.

Şekil 4.7.9.20.1

Mehmetpaşa mahallesinde olduğu gibi bu mahallede de yer alan yollarda parke taşı kullanılmıştır. Bu parke taşlarının dokusunun bozulmuş olmasından dolayı gerek işlev gerekse görsellik açısından olumsuz bir durum teşkil etmektedir. Mahalle içinde yer alan yollar oldukça dar olduğundan bir kısmı araç girişleri için uygun değildir, bu durumu pozitif bir özellik olarak değerlendirmek de mümkündür.

Mahalle içinde yer alan 1. derece yollar ile alt kademe yollarda kaldırım bulunmamaktadır. İnsanlar birçok mahallede olduğu gibi sokakları sosyal hayatın bir parçası olarak kullanmaktadır.

Şekil 4.7.9.20.2

Mahallede kentin eski dokusunu barındıran çok sayıda yapı bulunmaktadır, bu yapılar standartlara göre küçük olmasının yanında onarılması gereken yapı konumundadırlar. Yapıların girişleri ile sokak zemini genellikle aynı seviyededir, bu açıdan bina girişleri ile ilgili olarak yaşlıların ve engelli insanların sorun yaşamayacağı düşünülmektedir. Yapıların bahçe ve avlusu olmadığı için sokaklar sosyal mekan olgusunun bir parçasıdır.

Şekil 4.7.9.20.3

4.7.9.21 Sofular Mahallesi

Sofular Mahallesi 2010 yılı nüfusu 704 olup nüfus yoğunluğu 39,33 ha'dır. Dere mahallesinin yanında yer alan mahalledeki yapılar 1-2 katlı olup ahşaptır. Onarılan ve yıkılıp yeni yapılan binalar da bulunmaktadır.

Gelişme alanı üzerinde bulunan mahallede inşaat halindeki yapılar da bulunmaktadır. Bu mahallenin en avantajlı yanlarından birisi de herkesin rahatlıkla erişebileceği bir mahalle parkının bulunması. Mahalleli bu alanı oturma-dinlenme, piknik gibi amaçlarla kullanmaktadır.

Oldukça kullanışlı olan park mahallenin ihtiyacına cevap verecek düzeydedir. Parka giriş merdivenlerle sağlanmaktadır, merdivenlerde rampa bulunmadığından engelli insanlar açısından sıkıntı yaratmaktadır. Mahallenin en önemli olumlu yanlarından birisi çok sayıda peyzaj öğesinin bulunmasıdır.

Şekil 4.7.9.21.1

Ulaşım açısından birçok mahalleden daha iyi durumdadır. Yolların büyük bölümü asfalt ve parke döşemidir. Mahallenin genelinde kaldırıma yer verilmiştir, kaldırımın genişliği ve tasarımı iyi durumda olmasa da birçok mahalleden daha iyi durumdadır, ayrıca kaldırımlar betonarme olup gerekli kaplamalar yapılmamıştır.

Yolların genişliği standartlara uygun olup bu konuda sıkıntı yaşanmamaktadır. Mahalle aralarında aydınlatma araçları ve çöp taşımalarının eksikliği göze çarpmaktadır. Mahalle içinde otopark alanına rastlanmayıp araç kullanımının çok düşük olduğu gözlenmiştir.

Şekil 4.7.9.21.2

Mahallede yer alan yapıların büyüklüğü genel olarak standartların altındadır. Birçok yapının onarıma ihtiyacı bulunmaktadır. Mahallede çoğu yapının bahçesi olmasına karşın bazı yapıların bahçesi yoktur. Dolayısıyla çoğu mahallede olduğu gibi insanlar yolları, boş alanları oturma-dinlenme yeri olarak kullanmaktadır.

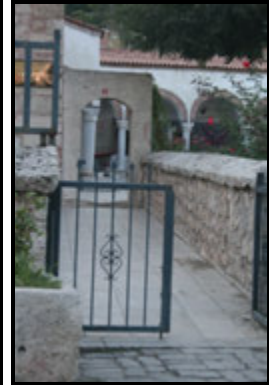

Evrensel anlamda bir sorun olarak tanımlanan bu durum aslında kent açısından bir potansiyel niteliği de taşımaktadır. Çünkü bu şekilde sokaklar tarihin birçok evresinde olduğu gibi sosyal hayatın bir parçası haline gelmektedir. Bahsedilen güvenlik sorununu ortadan kaldırmanın bir yolu da mahalle içindeki yolları araç trafiğine kapatmak ve bu alanları yayalaştırmaktır.

Şekil 4.7.9.21.3

4.7.9.22 Şamlar Mahallesi

Şekil 4.7.9.22.1

Şamlar Mahallesi 2010 yılı nüfusu 1724 olup nüfus yoğunluğu 35,35 ha'dır. Şamlar Mahallesinde yaşlılar için öngörölmüş aktif dinlenme ve sosyalleşme mekanları iklim koşullarına uygun, korunaklı ve konforlu düzenlenmiş olmayıp yetersiz durumdadır. Kamusal alanlara erişimde yaşlı ve özel durumu olan engelli vatandaşların gereksinim duydukları düzenlemeler mevcut değildir.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Şekil 4.7.9.22.2

Dış mekan kullanımı için gerekli olan güvenli erişim göz önünde bulundurulduğuna araç ve yaya yolu kesişiminin gerektirdiği yaya yollarının yeterli olmayışı mahalle genelinde bir sorun oluşturmaktadır.

Şekil 4.7.9.22.3

Mahallede yaşlı ve özel durumu olan engelli vatandaşların dış mekanlara erişimini ve gündelik yaşama katılımını sağlayacak gerekli özel erişilebilir kamusal ve özel yol sistemleri bulunmamaktadır. Yaya üst geçitleri engelli kullanıma uygun düzenlenmemiş durumdadır. Bunun yanı sıra bilgilendirme levhaları algılanabilir ölçekte değildir.

Şekil 4.7.9.22.4

Kaldırımlarda rampalar bulunuyor olsa da yer döşemelerinin bakımsız durumda olması ve eğimli alanda yer alan binaların girişlerinde engelli erişimine olanak sağlayacak gerekli düzenlemelerin bulunmaması güvensiz, zor erişim durumu yaratmaktadır.

Şekil 4.7.9.22.5

Mahalle genelindeki konutlarda iç mekan düzenlemeleri bağımsız hareket edebilme faktörü göz ardı edilerek tasarlanmış olup çok katlı binalarda asansör bulunmaması da yaşlı ve özel durumu olan engelli vatandaşların gündelik yaşama katılımını zorlaştırmaktadır.

4.7.9.23 Şehirüstü Mahallesi

Şekil 4.7.9.23.1

Şehirüstü Mahallesi 2010 yılı nüfusu 2572 olup nüfus yoğunluğu 400,83 ha'dır.Şehirüstü Mahallesinde aktif dinlenme ve sosyalleşme için gerekli alanlar bulunmamaktadır. Dış mekanlar bakımsız, iklim koşullarının gerektirdiği düzenlemelerden ve kentsel mobilyalardan yoksun olup sağlıksız bir yaşam alanı oluşturmaktadır.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Şekil 4.7.9.23.2

Mahalle eğimli bir topografyada yer seçtiğinden dış mekan bağlantısını sağlayabilmek adına merdiven çözümü getirilmiştir. Ancak yaşlı ve özel durumu olan engelli vatandaşların erişim kolaylığını sağlayacak gerekli düzenlemeler mevcut durumda değildir. Bu durum gündelik hayata katılımı zorlaştırıcı bir rol oynamaktadır.

Şekil 4.7.9.23.3

Kent mobilyaları neredeyse yok denecek kadar az sayıda olup bakımsız ve sağlıksız durumdadır. Kaldırım genişlikleri insan ölçeğine uygun olamamakla birlikte yer kaplamaları da bakımsız ve engelli erişimine olanak vermeyecek durumdadır. Bu durum sosyal katılımı imkansız hale getirmektedir.

Şekil 4.7.9.23.4

Kaldırımlarda rampa bulunmamasıyla birlikte mahalle genelinde erişilebilir kamusal ve özel ulaşım sistemleri mevcut değildir.

Şekil 4.7.9.23.5

Konutlar güneş ışığı kullanımından minimum yarar sağlayacak durumda tasarlanmış ve konumlandırılmış olup bakımsız ve güvenilir olmayan durumdadır. Bina girişlerinde engelli erişimini sağlayacak düzenlemeler mevcut olmayıp iç mekanlar hareket kabiliyeti açısından uygun durumda değildir.

4.7.9.24 Şeyhcu Mahallesi

Şekil 4.7.9.24.1

Şeyhcu Mahallesi 2010 yılı nüfusu 15416 olup nüfus yoğunluğu 41,99 ha'dır. Dış mekanlar oldukça temiz olmasının yanında kent mobilyalarının yer seçimi ve kalitesi anlamında yetersiz kalmaktadır. Çöp konteynırları erişilebilir olmamasıyla birlikte erişimde güvenlik kavramını göz ardı etmiş nitelikte yer seçmiştir. Mahallede dinlenme ve sosyalleşme alanları bulunmamaktadır.

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Şekil 4.7.9.24.2

Eğimin yüksek olduğu topografyada yer seçen binaların girişinde yer alan merdiven sistem engelli erişimi için gerekli olan özel düzenlemelerden yoksun durumdadır. Araç ve yaya yolu kesişimini gerekli kılan yerlerde yaya yolu bulunmayışı erişilebilirlik açısından büyük problem halindedir.

Şekil 4.7.9.24.3

Kaldırımlar iyi durumda olmayıp sadece yayalar için ayrılmamış olup erişimi engelleyici unsurlar bulundurmakla birlikte özel durumu olan kişilerin erişimini sağlayabilecek nitelikte olan rampalardan yoksun durumdadır. Karşıdan karşıya yaya geçişlerinin gerekli olduğu durumlarda refüjlerde tasarlanan geçiş çözümü tekerlekli sandalyelerin erişimi açısından zorlayıcı niteliktedir.

Şekil 4.7.9.24.4

Duraklar mevsim koşullarına uygun ve korunaklı olmayıp, konfor ve güvenlik açısından yetersiz durumdadır.Yeterli sayıda oturak bulunmamaktadır.Özel durumu olan engelli vatandaşların erişimine olanak sağlamamakta ve gerekli işaretlendirme ve bilgilendirme sisteminden yoksun durumdadır.

Şekil 4.7.9.24.5

Konutlar mahalle genelinde 5 katlı olup, iyi ve sağlam inşa edilmiş ve her türlü hava koşullarına ve doğal tehditlere karşı güvenli ve rahat bir ortam oluşturacak şekilde konumlanmıştır. Çoğunda asansör yoktur ve bu durum özel durumu olan engelli vatandaşlar ve yaşlı insanlar için erişimi zorlaştırmakta olup gündelik yaşama katılım olgusunu zayıflatmaktadır.

4.7.9.25 Üçler Mahallesi

Şekil 4.7.9.25.1

Üçler Mahallesi 2010 yılı nüfusu 2336 olup nüfus yoğunluğu 90,68 ha'dır.Mahalle genelinde aktif dinlenme ve sosyal katılımı destekleyici toplanma, buluşma mekanları yeterli sayıda bulunmamakla birlikte var olan dış mekanlar erişilebilirlik açısından yetersiz durumda olup kent mobilyalarından neredeyse yoksundur diyebiliriz.

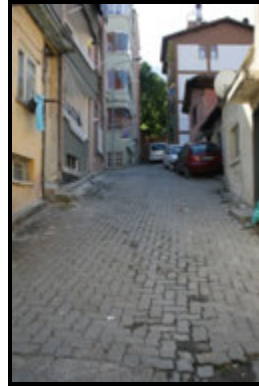
Yaşlı Dostu Kent Amasya

Şekil 4.7.9.25.2

Dış mekanlar bakımsız ve sağlıksız durumda olup iyi ışıklandırılmış değildir. Bu durum aynı zamanda güvenli olmayan bir yaşam alanı oluşturmaktadır.

Şekil 4.7.9.25.3

Sokaklar dar olup yaya kaldırımından yoksun durumda olduğundan araç ve yaya akışı düzenlenmemiş durumda olup güvenli olmayan erişim söz konusudur. Yer döşemeleri bakımsız olup kötü durumdadır ve engelli vatandaşların erişilebilirliği açısından tehdit oluşturmaktadır.

Şekil 4.7.9.25.4

Dış mekanlarda ki geçişler yaşlı ve özel durumu olan engelli vatandaşların kullanımına uygun düzenlenmediğinden gündelik yaşama katılımı zorlaştırıcı niteliktedir.

Şekil 4.7.9.25.5

Konutlar bakımsız durumda ve hizmetlere ve toplumun geri kalan kısmına yakın, güvenilir alanlarda konumlanmamıştır. Her türlü hava şartlarına ve doğal tehditlere karşı güvenli ve rahat bir ortam sağlayacak durumda değildir. İç mekanlar ve bina yüzeyleri hareketi kısıtlayıcı durumdadır.

4.7.9.26 Yüzevler Mahallesi

Yüzevler Mahallesi 2010 yılı nüfusu 1920 olup nüfus yoğunluğu 170,67 ha'dır. Kentin merkezinde yer alan mahalle, eğimin düşük (% 0-5) olduğu bir alanda kurulmuştur. Yapılar 4-5 katlı olup konut ve ticaret işlevi görmektedir, alt kat ticaret üst katlar konut işlevine ayrılmıştır. Yüksek bir yapılaşma yoğunluğunun olduğu mahallede zemin kullanımı çok yüksektir.

Yoldan ve yan bahçelerden çekme mesafesi bırakılmadığı için TAKS değerleri çok yüksektir (≈ 1). Rantın yüksek olduğu bu alanda açık yeşil alanlar, dinlenme, toplanma gibi önemli kamusal alanlar mevcut değildir. Ticaret birimleri çoğu zaman kaldırımları sergi alanı olarak kullandığından hem yayalar için hareket kabiliyetini azaltmakta hem de görüntü kirliliğine yol açmaktadır, dolayısıyla kentlinin kullanımına açık olan bu kamusal mekânlar şahısların özel kullanımından ötürü işlevini kaybetmektedir. Çöp taşımaları mahallede çok az sayıda bulunduğundan mahallenin ihtiyacına cevap verecek düzeyde değildir.

Şekil 4.7.9.26.1

Mahallede yer alan yollar asfalt olup bu asfalt zamanla yapılan iyileştirme çalışmaları sonucunda zeminde bozulma meydana gelmiştir. Yol kenarlarında kaldırım faktörüne yer verilmiş ancak gerek bakımsızlık gerekse de işlevine uygun yapılmadığı için kaldırım özelliğini tam olarak yerine getirememektedir. Yayıların bu kaldırımı pek kullanmadığı daha çok araç yolunu kullandığı gözlenmiştir, bu durum toplumsal bilincin bir sonucu olduğu kadar işlevsiz bir yapıya sahip olduğunun da göstergesidir. Kaldırımlarda yer alan elektrik ve ışıklandırma direkleri kaldırımın ortasına konulduğundan yayaların kullanımını zorlaştırmakla beraber görüntü kirliliğine yol açmaktadır. Araçlar için yolun kenarında otopark alanları oluşturulmuştur, bu otoparklar yer yer yolu daraltmakta ve araçların hareket kabiliyetini azaltmaktadır.

Kaldırımlarda yer yer rampalara yer verilse de usulüne uygun, gerekli yerlerde ve yeterli sayıda yapılmadığından yaşlılar, engelli insanlar, çocuk arabaları ve bisiklet kullanımı için bir eksiklik olarak sorun teşkil etmektedir. Trafik levhalarının yer almadığı yollarda, yaya geçişleri için de yaya izleri oluşturulmamıştır. Yaşlı insanların rahat ve güvenli hareket edebileceği yaya yolları bulunmamaktadır. Bu durum, yaşlıların kentteki aktivitelere katılmasına, alışveriş yapmasına ve kenti gezme olanağının kısıtlanmasına yol açmaktadır.

Şekil 4.7.9.26.2

Konutlar betonarme olup balkonlu tasarlanmıştır. 1980-2000 yıllarına ait olduğu tahmin edilen ve ortalama 5 katlı olan bu yapılarda asansör mevcut değildir. Bu durum tüm yaş grupları için bir sorun teşkil etse de yaşlılar açısından çok büyük bir sorun olarak gözükmektedir. Konut parsellerinde bahçe olmadığı için insanlar bina girişlerinin önünde oturmakta ve bu alanları bahçe niyetine kullanmaktadır.

Şekil 4.7.9.26.3

4.8 Amasya Kentinin Genel Olarak Yaşlı Dostu Kent Olma Yolunda Güçlü ve Zayıf Yönleri

Güçlü Yönleri

- Kent tarihinin köklü bir geçmişe sahip olması,
- Sivil mimarlık örneklerinin korunmuş olması,
- Kentin Tarihi Kentler Birliğine üye olması,
- Turizmi teşvik kapsamında pilot il olarak seçilmesi,
- Üniversite Bulunması,
- Gecekondu niteliğinde yapıların bulunmaması,
- İçme suyunun doğal bir kaynaktan sağlanıyor olması,
- Şehrin tamamına içme suyu sağlanıyor olması,
- Belediyenin Kültür merkezinde halka açık sosyal ve kültürel faaliyetlerin gerçekleştirilmesi,
- Belediye bünyesinde sanatsal faaliyetlerin yürütüldüğü konservatuarın bulunması,
- Kente doğalgazın gelmesi,
- İnternet erişiminin tüm il ve kent halkına erişiyor olması
- Merzifon havaalanının sivil uçuşlara açılmış olması,
- Bölgede termal tesislerin varlığı,
- Devlet hastanelerinin donanımlarının yüksek olması,
- Kentte ve ilde suç oranlarının ve suça eğilimin düşük olması,
- Gelenek ve ananelerimizden gelen, yaşlıya saygı olgusunun hala yüksek olması.
- Nem ve sıcaklık açısından iklimin yaşlılar açısından oluşturduğu avantajlar.

Zayıf Yönleri

- İlin ve kentin birinci dereceden deprem kuşağı üzerinde olması,
- Kente gelen yabancı turistlerin konaklama için Samsun'u tercih etmeleri,
- Arsa değerlerinin ve kamulaştırma maliyetlerinin oldukça yüksek olması,
- Kentin topografyasından kaynaklanan yerleşim yeri sıkıntısı,
- Kent içi hava kirliliğinin fazla olması,
- Çarpık yapılaşma ve doğurduğu kentsel sorunlar
- Şehir içi ulaşım ve otopark sorunu,
- Kent merkezindeki yapıların eskimiş olması,
- Mevcut termal tesislerin yetersiz olması ve tanıtım eksikliği
- Girişimcilik ve hizmetler sektörünün zayıf olması.
- Yaşlılar için spor olanaklarının çok kısıtlı olması
- Organik tarım üretiminin az olması
- Giderek büyüyen işsizlik sorunu
- Yaşlı bakımı ile ilgili yetişmiş insan gücü olmaması

Kaynak: Amasya İli Stratejik Planı, 2006, Amasya Belediyesi Stratejik Planı, 2005

4.9 Amasya Kentinin Yaşlılar ve Hane Halkı Reisleri Görüşleri Doğrultusunda Yaşlı Dostu Kent Olma Bakımından Güçlü ve Zayıf Yönleri

Hane halkı reisleri ve yaşlı bireylerin görüşleri doğrultusunda oluşturulan güçlü yönler, zayıf yönler ve geliştirilebilir alanlar matrisi Tablo 4.9.1 ve Tablo 4.10.1'deki değerlendirme kriterleri doğrultusunda oluşturulmuştur.

Güçlü Yönler		Zayıf Yönler
Dış Mekânlar ve Binalar		
Sokakların yeterli aydınlatma sistemine sahip olması.		Kaldırımlar yürüyüş kolaylığı açısından uygun tasarlanmamış.
Kentin şehir içi güvenliği geven verici.		Kaldırımlara düzenli olarak bakım yapılmıyor.
		Yaya geçitleri güvenli bir geçiş için uygun değil.
		Sürücülerin, yayalara geçiş önceliği vermemeleri.
		Yeterli miktarda umumi tuvaletlerin olmaması.
		Kamu veya özel alanlarda binalara giriş kolaylığı sağlayacak düzenlemelerin eksikliği.
		Kamu ve özel binalarda yaşlılar için özel girişler ve farklı sıra sistemleri yeterli değil.
Ulaşım		
Kent içi toplumsal alanlara ulaşım sorunu bulunmamakta.		Toplu taşıma araçlarının fiyatları makul düzeyde değil.
Kent içi kapsamlı ulaşım ağı oldukça iyi durumda.		Toplu taşıma araçları yaşlı ve engellilere uygun özelliklere sahip değil.
Toplu taşıma araçları yeterli sıklıkta sefer düzenlemekte.		Toplu taşıma durakları hava koşullarına göre yeterince korumalı değil.
		Toplu taşıma durakları, güvenliği, sağlamaya yönelik yeterli uygulamalara sahip değil.
Konut		
Oturulan konutlar genel olarak yaşlıların toplumsal hizmetlere ulaşımı açısından uygun ve güvenli konumda.		Düşük gelirli yaşlılar için devlet destekli yeterli ve uygun konut sayısı çok az.
Toplumsal Yaşama Katılım ve Yaşlıya Saygı		
Toplumun yaşlılara karşı gösterdiği davranış ve tutumları oldukça iyi seviyede.		Yaşlıların aileleriyle ve yalnız katılabileceği kuşaklararası yeteri miktarda eğlence programları düzenlenmiyor
Yaşlılara toplu taşıma araçlarında gösterilen saygı memnuniyet verici düzeyde.		İhtiyaç sahibi yaşlılar için kamu-dernek-vakıf gibi kuruluşların yardımları yeteri düzeyde değil.
Sosyal Katılım		
		Yaşlılar için yeteri miktarda sosyal aktivite ve kültürel gerçekleştirilmiyor.
		Yaşlıların bütçelerine uygun sosyal ve

Yaşlı Dostu Kent Amasya

		Kültürel aktivite gerçekleştirilmiyor.
		Yaşam boyu öğrenim programları yeteri düzeyde değil.
		Yaşlıların beraberce aktivitelerde bulunabileceği kurs - hobi evi gibi yerler yeteri miktarda mevcut değil.
Bilgi Edinme ve İletişim		
		Yaşlılar, Amasya ile ilgili konular hakkında zamanında ve anlaşılabilir bir şekilde bilgi alamıyorlar
		Yazılı ve görsel basın yaşlıların kolayca anlayabileceği şekilde tasarlanmıyor.
		Yaşlılar resmi dairelerdeki işlerini kolay bir şekilde halledemiyorlar.
		ATM, cep telefonu vb. cihazlar yaşlıların rahat kullanabileceği kolaylıkta değil.
Vatandaşlık Görevini Yerine Getirme ve İstihdam		
		Yaşlıların gönüllü faaliyetlerde bulunması için yeterli fırsatları yok.
		Yaşlıların tam zamanlı çalışabileceği yeterli iş fırsatları mevcut değil.
		Yaşlıların yarı zamanlı çalışabileceği yeterli iş fırsatları mevcut değil.
Toplum Desteği ve Sağlık Hizmetleri		
Yaşlılara yönelik sağlık hizmetleri memnun edici seviyede.		Yaşlılar için sunulan hasta bakıcı ve süreli bakım hizmetleri yeterli değil.
Yaşlılar sağlık hizmetlerine kolayca erişebiliyorlar.		Yaşlı evlerine yönelik yemek dağıtım, temizlik ve bakım hizmetleri memnun edici seviyede değil.

Tablo 4.9.1 Yaşlı Dostu Kent Olma Bakımından Güçlü ve Zayıf Yönleri

Hane halkı reisleri ve yaşlı bireylerin her bir kriterle ilgili pozitif değerlendirmelerinin ortalamaları alınıp 60 puan ve altı değerlendirme ortalaması zayıf yön, 70 ve üzeri değerlendirme ortalaması güçlü yön, 60-70 puan arası değerlendirme ortalaması geliştirilebilir alan olarak belirlenmiştir.

4.10 Geliştirilebilir Alanlar

Dış Mekânlar ve Bina Boyutları	
✓	Yeşil alanlarda ve parklardaki bankların sayısı arttırılabilir.
✓	Trafik yoğunluğu ve gürültüsü konusunda çeşitli düzenlemeler yapılabilir.
✓	Yılın her mevsimi kentin havası daha temiz bir duruma getirilebilir.
Konut Boyutu	
✓	Yaşanılan konutlar 65 yaş üzeri insanların kullanımı için daha elverişli hale getirilebilir.

Tablo 4.10.1 Geliştirilebilir Alanlar

5. YAŞLI DOSTU KENT AMASYA OLGUSUNA DESTEK VERECEK ALT PROJE PAKETLERİ

Yaşlı Dostu Kentler Rehberinde bulunan 8 ana başlık için birçok paket proje çıkarmak ve bunların hayata geçirilmesini sağlamak mümkündür. Öncelikle bu rehber ve kriterler doğrultusunda ne tür projeler oluşacağı aşağıdaki 3 başlık altında toplanabilir:

1. Yaşama Mekânları ve Çevre İle İlgili Projeler

Özellikle rehberde yer alan Dış Mekânlar ve Binalar, Ulaşım, Konut gibi başlıklarda belirtilen kriterler bu proje grubu içinde yer alabilir. Mevcut kent planı ve varsa ulaşım planının bu doğrultuda ele alınması ve revizyonu, bu bağlamda gerekli yasal yönetsel sürecin uygunluğunun tespiti, yaşlılara yönelik konut tasarımı ve bu tasarımlardaki kriterlerin belirlenmesi, trafik ve yayalara dair tedbirlerin tekrar gözden geçirilmesi, trafik işaret ve levhalarının yaşlılara dönük olarak tekrar ele alınması, yaşlıların da kullanmaları göz önüne alınarak açık alan tasarımları ve bu tasarımlarda kriterlerin belirlenmesi gibi projeler bu başlık altında yer alacaktır.

2. Yaşlılarla İlgili Toplumsal Yaşam ve Katılım Projeleri

Rehberde yer alan Sosyal Katılım, Toplumsal Yaşama Dâhil Olma ve Toplumun Yaşlıya Saygısı, Bilgi Edinme ve İletişim, İşgücüne Katılım gibi başlıklarda yer alan kriterler bu proje grubunun konusu olabilirler.

Yaşlıların sosyal hayata katılımları ve yaşlıya götürülecek hizmetlerle ve bu hizmetlerin kalitesi, yaşlıya hizmet edecek personelin eğitilmesi, yaşlı nüfusun özellikle tecrübeleri doğrultusunda işgücünden yararlanma, yaşlıların toplum içinde rahatlıkla görüşlerini açıklayıp, her tür toplumsal olgudan ve olaydan haberdar olmalarının anında sağlanabilmesi amacıyla medya ve iletişim ile ilgili projeler bu grupta yer almaktadır.

3. Sağlık Hizmetleri ve Sosyal Hizmetler İle İlgili Projeler

Yaşlıya götürülen sağlık hizmetleri ve yaşlı bakım hizmetleri, yaşlı danışma hizmetleri ile ilgili projeler, yaşlılara yönelik sosyal hizmetler ile ilgili projeler, uluslararası da hizmet verecek şekilde kapsamlı bir yaşlılar köyü veya yerleşkesi gibi projeler de bu grupta yer almaktadır.

5.1 Yaşlı Dostu Kent Amasya Bağlamında Geliştirilebilecek Projeler ve Yatırım Alanları

5.1.1 Sağlık Turizmi

Medikal turizm ya da tıp turizmi, insanların kendi ülkelerindeki yüksek tedavi giderleri nedeniyle yabancı ve genelde uzak ülkelere giderek bu ülkelerdeki düşük tedavi fırsatlarını ve daha kaliteli hizmetleri değerlendirmek amacı ile oluşan turizm hareketleri olarak tanımlanmaktadır.

Dünya nüfusunun artması, yaşam kalitesinin yükselmesi, çeşitli ülkelerde sağlık hizmeti maliyetlerinin yükselmesi sebebiyle, insanlar daha kaliteli ve görece ucuz hizmet alabilecekleri ülkelere yönelmişlerdir. Yaşlı nüfusun oransal olarak artması da sağlık turizmini artıran etkenlerden biri olmuştur.

Sağlık turizmini gelişmesinde önemli rolü olan faktörler şu şekilde özetlenebilir.

- ✓ Uzun süren bekleme listelerinden kurtulmak
- ✓ Daha kaliteli ve daha kısa sürede hizmet almak
- ✓ Yüksek sağlık teknolojisi gerektiren tedavilere ulaşmak
- ✓ Sağlık hizmeti maliyetlerini düşürmek
- ✓ Kronik hastaların, yaşlıların ve engellilerin değişik ortamlarda tedavi ihtiyacının doğması
- ✓ Tedavi olurken turizm ve kültürel faaliyetlerde bulunma isteği

Sağlık turizminde, gidilen bölgelerde tedavi giderlerinde, hastaların geldiği ülkeye göre % 50, % 70 ve hatta bazı durumlarda % 80'e kadar maliyet tasarrufu sağlanmaktadır. Bu turizmin gelişmesinde en önemli faktörler; düşük tedavi giderlerinin yanı sıra, bu ülkelerdeki gelişen tıp teknolojisi, düşük ulaştırma giderleri ve internet pazarlaması gibi etkenlerdir. Sağlık turizmi alanları oldukça çeşitlilik arz etmektedir. Yatırımcının ilgi alanının termal turizmi, yaşlı veya engelli turizmi, medikal turizmi, hatta medikal turizm içinde ileri teknolojideki tedaviler, kısırlık, göz hastalıkları, estetik cerrahi hizmetlerinden hangisi olduğu tespit edilmelidir.

5.1.2 Medikal Turizm

Medikal turizm, insanların sağlıklarına verdiği önemin artmasıyla önem kazanmıştır. Medikal turizm potansiyelini ve gelirlerini artırmak isteyen ülkeler olarak Singapur, Filipinler, BAE, Hindistan dikkat çekmektedir. Singapur 2012 yılında 1 milyon hasta çekmeyi ve 1,8 milyar Dolar gelir elde etmeyi planlamaktadır. Dubai, Asyalı hastalar için yeni bir "sağlık kenti" kurmuştur.

Medikal turizm kapsamında, ülke dışına hasta gönderen Nijerya vatandaşları ülke dışındaki sağlık giderleri için yılda 2 milyar Dolar harcamaktadır. Japonya ise çalışanlarını en küçük sağlık problemleri için bile yurt dışına göndermekte ve yaşlılarını da yurt dışındaki huzurevlerine yönlendirmektedir.

5.1.3 Termal (Kaplıca) Turizmi

Termal turizm kapsamında yapılan kür ve tedaviler, kaplıca tedavisi, kür, peloidler (şifalı çamur ve topraklar), balneoterapi olarak çeşitlendirilebilir. Dünyada çeşitli ülkeler bu konuda büyük yatırımlar yapmaktadır. Almanya 2000 yılında 10 milyon kişiye toplam 69 milyon gün termal tesislerde tedavi hizmeti sunmuştur.

Almanya ve Macaristan yılda yaklaşık 8,5 milyon, Rusya 8 milyon, Fransa 1 milyon, İsviçre ise 800 bin yurt dışından gelen hastaya termal tedavi hizmeti vermektedir. Anadolu'da eskiden beri şifalı su ile tedavi yöntemleri yaygındır. Türkiye önemli bir jeotermal kuşak üzerinde yer almaktadır.

Türkiye'de 1500 civarında mineral bakımından zengin içeriğe sahip termal kaynak vardır. Bu yönüyle Türkiye kaynak zenginliği ve potansiyeli açısından dünyada 7. sıradadır. Türkiye'deki tesislerin toplam yatırım kapasitesi ise 1 milyon 365 bin yatağa tekabül etmektedir. Dünya nüfusunun her yıl % 2 oranında yaşlandığı düşünülürse termal turizmin potansiyeli daha iyi anlaşılabilir. Özellikle yaşlıların ilgi gösterdiği termal turizm konusunda ülke olarak daha ciddi yatırım ve tesislerin yapılması, ülkemizin yakınımızdaki AB ve Orta Doğu ülkelerindeki hastalar için önemli bir durak olmasını sağlayacaktır.

Amasya, termal turizmi açısından da oldukça önemli bir potansiyele sahip olmasına rağmen tesisleşme ve hizmet sunumunda ciddi eksikleri bulunmaktadır. Bu bağlamda Terziköy, Gözlek, Hamamözü ilçesi ve Beke Köyü önemli bir sağlık ve termal turizmi merkezi olarak yeniden planlanabilir. Türkiye'deki su kaynakların balneolojik ölçümlerini yapabilmek için Amasya'ya balneoloji laboratuvarı kurulabilir.

5.1.4 SPA, Yaşlı ve Engelli Turizmi

2010 yılında dünya nüfusunun % 24'ünü 60 ve üzeri yaş grubu oluşturmuştur. Avrupa'da bu sayı yaklaşık 110 milyon kişidir. Bu grubun ilgisi daha çok sıcak hava ve temiz doğaya sahip ülkelerdir. Birleşmiş Milletler verilerine göre dünya üzerinde 500 milyondan fazla özürsüz bulunmaktadır. Yaşlı ve engelli insanlar için klinik oteller, rekreasyon alanları ve bakım evlerinde çeşitli hizmetler sunulabilir. SPA-Wellness hizmetleri ise günümüzde oldukça yaygındır. Su ve çeşitli aromatik kürler kullanılarak vücudun dinlenmesi, ağrı ve acıların azaltılması amacıyla profesyonel ekiplerce uygulanan bir tedavi yöntemidir.

Ülkemizin iklimi, coğrafyası, misafirperverliği, bölgesel yakınlığı ve turizm potansiyeliyle, özellikle 65–75 yaşları arasındaki (sağlıklı olan) Avrupalı yaşlılara, belli projeler çerçevesinde daha güzel ve daha ekonomik bakım hizmeti ve yaşlı tatil köyleri imkânı sunulabilir. Böyle bir proje, Avrupa'nın yaşlılarına daha ekonomik ve müreffeh bir hizmet, ülkemize de büyük bir sağlık turizmi geliri olacaktır. Bu kapsamda Amasya'ya geriatri merkezi açılabilir..

5.2 Çeşitli Hizmet Projeleri

5.2.1 Yaşlılar Yerleşkesi

Yapılacak çalışmalarla Dünyadaki ve Türkiye'deki yaşlıların Amasya'ya gelmeleri ve konaklamaları, yaşlı yakınlarının dolaylı turizm faaliyetleri ile birlikte hem ekonomik hem de sosyal gelişime katılmaları sağlanabilir. Bu kapsamda devre mülk benzeri bir sistem hayata geçirilebilir.

Bu yerleşkede dönemler halinde gelen turistler 2-3 ay konaklayabilir, termal tesislerde belli bir kür tedavisi gördükten sonra tekrar ülkelerine dönebilirler. Bu kapsamda, yurtdışında yaşayan sosyo-ekonomik durumu iyi yaşlılar için bir “Yaşlılar Yerleşkesi” projesi hayata geçirilebilir. Yaşlılar yerleşkesi şehirden kopuk olmamalıdır. Üniversite öğrencilerinin kalacağı yerler ve öğrenci yurtları aynı yerleşkede düşünülmeli, gençlerle yaşlıların iletişimi mutlaka sağlanmalı ve ortak bir yaşam alanı oluşturulmalıdır.

Tüm alt proje ve müdahalelerin, sadece yaşlı kesim gözetilerek değil, aynı zamanda tüm yaştaki insanlar ve engelliler için de fayda sağlayabilecek şekilde yapılmasına önem verilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

5.2.2 Yaşlı Bakımı ve Sağlık Hizmeti

Gelişmiş ülkelerdeki deneyimler, ülkemizdeki çalışmalar, Türk toplumunun ailevi ve kültürel yapısı “Toplum Temelli Bakım Modeli’nin uygulanabilir olduğunu göstermektedir.

Toplum Temelli Bakım Modelinde;

1. Yaşlının güçlü yönlerinin desteklenmesi,
2. İsteddiği ortamda bakılması,
3. Aile desteğinin sağlanması,
4. Biyopsikososyal ve birey merkezli (her birey için ona özgü bir bakım modeli) yaklaşımın esas alınması
5. Toplumdan izole edici yaklaşımlardan sakınılması önem taşımaktadır.

Bunun yanında hizmet alan kesimin hizmetin şekillenmesinde aktif rol alması istenir. Ayrıca hizmet alan kişilerin bir süre sonra hizmet içinde yer alması planlanır. Toplumsal eğitim küçük yaşta başlatılmalıdır. Eğitim hem yaşlıya bakışı kapsamlı, hem de sağlıklı yaşlanma alanlarında verilmelidir. Türkiye’de yaşlı sağlığı hizmetleri gelen yaşlıya hizmet verme biçiminde olagelmektedir. Bunun yerine yaşlıya bulunduğu yerde sağlık hizmetini götürmek temel hedef olmalıdır. Sağlık sistemimizin yapılanması da göz önüne alındığında yaşlıya sağlık hizmetleri konusunda yapılması gerekenleri şu şekilde özetleyebiliriz.

Birinci Basamakta

- ✓ Sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının kazandırılması
- ✓ Aşılama
- ✓ Sistemik hastalıkların temel tedavisi
- ✓ Ev ziyaretleri ve evde bakım
- ✓ Birey merkezli, bireye özgü bakım
- ✓ Bireyin sağlığının korunup geliştirilmesi (örneğin ev kazalarının, düşüp çarpmaların önlenmesi için yapılacaklar) ve psikolojik, fiziksel ve sosyal açıdan tam bir iyilik halinin sağlanmaya çalışılması esastır.

Bu hizmetler Aile hekimi ve ekibi (aile sağlığı elemanı – hemşire – ebe - sağlık memuru - tercihen geriatri konusunda eğitim almış) tarafından karşılanır.

İkinci Basamakta

İkinci basamak hizmetleri geriatrik interdisipliner bir ekip tarafından yürütülmelidir. İnterdisipliner ekipte şu meslek grupları yer almaktadır.

- ✓ Geriatrist
- ✓ Geriatri Hemşiresi
- ✓ Sosyal Hizmet Uzmanı
- ✓ Diyetisyen
- ✓ Eczacı
- ✓ Fizyoterapist
- ✓ Psikolog
- ✓ Pediatrist
- ✓ Protez Ortez Teknisyeni
- ✓ Logopedi, Egoterapi vb. özel eğitim uzmanları
- ✓ Ev Ekonomistleri

Bu aşamada standartların oluşturulmuş olması önemlidir. Kanıta dayalı, bilimsel geçerliliği ve güvenilirliği olan uygulamalar yapılmalı, böylece hizmet standartları korunmalı, geliştirilmeli, sürekli iyileştirilmelidir.

Toplum temelli bakım modeli esas alınarak yaşlının mümkün olduğu kadar kendi ortamında, öz kaynakları ile sağaltımı ve işlevselliğinin kazandırılması ön planda düşünölmelidir.

Birinci ve ikinci basamağın amaçlarından biri de bir üst basamağa geçişi engellemek olmalıdır. İkinci basamak yaşlının ileri ve özelleşmiş kurumsal bakım gerektiren hale gelmesini önlemeye çalışırken diğer taraftan bu durumda olan yaşlıların uygun yerlere yönlendirilmesine karar verir ve bunu sağlar.

Üçüncü Basamakta

Kurumsal bakım anlamında algılanmalı, birinci ve ikinci basamakta yönetilmesi mümkün olmayan problemler, sürekli yatarak tedaviyi gerektiren durumlar, komplikasyonlar, hastadan sorumlu olan aile hekimi ile entegre ve koordineli bir şekilde üçüncü basamakta halledilmelidir.

Üçüncü basamakta hastaya uygulanan tedavi ve girişimler, süreklilik ve entegrasyon açısından mutlaka o hastadan sorumlu aile hekiminin kayıtlarına girmelidir. Böylece mevcut kısıtlı sağlık kaynaklarının daha etkin kullanılması da mümkün olacaktır.

Çeşitli Bakım Hizmeti Örnekleri

Evde Bakım Hizmetleri

Temizlik, çamaşırların yıkanması, ütüleme hizmetleri, ilaç alımı, alışveriş, sosyal ve psikolojik desteği içerir.

Evde Hizmetkârlık Servisleri

Hemşirelik hizmeti gerektirmeyen tırnakların kesilmesi, tıraş etme, duş aldırma, yemek yedirme gibi hizmetleri içerir.

Evde Sağlık Hizmetleri

Muayene hizmetleri, hemşirelik hizmetleri, rehabilitasyon hizmetleri, konuşma terapileri gibi sağlık hizmetlerini içerir.

Günlük Bakım Hizmetleri

Yaşlıların kendilerini sosyal, kültürel ve eğitim alanında geliştirmelerine, boş zamanlarını değerlendirme konusunda yardımcı olurlar. Bunların asıl görevleri normal gündelik aktivitelerin sağlanması, taşıma hizmetleri, sportif faaliyetler, beslenme, rehabilitasyon hizmetleri, diyet, yasal ve finansal hizmetler, tatil ve piknik organizasyonları gibi faaliyetlerdir.

Yemek Yedirme Hizmetleri

Yaşlılar kendi yemeklerini ısıtamazlar veya pişiremezler. Bu kişiler yaşlıya yemek hazırlar ve yedirir.

Ev Onarım Hizmetleri

Bu kişiler yaşlıların küçük ölçekli işlerini yaparlar. Kapı, pencere, anahtar, elektrik, su, tesisat tamiri gibi işlerini yaparlar.

Telesağlık Hizmetleri

Yaşlı kimseler tek başlarına yaşadıklarından acil durumlarda bir düğmeye basarak acil yardım isteyebilirler. Bu sistem yaşlının telefonuna bağlıdır ve acil bir durumda telesağlık merkezine uyarı gönderir.

5.2.3 Yaşlı Danışma Merkezleri

Yaşlıya mümkün olduğunca evinde, yakın çevresinden koparılmadan, ihtiyaçlarının sağlanarak bakmak istediğimize göre bu amaçla “Yaşlı Danışma Merkezleri” açılmalıdır. Bu merkezlerde yaşlılar bir araya gelirler, boş zamanı değerlendirirler, toplantılar düzenlenir, tartışma ortamı yaratılır, gazete-dergi okunur, ortak etkinliklerde bulunur, bilgisayar ve internetten faydalanılır. Aynı zamanda yaşlıları eğitici eğitim seminerleri ve bilgilendirme toplantıları yapılır.

5.3 Jeotermal Kaynaklara Bağlı Projeler Ve Yatırım Alanları

5.3.1 Seracılık

Seraların ısıtılmasında çeşitli enerji kaynakları yanında jeotermal enerji, özellikle süs bitkileri yetiştirilen seraların ısıtılmasında kullanılmaktadır. Dünyada 10.000 dönüm Türkiye’de ise 635 dönüm jeotermal sera bulunmaktadır.

Türkiye’de seraların % 65’i Antalya, % 21’i Mersin, % 7 Muğla, % 2 İzmir ve % 1’i İstanbul, % 4’ü diğer illerde yer almaktadır. Ege’de jeotermal kaynakların bulunduğu bölgelerde yapılan modern seralarda üretim, ihracat ve istihdam rakamları krize rağmen artış göstermiştir. Yozgat’ın Sorgun ilçesinde hazırlanan bir proje kapsamında toplam 50 dönüm alanda planlanan, jeotermal enerjiyle ısıtılan sera kurulmuş ve salkım domates üretimi yapılmaktadır. Amasya’da da jeotermal enerjiyle ısıtılan seracılığın uygun projelerle desteklenmesi gerekmektedir.

5.3.2 Organik Tarım

Organik tarım; üretim esnasında kimyasal gübre, ilaçlama, hormon ve katkı maddeleri kullanmadan, her aşaması kontrollü ve sertifikalı olarak yapılan tarımsal üretim biçimidir.

Dünyada ticaret hacmi şu an 11 milyar dolardır, bunun 10 yıl içinde 100 milyar dolara çıkacağı söylenmektedir. 33 ülkeye ihracat yapılmaktadır. 2006-2008 arasında yıllık ortalama 28.000.000 dolarlık bir ihracat mevcuttur.

Dünyada 1970’li yıllardan beri başlamış olan ekolojik tarıma dönük istemler Avrupa orijinli firmaların Türkiye’deki firmalardan ekolojik ürün talebine yol açmıştır ve böylece 1984-1985 yıllarından beri ülkemizde ekolojik tarım başlamıştır. Organik ürünlerin üretimi 2002 yılında 310.000 ton iken, bu rakam 2008 yılında 530.000 tona ulaşmıştır.

Amasya il ve ilçe tarım müdürlükleri organik tarım konusunda 2007 yılında 10 toplantıda 311 çiftçiye, 2008 yılında 8 toplantıda 212 çiftçiye, 2009 yılında 8 toplantı ile 172 çiftçiye organik tarım konusunda eğitim verirken, yapılan eğitim çalışmaları sonucunda 27 çiftçi organik tarım uygulaması kapsamına geçmiştir. Bu üreticiler 363 dekarı meyvecilik olmak üzere toplam 720 dekarlık alanda organik ürün yetiştiriyor ve pazarlıyorlar. Organik tarım faaliyetleri desteklenmeli ve üretici sayısı arttırılmalıdır.

5.3.3 Çiçekçilik

Türkiye’de süs bitkileri sektörü % 95 oranında yüksek katma değer ve yüksek istihdam yaratan bir sektördür. Sektörün sadece ihracat kısmında 25 bin kişi istihdam edilmekte olup, sektördeki dolaylı istihdam ise yaklaşık 300.000 kişidir. Hollanda’nın yıllık ihracatı 4 milyar dolardır. Hollanda’da 350.000 kişi bu sektörde çalışmaktadır. Ülkemizde, süs bitkileri yetiştiriciliği açık alanda, örtü altında ve sera içerisinde yapılmaktadır.

İç kesimlerde üretim açısından sınırlayıcı birçok olumsuz ekolojik şartlar bulunmaktadır. Bu açıdan, seralarda süs bitkilerinin yetiştirilmesinde en önemli sorunlardan biri de ısıtma olarak görülmektedir. Amasya’da uygun projelerle termal suyla ısınan seralarda çiçek yetiştiriciliği desteklenmelidir.

5.3.4 Akvaryum Balıkçılığı

Akvaryum balıkçılığının ticaret hacmi dünyada 7 milyar dolar iken Türkiye’de 10 milyon dolar civarındadır. Yine akvaryum balıkçılığı termal bölgelerde yapılabilir. Bununla yaşlılar için bir uğraşı terapisi alanları oluşturulabilir.

5.4 Uzun Yaşayan Amasya Bağlamında Geliştirilebilecek Projeler ve Yatırım Alanları

“Anti-ageing”in kelime anlamı yaşlanmayı önleme olsa da bu günkü bilimsel seviye ile yaşlanmayı önlemek mümkün değildir. Her kişi yaşlanacak ve ölecektir. Bundan kaçmak olanaksızdır. Ancak “sağlıklı yaşlanmak” ve insan ömrünü uzatmak mümkün olabilir. Dolayısıyla “anti-ageing”i sağlıklı yaşlanmak olarak anlamak daha doğrudur. Bilimsel araştırmalar yaşlanmanın hızlı ve erken olmasının belli başlı sebeplerini ortaya çıkarmıştır.

Bunlar Aşağıdaki Gibi Sıralanabilir

- ✓ Dengesiz ve Yetersiz Beslenme
- ✓ Şişmanlık (Obezite)
- ✓ Şeker Hastalığı (Diabetes Mellitus)
- ✓ Damar Sertliği (Ateroskleroz)
- ✓ Tansiyon Yüksekliği (Hipertansiyon)
- ✓ Sigara ve Alkol Kullanımı
- ✓ Kolesterol ve Homosistein Yüksekliği
- ✓ Hareketsizlik (Egzersiz Yapmamak)
- ✓ Uyku Bozukluğu
- ✓ Stress
- ✓ Depresyon
- ✓ Çevre Kirliliği
- ✓ Hormon Yetersizlikleri

Hayvanlarda yapılan çalışmalar sadece kalori kısıtlanması ile hayvanların ömürlerinin %60 uzatıldığı ve yaşlanmanın geciktirildiği göstermiştir. Ancak insanlarda sürekli kalori kısıtlamanın pratik imkanı yoktur. Ancak yeterli ve dengeli beslenmenin insanlarda obezite, diabet ve kanser gibi pek çok hastalığı azalttığı da bilinen bir gerçektir. Yine yapılan çalışmalar gece uykusu sırasındaki uzun açlık süresinin yaşamı uzattığı yönündedir. Bu nedenle akşam mümkünse erken saatlerde yemek yenmeli ve gece yatarken yemek yenmemelidir.

Fareler üzerinde yapılan deneyler gen mutasyonlarının da yaşlanmayı hızlandırdığını göstermiştir. Dolayısıyla kişinin genetik yapısı insan ömrünü belirleyen en önemli etkenlerden biridir.

Yaşlanma ile ilgili diğer bir mekanizma otofaji mekanizmasıdır. Otofaji ile hücrelerinin yıpranan, parçalanan kısımları ortadan kaldırılır. Böylece hücre için zararlı maddeler yok edilir. Ancak yaşlanmayla birlikte otofaji mekanizması zayıflar. Dolayısıyla otofajiyi uyarıcı ilaçlar bugün anti-ageing tedavisinde kullanılmaktadır.

Japonya'nın Okinawa adasında yaşayan yaşlıların daha uzun yaşadıkları ve 100 yaş üstü yaşlı sayısının Batı toplumlarında 4 kat daha fazla olduğu saptanmıştır. Bu kişiler daha az et tükettikleri, az yemek yedikleri, deniz ürünlerini daha fazla tükettikleri, sebze ve meyve ile daha fazla beslendikleri, stresten uzak bir yaşam sürdükleri ve daha hareketli oldukları gözlemlenmiştir. Dolayısıyla doğal gıda ile beslenmek, temiz çevre ve stresten uzak kalmak yaşlanmayı geciktirmektedir.

Okinawa'da uzun ömür, temelde yaşam biçimlerinden kaynaklanmaktadır. Örneğin, Amerika'ya göç eden Okinawa'lılar araştırılmış ve adada kalanlara göre daha kısa yaşadıkları görülmüştür. Tam tersine, adaya gelen Çinlilerin ise daha uzun yaşadıkları tespit edilmiştir. Egzersiz Okinawa'lıların hayatın bir parçası olduğu, sabahları tai-chi ve karate yaparak güne başladıkları gözlemlenmiştir.

Dünyada damar sertliğine neden olan kolesterol ve homosistein düzeyinin en düşük olduğu yerin Okinawa olduğu tespit edilmiştir. Meme, prostat kanserine hemen hemen hiç rastlanmıyor.. Okinawa'da bir enstitü prostat kanseri araştırması yapmak istemiş ama vaka bulamayınca iptal etmek zorunda kalmıştır.

Ancak yeni nesil bu yaşam biçiminden uzaklaşmaya başlamış. Reklamlara özenip sigara içmeye ve daha çok Amerikan tarzı fast food yiyecekler tüketmeye başlamışlar. Bu başkalaşmanın adadaki ortalama yaşam süresini azaltacağı sanılmaktadır. Tabii ki bunu ileride yapılacak bilimsel çalışmalar gösterecektir.

Şekil 5.4.1 Kaynak: Müftüoğlu ve Karakurt, National Geographic Türkiye "Uzun Yaşamın Sırları" Kasım 2005

Dr. Karasu'ya göre; "anti-ageing" bir 'yaşam' biçimidir. Doğal bir süreç olan yaşlanmanın getireceği olumsuz yükleri, hastalıkları hafifletmek için alınacak tedbirler, yaşlanmaya yol açan faktörlerin azaltılması ya da yok edilmesine yönelik uygulamaları kapsar.

Özellikle sağlık turizmi bağlamında ülkeler yeni açılımlar peşindedir. Singapur, Tayland, Hindistan ve Orta Avrupa ülkeleri kurdukları modern yaşam kompleksleri ile hem kuzey Amerika'dan hem Avrupa'dan hem de Arap ülkelerinden özellikle orta ve ileri yaş bireyleri sağlıklı yaşam vaat ederek çekmeye çalışmaktadırlar.

Türkiye'nin coğrafi konumu nedeniyle özellikle Avrupalıları Uzak Doğu'ya kaçırmaması gerekir. Sağlıklı yaşam (long-age) köyleri, antiageing ve sağlıklı yaşlanma konularında ülkemiz model projeler üretip bu alanda öncü olabilir.

(Prof. Dr. Çimen Karasu; Anti-Ageing ve Estetik Tıp Derneği Yönetim Kurulu Başkanı)

5.4.1 Doğal ve Dengeli Beslenme

Bu kapsamında Amasya'da "antiageing"i yaşam tarzı haline getirecek, sağlıklı ve dengeli beslenmeyi özendirecek projeler geliştirmek ve bunu Üniversite, İl Sağlık Müdürlüğü, özel sektör ile işbirliği halinde eğitimler vererek geleneksel yemek kültürümüz tanıtılarak hayata geçirilebilir.

5.4.2 Obezite İle Mücadele

Sağlıklı bir toplum yaratma ve sağlıklı yaşlanmayı sağlamanın bir yolu da obezite ile mücadeledir. Obezite dünya çapında epidemik bir sorun haline dönüşmektedir. (Caballero 2004).

Obezite oranı son 20 yılda katlanarak artmaktadır. 6-11 yaş arası çocukların yaklaşık %16'sı ve ergenlerin de yine yaklaşık %16'sı obez (aşırı şişman)'dir. Obezite kendi ile birlikte pek çok sağlık probleminin beraberinde getirmektedir (insülin rezistansı, metabolik sendrom, hipertansiyon, hiperlipidemi, trombozis, böbrek hastalıkları, kas-iskelet sistemi hastalıkları, nörolojik komplikasyonlar, psikolojik problemler ve hepatit gibi). (Philippas & Lo 2005).

Tip 2 diyabet ve kardiyovasküler hastalıkların artış göstermesi çocukluk ve ergenlik çağında bile ölümlere neden olmaktadır (Watt, et al. 2005). Zaten Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından Obezite ile Mücadele ve Dengeli Beslenme ile ilgili olarak "Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programı" başlatılmış bulunmaktadır. Bu projeye eşgüdüm halinde Üniversite, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Kültür ve Spor Müdürlüğü Amasya genelinde bir proje başlatabilir.

5.4.3 Yaşam Boyu Sağlık ve Spor

Obezite ile mücadele ve aktif yaşlanmanın önemli bir ayağı da yaşam boyu sağlıklı yaşamayı ve egzersizi hayatımızın bir parçası haline dönüştürebilmektir. Bu da ancak çocukluk çağından başlanarak, başta aile eğitimi olmak üzere toplumsal bir eğitim modeli ile bu yaşam tarzını benimsetmekten geçer. Ailelerin çocukların terleyip soğumasından doğabilecek hastalıkları öne sürerek buna karşı çıkmaları beklenebilir.

Spor; çocuklarda ve gençlerde paylaşma, arkadaş edinme, sosyal hayata katılım, öfkeyi kontrol edebilme, saldırganlığı frenleme gibi pek çok olumlu gelişmeye öncülük eder. Sporcu çocuklar ve gençler yaşıtalarına göre daha az hastalanırlar ve daha çabuk iyileşirler. Gençlik döneminde bu çağın dinamizmini sporla değerlendirdikleri için alkol ve sigaradan uzak dururlar. Sporcu gençler yediklerine, içtiklerine ve uykularına dikkat ettiklerinden sağlıklı ve dengeli beslenirler.

Japonya’da spora erken yaşta başlanmakta ve bir yaşam tarzı olarak benimsenmektedir. Çocuklar derslere girmeden önce yarım saat kültür-fizik hareketleri yaptıktan sonra derslerine başlamaktadırlar. Milli Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlıkları son birkaç yıldır gençleri spora teşvik etmek için büyük gayret göstermektedir. Amaç topluma yaşam boyu sporu aşlamak, beden eğitimi derslerini sevdirmek, sportif alanda başarı çitasını yükseltmektir. (GUI Yiangbo HE Zhilin LI Jianguo 2003), (Sun Jin-Rong, 2003), (Sun Jin-Rong, 2004)

Erişkinlerde, dinç ve dinamik olmayı, kendine özgüveni geliştirir. Spor yapan erişkinler, günlük hayatın stresini attıklarını ruh ve beden sağlığını daha uzun yıllar koruyabilirler . Orta yaşlarda başlayan kalp ve tansiyon hastalıklarına yakalanma riskleri daha azdır. Sigara ve alkolden uzak durduklarından yaşlanma da gecikir. Günlük hayatın monotonluğundan uzaklaştıklarından, sıkıntı ve öfkelerini sporla attıklarından aile hayatları da daha sağlıklı yürür.

Spor yaşlılar için sadece bedensel yetilerin devamının sağlanmakla kalmaz, aynı zamanda ruh hallerini de önemli yönde etkiler. Spor yapan yaşlılar, bu yaş grubunda sık görülen depresyona daha az yakalanır, kendilerini yalnız ve mutsuz hissetmezler. Fiziksel kapasitelerini ileri yaşlara kadar muhafaza ettikleri için kemik erimesi, kalp damar hastalıklarına daha az yakalanırlar. Dinç yapıları ile toplum içinde sevilen kişiler haline geldikleri için, sosyal yaşama katılımları daha fazladır. Toplum içinde daha bilinen sevilen kişiler olurlar. Bu da “Yaşlı Dostu Kent Amasya” projesinde istenilen yaşlının sosyal yaşama katılımı kapsamında son derece önemlidir.

Sağlık sorunlarımızın büyük kısmı hareketsizliğimize bağlı olduğuna göre hareketliliği günlük yaşamımıza sokmamız gerekmektedir.

Sonuç olarak; spor her yaşta insanların hayatını kolaylaştıran, yaşamın niteliğini arttıran bir uğraştır. Uzmanlar bedensel hareketsizliğin başta kalp, yüksek tansiyon olmak üzere birçok hastalıkta etkin rol oynadığını, yaşam boyu sağlıklı olmak için sporun şart olduğunu belirtmektedirler. Düzenli orta düzeyde yapılan bedensel aktivitelerin kalp hastalığı, şişmanlık, insüline bağlı olmayan diyabet, yüksek tansiyon gibi hastalıkların önlenmesi ve tedavisinde önemlidir.

Hedefimiz sağlıklı ve aktif bir yaşlanma olduğuna göre; bu kapsamda Üniversite, İl Mili Eğitim Müdürlüğü ve Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ile ortak bir proje geliştirebilir. Bu pilot uygulama diğer iller için de örnek olabilir.

6. KAYNAK TEMİNİ (FİNANSMAN)

Projelerin Amasya Belediyesinin sahipliğinde ve liderliğinde yürütüleceği varsayımı ile üç kategoride projeye finansman temin edilebilir.

6.1 Yerel Finansman Kaynakları

Belediyenin bu proje için ayrı bir bütçe oluşturmasıyla yerel halkın, esnaf ve sanayicinin yapacağı bağışlar, Belediyenin kendi bütçesinden aktaracağı katkı, İl Özel İdaresinin kendi bütçesinden aktaracağı katkı, yapacağı arsa tashihleri vb. katkılar, Büyük bir banka ile ortaklaşa "Aidiyet Kartı = Affinity Card" çıkartılması ve Amasyalıların bu kartlarla yapacakları harcamalardan bankanın kazanacağı komisyonların paylaşılması. Örneğin; Akbank'ın Axess-GS Lisesi Vakfı, Yapı Kredi Bankasının Worldcard-Fenerbahçe Spor Kulübü, Garanti Bankası'nın Bonus-Galatasaray Spor Kulübü kartları gibi.

6.2 Yurtiçi Finansman Kaynakları

Ankara ve İstanbul'daki Amasyalıları Derneklerinin projeye desteğinin sağlanması ile bunların toplayacağı bağışlar ve yapacakları katkılar, (www.ade.org.tr adresinde derneklerin listesi mevcuttur)

Bu projeye hizmet edecek Yaşlı Huzurevi/Bakımevi, Yaşlılar için Sosyal Tesis, Fizyoterapi Merkezi, El Sanatları Yaygınlaştırma Merkezi gibi yatırımların İl Özel İdaresi ve/veya Belediye tarafından yapılması durumunda İller Bankası Kredilerinden faydalanmaları mümkündür.

Amasya ilinde özel sektör ve/veya Belediye tarafından yapılacak yatırımlardan sadece üç yıldız ve üzeri konforda Oteller, yüz kişi ve üzeri kapasitede Huzurevleri ve Hastaneler yatırım teşviklerinden yararlanabilmektedirler. Bu teşvikler vergi oranlarında indirim ve SGK primlerine devletin katkı sağlaması şeklinde uygulanmaktadır.

6.3 Yurtdışı Finansman Kaynakları

6.3.1 AB Destekleri (Hibe Niteliğinde)

2007-2013 döneminde katılım öncesi AB mali yardımları, Katılım Öncesi Mali İşbirliği Aracı (Instrument for Pre-accession Assistance-IPA) ismi ile tahsis edilecektir. IPA'nın temel amacı, Topluluk müktesebatına uyum sağlamak amacıyla; aday ve potansiyel aday ülkelerin AB politikalarına ve standartlarına aşamalı olarak uyumunu sağlamak ve bu ülkeleri üyelik sonrasında faydalanılacak Yapısal Fonlara ve Uyum Fonuna hazırlamaktır.

IPA Programı kapsamında, aday ve potansiyel ülkeler kategorileri vardır. Türkiye, Hırvatistan ve Makedonya ile birlikte aday ülke olarak belirlenmiştir. IPA kapsamında yardımlar beş başlıkta ele alınmaktadır. Bunlar;

- (1) Geçiş dönemi desteği ve kurumsal yapılanma,
- (2) Sınır ötesi işbirliği,
- (3) Bölgesel kalkınma,
- (4) İnsan kaynaklarının geliştirilmesi,
- (5) Kırsal kalkınma

IPA Programın uygulanmasına ilişkin hususlar, 12. 06. 2007 tarih ve 2499/2007 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü ile belirlenmiştir. Avrupa Birliği tarafından ülkemize sağlanan hibe niteliğindeki fonların yönetiminde yer alan kurumsal aktörlerin görev tanımlarını belirleyen 2001/41 sayılı Başbakanlık Genelgesi 2007 – 2013 döneminde yürürlükte olacak olan IPA ile uyumlu olacak şekilde revize edilecektir. Genelgeye ilişkin çalışmalar halen devam etmektedir.

1. Geçiş Dönemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma

Finanse Edilen Proje Alanları;

- ✓ AB Müktesebatına uyum ve kurumsal yapılanma,
- ✓ Topluluk Programı ve Ajanslarına Katılım,
- ✓ Hukuk devletinin ve demokratik kurumların güçlendirilmesi,
- ✓ Kamu yönetimi ve ekonomik alandaki reformların desteklenmesi,
- ✓ İnsan Haklarının ve temel özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi,
- ✓ Sivil toplumun geliştirilmesi ile ilgili projeler öncelikli olarak finanse edilecektir.

2. Sınır Ötesi İşbirliği

Finanse Edilen Alanlar,

- ✓ Ekonomik faaliyetleri canlandırıcı küçük ölçekli altyapı (çevre, turizm gibi alanlarda, sınır ötesi sosyal ve kültürel bağların kuvvetlendirilmesi,
- ✓ Ortak ekonomik ve çevresel planlamayı destekleyen teknik yardım hizmetlerinin sağlanması ile ilgili projeler öncelikli olarak finanse edilecektir.

3. Bölgesel Kalkınma

Çevrenin korunması, altyapının geliştirilmesi ve sağlık projeleri bu başlıkta ödüllendirilmektedir.

4. İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi

Söz konusu bileşen kapsamındaki programlama çalışmaları, İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı başlığı altında yürütülmektedir

5. Kırsal Kalkınma

IPARD Planı ile ilgili hazırlıklar devam etmektedir. IPARD Planında öngörülen illerde IPARD ajansı sıfatıyla uygulama ve ödemelerden sorumlu Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun faaliyete geçmesi ile birlikte programlama çalışmaları başlatılacaktır. Bu nedenle, mevcut durumda 5. bileşene ilişkin bir programlama takvimi bulunmamaktadır. Finanse edilen alanlar;

- ✓ Tarımsal işletmelerinin yeniden yapılandırılması ve yenilenmesi,
- ✓ Tarımsal ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması,
- ✓ Kırsal altyapı,
- ✓ Kırsal ekonominin çeşitlendirilmesi,
- ✓ Üretici grupları,
- ✓ Çevre dostu üretim metotları,

6.3.2 Dünya Bankası Desteği

Dünya Bankası kredileri aracı bir banka üzerinden kullanılan Proje Kredileridir. Bu güne kadar Tarım Sektörü ve Enerji sektörü öne çıksa da Kentsel Kalkınma, Ulaştırma ve Sağlık yatırımları da uzun vadeli yatırım kredisine bu kaynaktan ulaşabilmektedir. Ülkemizde Belediyeler ve İl Özel İdareleri Dünya Bankası kredilerinden sıkça faydalanmaktadırlar.

Ayrı bir Kredi Programı ile Dünya Bankası KOBİ'lerin büyümelerini desteklemeyi, büyük firmalar ile KOBİ'ler arasındaki açığın ve bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu kapsamda KOBİ statüsündeki işletmeler, 100.000 Avro ile 2.500.000 Avro arasında yatırım ya da işletme kredisi kullanabilmektedirler. Kredinin vadesi, işletme kredilerinde 1 yıl ödemesiz 5 yıl, yatırım kredilerinde ise 2 yıl ödemesiz 7 yıldır. Çok uygun faiz oranlarıyla kullandırılan krediler kapasite artırımını ya da yeni yatırım düşünen KOBİ/ girişimcilere büyük fırsatlar sunmaktadır.

7. GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

7.1 Genel Değerlendirme

Yaşlı Dostu Kent Amasya projesi kapsamında, Amasya ilimizin “Yaşlı Dostu Kent” olma potansiyeli Dünya Sağlık Örgütü’nün ön gördüğü sekiz ana boyut ve alt kriterler açısından farklı araştırma yöntemleri birlikte kullanılarak değerlendirilmiştir. Değerlendirmeye esas olan verilerimiz, 65 yaş ve üzerindeki bireylerle yapılan anketler, hane halkı reisleriyle gerçekleştirilen anketler ve kentin fiziksel açıdan incelenmesiyle derlenmiştir.

Dış Mekânlar ve Binalar boyutuna ilişkin hane halkı reislerinin görüşlerini (Tablo.4.7.1.1.1), incelediğimizde, kap-kaç/gasp gibi olaylara karşı insanların kendilerini güvende hissedebileceklerini %80,72 gibi yüksek bir yüzdeyle belirtmişlerdir. Aynı şekilde kentin yeterli bir sokak aydınlatma sistemine sahip olduğu görüşünü %74,76’lık bir oranla paylaşmışlardır. Burada dikkatle incelememiz gereken kriterlerin başında, kamu ve özel binalarda yaşlılar için düzenlenmiş farklı sıra sistemleri veya özel gişelerin bulunmadığı görüşüdür. Hane halkı reisleri %79,26’lık bir oranla bu kriterin sağlanmadığı görüşünü paylaşmışlardır. Önlem alınması gereken diğer önemli kriterler ise sırasıyla, yeterli ve uygun nitelikte umumi tuvalet yapılması, trafik yoğunluğu ve gürültüsü, kamu veya özel binalara giriş kolaylığını sağlayıcı otomatik kapı ve tekerlekli sandalye rampalarının yapılması, kaldırımların, yaya geçitlerinin ve kavşakların güvenliği ön planda tutacak şekilde yeniden tasarlanmasıdır.

Dış Mekânlar ve Binalar Boyutunu, 65 ve üzeri yaş gurubundaki bireylerin görüşleri (Tablo.4.7.1.2.1) doğrultusunda incelediğimizde %85,95’lik bir yüzdeyle kentin yeterli bir sokak aydınlatma sistemine sahip olduğunu, %82,38’lik bir yüzdeyle kap-kaç/gasp gibi olaylara karşı insanların kendilerini güvende hissedebileceklerini belirtmişlerdir. Hane halkı reisleri görüşüne paralel olarak dikkatle incelememiz gereken kriterlerin başında, kamu ve özel binalarda yaşlılar için düzenlenmiş farklı sıra sistemleri veya özel gişelerin bulunmadığı görüşüdür. 65 ve üzeri yaş gurubundaki bireyler %69,76’lık bir oranla bu kriterin sağlanmadığı görüşünü paylaşmışlardır. Önlem alınması gereken diğer önemli kriterler ise sırasıyla, yeterli ve uygun nitelikte umumi tuvalet yapılması, trafik yoğunluğu ve gürültüsü, kamu veya özel binalara giriş kolaylığını sağlayıcı otomatik kapı ve tekerlekli sandalye rampalarının yapılması, kaldırımların, yaya geçitlerinin ve kavşakların güvenliği ön planda tutacak şekilde yeniden tasarlanmasıdır.

Dış Mekanlar ve Binalar Boyutunu fiziksel açıdan incelediğimizde nüfus büyüklüğüne oranla yeşil alanlar standartların oldukça altındadır. Birçok mahallenin meydanı, mahalle parkı, çocuk oyun alanları gibi açık kamusal alanları bulunmamaktadır. Bu durumun yol açtığı sonuca bakacak olursak; insanlar çoğunlukla evinin önünü, yol kenarını, boş alanları sosyalleşme, oturma-dinlenme alanı olarak kullanmaktadır. Çocuklar ise sokakları oyun alanı haline getirmiş ve bu alanları eğlendirilen, spor alanı olarak kullanmaktadır.

Kent genelinde yayalaştırılmış alanlar bulunmayıp bütün sokaklar ve yollar araç kullanımına hizmet etmektedir, bu bağlamda mahalle içinde yer alan araç+yaya yolu olup, genişliği 7 metre ve altında olan sokakların bir kısmı yayalaştırılıp insanların kullanımına sunulabilir. Böylelikle sokakları oyun alanı olarak kullanan çocuklar ve bu alanları sosyalleşme, eğlenme-dinlenme alanı olarak kullanan diğer yaş gruplarındaki insanlar güvenlik tehdidi olmadan bu alanları rahatlıkla kullanabilir. Kamu yapıları genellikle, etrafı çevrilmiş ve kentten soyutlanmıştır. Bu durumun ortadan kaldırılıp bu yapıların rekreasyon alanlarıyla bir bütün içinde değerlendirilmesi doğru bir uygulama olacaktır. Böylelikle engelli ve yaşlı insanlar bu kamu yapılarını rahatlıkla gezebilir ve bu rekreasyon alanlarında gönül rahatlığıyla dolaşma şansına sahip olacaktır.

Hacıilyas mahallesinin örnek alınıp tüm kentin ve özellikle de Yeşilırmak nehri kıyısının bu şekilde düzenlenip kentin kullanımına sunulması gerekmektedir. Aydınlatma araçları kent genelinde yeterli düzeyde değildir, bu açıdan örnek alınabilecek mahalleler bulunmaktadır. Bu örnek mahallerden ikisi Hacıilyas ve Gümüşlüyakutiye olabilir. Çöp taşımalarının durumuna bakıldığında, kent genelinde pek bir sorun yaşanmamaktadır, mahallelerde yaklaşık 50 metrede bir bulunan bu araçlar bazı mahallelerde yetersiz sayıdadır.

Ulaşım boyutuna ilişkin hane halkı reislerinin görüşlerini (Tablo. 4.7.1.2.3) incelediğimizde, toplumsal alanlara ulaşımın kolaylıkla sağlandığını %87,96 gibi yüksek bir yüzdeyle belirtmişlerdir. Aynı şekilde kentte kapsamlı bir ulaşım ağının olduğu görüşünü %80,92'lik bir oranla paylaşmışlardır. Bu boyutta dikkatle incelememiz gereken toplu taşıma araçlarının yaşlı ve engellilerin iniş-biniş kolaylığını gözetmeden tasarlandığı görüşüdür. Hane halkı reisleri %84,74'lük bir oranla bu kriterin sağlanmadığı görüşünü paylaşmışlardır. Önlem alınması gereken diğer önemli kriterler ise sırasıyla, toplu taşıma duraklarının hava koşullarına göre düzenlenmesi, güvenliği sağlamaya yönelik uygulamaların getirilmesi ve fiyatlarının düşürülmesidir.

Ulaşım Boyutunu, 65 ve üzeri yaş gurubundaki bireylerin görüşleri (Tablo.4.7.2.2.1) doğrultusunda incelediğimizde toplumsal alanlara ulaşımın kolaylıkla sağlandığını %86,90 gibi yüksek bir yüzdeyle belirtmişlerdir. Aynı şekilde kentte kapsamlı bir ulaşım ağının olduğu görüşünü %81,90'lık bir oranla paylaşmışlardır. Bu boyutta dikkatle incelememiz gereken toplu taşıma araçlarının yaşlı ve engellilerin iniş-biniş kolaylığını gözetmeden tasarlandığı görüşüdür. Yaşlı bireyler %70,24'lük bir oranla bu kriterin sağlanmadığı görüşünü paylaşmışlardır. Önlem alınması gereken diğer önemli kriterler ise sırasıyla, güvenliği sağlamaya yönelik uygulamaların getirilmesi ve fiyatlarının düşürülmesidir.

Ulaşım altyapısına bakıldığında; Kentin genelinde gerek yol genişliği gerek yol kaplaması olsun çok farklılık göstermektedir. Kentin büyük bölümünde yollar asfalt olsa da bazı alanlarda da doğal taş kaplaması, yapay taş kaplaması ve parke taşları kullanılmıştır. Kentin bir kimliğe sahip olması adına bu konuda belli bir düzenleme yapılması gerekmektedir.

Mahalle içindeki yollar doğal taş kaplama iken ana caddeler asfalt olabilir, bu durum bir örnek teşkil edebilir. Kentin genelinde farklı yol dokuları kullanıldığı takdirde kentin bir kimliğe sahip olması durumu ortadan kalkabilir. Mahalle içindeki yolların büyük bölümünün yol dokusu bozulmuş bir durumdadır, bu bozulmaların giderilmesi ve aynı yol dokusunun kullanılması önemlidir. Kaldırım faktörüne bakıldığında kentin genelinde bu yöndeki uygulamalar başarısızdır. Bazı alanlarda yapılan kaldırımlar çok dar iken, bazı alanlarda yapılan kaldırımlar betonarme halde bırakılmıştır. Aynı şekilde kaldırımdan araç yoluna geçişlerde rampa kullanımı çok azdır. Belirli bir kaldırım dokusu ve genişliğinin belirlenip, gerekli yerlerde rampaların yapılması yaya ulaşım bileşeni açısından çok önemlidir.

Kentin bazı noktalarında yer alan trafik ışıkları olsa da bu ışıkların kullanım dışı olması yaya ve araç trafiği güvenliği açısından sorun teşkil etmektedir. Önemli ve gerekli alanlarda bu araçların devreye sokulması güvenli bir ulaşım için önemlidir. Özellikle ana caddelerde yayaların sık kullandığı geçiş güzergâhlarında yaya izleri yapılmamış olup bu açıdan büyük sorun teşkil etmektedir. Araç yolunda belirli bölgelerde engellerin kullanılıp araç trafiğinin yavaşlatılması ve gerekli alanlarda yaya geçiş izlerinin oluşturulması gerekmektedir. Kentin fiziksel yapısı göz önünde bulundurulduğunda bisiklet kullanımı açısından oldukça uygun bir yapıda bulunmaktadır ancak kentte herhangi bir bisiklet yoluna rastlanmamaktadır. Özellikle nehir kıyısı boyunca bisiklet yolunun yapılması büyük önem teşkil etmektedir.

Konut boyutuna ilişkin hane halkı reislerinin görüşlerini (Tablo. 4.7.3.1.1) incelediğimizde, yaşadıkları konutun yaşlı bir insanın toplumsal hizmetlere ulaşımı açısından uygun ve güvenli bir yerde olduğu görüşünü %65,17'lik bir oranla paylaşmışlardır. Bununla birlikte %75,73 gibi yüksek bir oranla düşük gelirli yaşlılar için devlet destekli yeterli ve uygun konut olmadığı görüşünü belirtmişlerdir. Bu önlem alınması gereken bir konudur. Ayrıca yaşadıkları konutun 65 ve üzeri yaş gurubundaki bir bireyin hareket kolaylığını sağlayacak şekilde dizayn edilmesi gerekliliği fikrini paylaşanların oranı %43,05'tir.

Konut boyutuna ilişkin yaşlı bireylerin görüşlerini (Tablo. 4.7.3.2.1) incelediğimizde, önlem alınması gereken kriterin sadece devlet destekli yeterli ve uygun konut yapılması olduğu belirlenmiştir.

Konut boyutunu fiziksel açıdan incelediğimizde, kentte genellikle üç farklı doku bulunmaktadır. Birincisi, kentin eski yerleşim alanları; bu alanlar ortalama 1-2 katlı yapıların oluşturduğu konut dokusundan oluşmaktadır. Bu yapılar genellikle ahşap olup, büyük bölümünün bakım ve onarıma ihtiyacı bulunmaktadır. Yapıların büyüklüğü göz önünde bulundurulduğunda standartlar açısından olumsuz bir durum teşkil etmektedir. Genellikle eğimli alanlarda yer seçmiş bu yapılar için ulaşım önemli bir konu durumundadır. Bu alanların bir kısmında ulaşım merdiven sokaklarla sağlanmakta, bu durum da yaşlı ve engelli insanlar için büyük sorun teşkil etmektedir. İkincisi, kentin gelişme alanları; bu alanlarda yer alan yapılar betonarme olup ortalama 4-5 katlıdır ve konuş işlevi görmektedir.

Yapıların büyüklüğü göz önünde bulundurulduğunda standartlar açısından bir sorun yaşanmamaktadır. Bu yapılara girişler genellikle bir merdiven aracılığıyla sağlanmakta ve rampa bulunmamaktadır, bu durum da özellikle engelli insanlar için sorun teşkil etmektedir. Üçüncüsü, kentin merkezinde yer alan ticaret+konut alanı; bu alanda yer alan yapıların alt katları genellikle ticaret olup üst katları konut işlevi görmektedir. Tarihi yapıların büyük bölümü de bu alanlarda yer almaktadır. Bu alanda yer alan yapılar ortalama 3-4 katlı olup betonarmedir. Büyüklük bağlamında bir sorun görülmemektedir. Yapılara girişler kısmen merdivenler aracılığıyla sağlanmaktadır.

Toplumsal Yaşama Katılım ve Yaşlıya Saygı Boyutuna ilişkin hane halkı reislerinin görüşlerini (Tablo.4.7.4.1.1), incelediğimizde, %75,73'lük bir oranla yaşlılara yeterli saygı ve hoş görüş gösterilmediğini belirtmişlerdir. 65 ve üzeri yaş gurubundaki bireylerin görüşlerini incelediğimizde ise %79,29'lük bir oranla aileleriyle veya yalnız olarak katılabilecekleri kuşaklararası aktivite-eğlence programının olmadığını belirtmişlerdir.

Sosyal Katılım boyutunu gerek hane halkı reislerinin gerekse yaşlı bireylerin görüşleri doğrultusunda incelediğimizde, hiç bir kriterin yeterli ve uygun olmadığı görüşünü belirtmişlerdir. Yaşlılara yönelik aktiviteler, yaşam boyu öğrenim programları, kurs ve hobi benzeri programların aciliyetle yapılması gerekmektedir.

Bilgi Edinme ve İletişim boyutuna yönelik hane halkı reisleri ve yaşlı bireylerin görüşlerini değerlendirdiğimizde, hiçbir kriterin yeterli oranda sağlanmadığı görülmektedir. Yaşlılara yönelik yazılı ve görsel basından kolay ve anlaşılır bir şekilde bilgi almalarının sağlanması, resmi dairelerde işlemlerini kolay bir şekilde halledebilmeleri için yardımcı personellerin bulundurulması, kullanım kolaylıkları düşünülerek büyük tuşlu hizmet makinelerinin ve cihazlarının tasarlanması gerekmektedir.

Vatandaşlık Görevini Yerine Getirme ve İstihdam Boyutunu hane halkı reisleri ve yaşlı bireylerin görüşleri doğrultusunda değerlendirdiğimizde hiçbir kriterin neredeyse tamamen sağlanmadığı görülmektedir. Yaşlıların gönüllü faaliyetlerde bulunması için yeterli fırsatların sağlanmasıyla birlikte tam zamanlı ve yarı zamanlı iş imkânlarının sunulması ciddi bir şekilde önem arz etmektedir.

Toplum Desteği ve Sağlık Hizmetleri Boyutunu gerek hane halkı reislerinin gerekse yaşlı bireylerin görüşleri doğrultusunda incelediğimizde, yeterli sağlık hizmetlerinin bulunması ve bu hizmetlere kolayca erişebilme kriterlerinin %80-84'lük oranlarda sağlandığı görüşlerinin paylaşıldığını görmekteyiz. Bu sonucun memnuniyet verici olmasına rağmen bakım hizmetlerine yönelik kriterlerin yeterince sağlanmadığı görülmektedir.

7.2 Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak; yapılan araştırma ve buna dayalı verilerin tespiti ile Amasya Kent'inin "Yaşlı Dostu Kent" olma niteliği, gerek, doğal yaşam koşulları ve gerekse Amasya Kenti'nin sahip olduğu nüfus yapısınca Dünya Sağlık Örgütü'nün ön gördüğü kriterlere uygun olduğu görülmektedir. Bu bağlamda Amasya Kenti bu projenin öngördüğü bazı yaşam standartlarının yükseltilmesi ve kentin kentsel dönüşüm projeleri çerçevesinde ele alınarak proje paketleri ile reorganizasyona tabi tutulması gerekliliğine sahiptir. Bu kısa ifadeye göre sonuç olarak;

1. Amasya Kent geneli (kırsal ve kentsel alanlar dahil) ulaşım olanakları açısından iyileştirilmeli,
2. Merzifon Havaalanı uluslararası uçuş yapılabilecek duruma getirilmeli,
3. Merzifon Havaalanı ile Amasya Kenti ulaşım bağlantısı, raylı sistemle (raybüs) gidiş geliş çift hat güzergahı oluşturularak, Merzifon, Suluova ve Amasya bağlantısı hem mesafe olarak ve hem de zaman olarak kısaltılmalı,
4. Kent içi yaya ulaşım olanaklarının artırılması ve otopark sorununun çözülmesi ciddi bir proje olarak ele alınmalı,
5. Kent merkezinde belirli erişebilirlik hinterlandı belirlenip yayalaştırma projesi ile daha sağlıklı kent yapısı hedeflenmeli,
6. Amasya kent merkezi yapı yoğunluğunu azaltıcı cazibeler yaratılarak tarihi kent dokusu korunmalı ve turizm değerlerinin artırılması olanakları yaratılmalı,
7. Türkiye ve Dünya yaşlı nüfusunun Amasya kentine entegre olarak inşa edilecek uydu kent bağlantıları ile, gerek mevcut nüfus ve gerekse yaşlı nüfus bir arada engelsiz mekanlar yaratılarak kentin geliştirilmesi hedeflenmeli,
8. Mevcut kent merkez olarak gerek ticaret, gerek merkez işlevleri olarak geliştirilip hizmet sektörünün geliştirilmesi öngörülmesi,
9. Daha sonra bu projeler ve projelere dayalı tesislerin oluşumu ve işletilmesi aşamasında RCI Modeli (Resort Condominiums International) gibi veya Üniversite, Valilik Özel İdaresi ile Sivil Toplum Örgütlerinin ortaklaşa kuracağı bir Anonim Şirket yapısı ve bu yapının piramidinde Resort Otel veya Yurt İşletmeciliği model alınarak burada hizmet üretilmesi değerlendirilmeli,
10. Amasya kent geneli "Değerlendirme" bölümünde öngörülen kent içi rehabilitasyon projeleri ile, yaşlılar ve engelliler için yaşanabilir duruma getirilmeli,
11. Yaşlıya verilecek sağlık hizmetleri, yaşlı bakım hizmetleri, yaşlı danışma hizmetleri ve yaşlılara yönelik sosyal hizmetler ile ilgili projeler, uluslararası da hizmet verecek şekilde kapsamlı bir şekilde ele alınmalı, Amasya Belediyesi, Üniversite, İl Sağlık Müdürlüğü ve İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğüne ortaklaşa yapılacak projelerle hayata geçirilmeli, mevcut yürüyen projeler yeniden gözden geçirilerek rehabilite edilmeli,
12. Amasya Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin hızla örgütlenmesi, özellikle geriatri ve fizik tedavi ve rehabilitasyon alanlarında geliştirilmesi, yatırımcının ilgi alanının termal turizm, yaşlı veya engelli turizmi, medikal turizm alanlarına çekilerek sağlık yatırımlarının gelmesinin teşvik edilmesi,

Yaşlı Dostu Kent Amasya

13. Amasya Üniversitesi bünyesinde yaşlı bakım elemanı yetiştirecek bölümlerin açılması,
14. Amasya Üniversitesi bünyesinde bir balneoloji laboratuvarının kurulması,
15. Terziköy, Gözlek, Hamamözü ve Beke kaplıcalarının termal ve sağlık turizmüne açılması, gerekirse ücretsiz hazine arazisi verilerek teşvik edilmesi,
16. Gelecekte yerel yönetimlerin rolünün çok daha fazla önem kazanacağı göz önüne alınarak yaşlı ve engelliler için evde bakım hizmetlerinin hayata geçirilmesi,
17. Yaşlı bakımında kullanılan tele-sağlık, tele-bakım hizmetleri yerel yönetimlerce yaşama geçirilmesi,
18. Yerel yönetimler tarafından yaşlı danışma merkezlerinin kurulması,
19. Kamu hizmetlerinde yaşlılara öncelik tanıyacak bir sistemin hayata geçirilmesi,
20. Yapılan bu “Yaşlı Dostu Kent Amasya” projemiz, bir kriter ortaya koyma ve uygulama alt başlıkları oluşturma hedefine yönelik olarak ele alınmalıdır.

Yukarıda genel ifadelerle açılımını yaptığımız konuların, bir alt proje başlığı olarak ele alınması ve projenin devamının sağlanması Amasya Kentinin ekonomik yönden gelişimine, istihdamın artmasına katkı sağlayacağı bir gerçektir. Genel hatlarıyla verilen “Yaşlı Dostu Kent Amasya” projesi aslında bir kalkınma projesidir. Bu proje, Türkiye geneline uyarlanabilecek bir pilot uygulamadır. Her ilin kendi olanakları doğrultusunda, farklı konular geliştirilerek hayata geçirilebilir ve Amasya örneği diğer illerin kalkınması ve gelişmesi açısından da yol gösterici olabilir.

Ek1. Görüşme Yapılan ve Veri Toplanan Kurum ve Kuruluşlar Listesi

Araştırma çalışmaları esnasında aşağıda yazılı olan kurum ve kuruluş temsilcileri ile görüşüp veriler toplanmıştır.

- İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
- Mimarlar ve Mühendisler Odası Birliği Amasya Temsilciliği
- Elma Kent A.Ş
- Altınokta Görme Engelliler Derneği Amasya Şubesi
- Amasya Turizmciler Derneği
- Amasya Kent Konseyi
- Gümüşhacıköy Belediyesi
- Hamamözü Termal Tesisler İşletmesi
- Bakraç A.Ş
- Aydoğanlar Besi Çiftliği
- Oğraç Tuğla Fabrikası
- Amasya Belediyesi
- Kahvecioğlu Konağı Oteli

Ek2. Hane Halkı Reisleri Anket Formu**Demografi Bölümü****D.1. Yaşınızı öğrenebilir miyim? (TEK CEVAP)**

	-	GÖRÜŞMEYİ BİTİRİN
18-24	1	DEVAM EDİN
25-34	2	
35-44	3	
45-54	4	
55-64	5	

D.2 Hanenize en çok gelir getiren kişi(ya da hane halkı reisi) siz misiniz?

Evet	1	
Hayır	2	GÖRÜŞMEYİ BİTİRİN

D.2 Görüşmecinin cinsiyetini işaretleyiniz.

Erkek	1
Kadın	2

D.3 Eğitim durumunuzu öğrenebilir miyim?

Okur-yazar	1
İlkokul Mezunu	2
Ortaokul Mezunu	3
Lise Mezunu	4
Üniversite ve Üzeri	5

D.4 Medeni durumunuzu öğrenebilir miyim?

Evli	1
Boşandı	2
Eşi öldü	3

D.6 Konut durumunuzu öğrenebilir miyim?

Ev sahibi	1
Kiracı	2
Ev sahibi değil ama kira ödemiyor	3

D.7 Çalışma durumunuz veya mesleğinizi öğrenebilir miyim?

Çalışmıyor/İşsiz	1
İşçi	2
Memur	3
Çiftçi	4
Esnaf	5
Geçici/Sigortasız, parça başına çalışan	6
Yüksek gelirli serbest(Şirket sahibi, tesis sahibi vs.)	7
Profesyonel meslek sahibi(Dr.Avukat, Mimar vb)	8
Ofis çalışanı-özel sektör	9

D.7 Aylık hane gelirinizi öğrenebilir miyim?

0-999 TL	1
1000-1499TL	2
1500-1999TL	3
2000-2499TL	4
2500TL ve üzeri	5

D.8 Her hangi bir sosyal güvenceniz var mı?

Var	1
Yok	2

D.9 Hanenizde sizinle birlikte yaşayan 65 yaş üstü birey bulunmakta mıdır?

Evet	1
Hayır	2

D.10 Çocuğunuz var mı? Varsa sayısını öğrenebilir miyim?

Yok	1
1 tane	2
2 tane	3
3 ve üzeri	4

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Dış Mekanlar ve Binalar

S.1 Amasya'da ki dış mekânları ve binaları 65 ve üzeri yaş gurubunda bulunan bireyleri göz önüne alarak aşağıda belirttiğim kriterler açısından değerlendirmenizi isteyeceğim.

	Evet	Hayır	Cevap Vermek İstemedi	Bilmiyor
Kaldırımlar yürüyüş kolaylıklarını sağlayacak şekilde mi tasarlanmıştır?	1	2	3	4
Kaldırımlara düzenli olarak bakım yapılıyor mu?(Yarık, çatlak tamiri ve kar kürüme gibi)	1	2	3	4
Güvenli bir geçiş için tasarlanmış yaya geçitleri mevcut mu?	1	2	3	4
Sürücüler kavşaklarda veya yaya geçitlerinde yayalara geçiş önceliği verirler mi?	1	2	3	4
Kentiniz yeterli bir sokak aydınlatma sistemine sahip mi?	1	2	3	4
Kentinizde dolaşırken insanlar kendilerini kap-kaç, gasp gibi olaylara karşı güvende hissederler mi?(Yeterince polis devriyesi olduğunu düşünüyor musunuz?)	1	2	3	4
Kentinizde yeterli ve uygun nitelikte(engelliler-yaşlılar için) umumi tuvalet var mı?	1	2	3	4
Yeşil alanlarda veya şehir merkezinde oturabilecek uygun sayı ve nitelikte bank(oturma yeri) var mı?	1	2	3	4
Kamu veya Özel Binalara yaşlıların giriş kolaylığı için tasarlanmış(tekerlekli sandalye rampası-otomatik kapı vs)düzenlemeler mevcut mu?	1	2	3	4
Kamu ve Özel binalarda yaşlılar için düzenlenmiş farklı sıra sistemleri veya özel girişler mevcut mu?	1	2	3	4
Trafik yoğunluğu ve gürültüsü rahatsız edici bir boyutta mıdır?	1	2	3	4
Yılın her mevsimi kentinizin havası temiz mi?	1	2	3	4

Konu ile ilgili eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi alabilir miyim?

Ulaşım

S.2 Amasya'daki ulaşım hizmetlerini 65 ve üzeri yaş gurubunda bulunan bireyleri göz önüne alarak aşağıda belirttiğim kriterler açısından değerlendirmenizi isteyeceğim.

	Evet	Hayır	Cevap Vermek İstemedi	Bilmiyor
Kentinizdeki toplumsal alanlara (hastane, cami, alış-veriş merkezi vs.) kolayca ulaşılabilir mi?	1	2	3	4
Kentinizde kapsamlı bir ulaşım ağı var mı? İstenilen yere kolayca ulaşılabilir mi?	1	2	3	4
Toplu taşıma araçlarının fiyatları uygun mu?	1	2	3	4
Toplu taşıma araçları yeterli sıklıkta dolaşım yapıyor mu?	1	2	3	4
Toplu taşıma araçları yaşlı ve engellilerin iniş-biniş kolaylığı gözetilerek tasarlanmış mıdır?	1	2	3	4
Toplu taşıma durakları hava koşullarına göre (ışıklandırma, yağmur-güneş korumalığı)yeterince korunaklı mı?	1	2	3	4
Toplu taşıma duraklarında güvenliği sağlamaya yönelik yeterli uygulamalar mevcut mu?(özel güvenlik,polis devriyesi vs)	1	2	3	4

Konu ile ilgili eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi alabilir miyim?

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Konut

S.3 Amasya'daki konut durumunu ve şuan yaşadığınız konutu 65 ve üzeri yaş gurubunda bulunan bireyleri göz önüne alarak aşağıda belirttiğim kriterler açısından değerlendirmenizi isteyeceğim.

	Evet	Hayır	Cevap Vermek İstemedi	Bilmiyor
Düşük gelirli yaşlılar için devlet destekli yeterli ve uygun konut var mı?	1	2	3	4
Yaşadığınız konut yaşlı bir insanın toplumsal hizmetlere ulaşımı açısından uygun ve güvenli bir yerde midir?	1	2	3	4
Yaşadığınız konut 65 ve üzerü yaşında bulunan birisinin kolayca hareket edebilmesi ve diğer ihtiyaçlarını karşılayabilmesi açısından yeterli midir?	1	2	3	4

Konu ile ilgili eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi alabilir miyim?

Toplumsal Yaşama Katılım ve Yaşlıya Saygı

S.4 Amasya'daki toplumsal yaşama katılım ve yaşlılara gösterilen saygıyı aşağıda belirttiğim kriterler açısından değerlendirmenizi isteyeceğim

	Evet	Hayır	Cevap Vermek İstemedi	Bilmiyor
Toplumunuzun yaşlılara karşı gösterdiği tutum ve davranışları düşünürseniz yeterince nazik, saygılı, yardım sever ve hoş görölümüdür?	1	2	3	4
Yaşlıların aileleriyle veya yalnız katılabileceği kuşaklararası yeterli miktarda aktivite-eğlence programı gerçekleştiriliyor mu?	1	2	3	4
İhtiyaç sahibi yaşlılar kamu-dernek-vakıf vb kurumların verdiği yardımlara kolayca erişebilir mi?	1	2	3	4
Yaşlılara toplu taşıma araçlarında saygılı davranılıp yer verilir mi?	1	2	3	4

Konu ile ilgili eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi alabilir miyim?

Sosyal Katılım

S.5 Yaşlılara yönelik sosyal ve boş zaman aktivitelerini aşağıda belirttiğim kriterler açısından değerlendirmenizi isteyeceğim.

	Evet	Hayır	Cevap Vermek İstemedi	Bilmiyor
Yaşlıların katılabileceği yeterli miktarda sosyal ve kültürel aktivite gerçekleştiriliyor mu?	1	2	3	4
Yaşlıların bütçesine uygun sosyal ve kültürel aktiviteler gerçekleştiriliyor mu?	1	2	3	4
Yeterli miktarda yaşam boyu öğrenim programı var mı?	1	2	3	4
Yaşlıların beraberce aktivitelerde bulunabileceği kurs-hobi evi vb yerler var mı?	1	2	3	4

Konu ile ilgili eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi alabilir miyim?

Bilgi Edinme ve İletişim

S.6 Yaşadığınız topluma ilişkin bilgi edinmenizi sağlayan iletişim kaynaklarını aşağıda belirttiğim kriterle açısından değerlendirmenizi isteyeceğim.

	Evet	Hayır	Cevap Vermek İstemedi	Bilmiyor
Amasya ile ilgili konular hakkında yaşlı insanlar zamanında ve anlaşılır bir şekilde bilgi alabilirler mi?	1	2	3	4
Yazılı ve görsel basın yaşlıların kolayca anlayabileceği şekilde tasarlanıyor mu?	1	2	3	4
Yaşlıların resmi dairelerdeki işlemlerini kolay bir şekilde halledebilmeleri için yardımcı personeller bulunuyor mu?	1	2	3	4
Yaşlıların kullanım kolaylığı düşünülerek tasarlanmış büyük tuşlu cihaz ve hizmet makinaları var mı?(cep telefonu, ATM vs)	1	2	3	4

Konu ile ilgili eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi alabilir miyim?

Vatandaşlık Görevini Yerine Getirme ve İstihdam

S.7 Vatandaşlık görevini yerine getirme ve istihdam ile ilgili konuları belirttiğim kriterler açısından değerlendirmenizi isteyeceğim.

	Evet	Hayır	Cevap Vermek İstemedi	Bilmiyor
Yaşlıların gönüllü faaliyetlerde bulunması için yeterli fırsatı var mı?	1	2	3	4
Yaşlılar için tam zamanlı çalışabileceği yeterli iş fırsatı var mı?	1	2	3	4
Yaşlılar için yarı zamanlı çalışabileceği iş fırsatları var mı?	1	2	3	4

Konu ile ilgili eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi alabilir miyim?

Toplum Desteği ve Sağlık Hizmetleri

S.8 Toplum desteği ve sağlık hizmetleri ilgili konuları belirttiğim kriterler açısından değerlendirmenizi isteyeceğim.

	Evet	Hayır	Cevap Vermek İstemedi	Bilmiyor
Yaşlılara yönelik yeterli sağlık hizmeti (hastane, doktor, fizyoterapist) sunulmakta mıdır?	1	2	3	4
Sağlık hizmetlerine kolayca erişebiliyorlar mı?	1	2	3	4
Yeterli hasta bakıcı ve süreli bakım hizmeti sunulmakta mıdır?	1	2	3	4
Yaşlı evlerine yönelik yemek dağıtım, temizlik ve bakım hizmeti sunuluyor mu?	1	2	3	4

Konu ile ilgili eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi alabilir miyim?

Ek3. Hane Halkı Reisleri Anket Formu**Demografi Bölümü****D.1. Yaşınızı öğrenebilir miyim? (TEK CEVAP)**

	-	GÖRÜŞMEYİ BİTİRİN
65-69	1	DEVAM EDİN
70-74	2	
75-79	3	
80-84	4	
85 ve üzeri	5	

D.2 Görüşmecinin cinsiyetini işaretleyiniz.

Erkek	1
Kadın	2

D.3 Eğitim durumunuzu öğrenebilir miyim?

Okur-yazar	1
İlkokul Mezunu	2
Ortaokul Mezunu	3
Lise Mezunu	4
Üniversite ve Üzeri	5

D.4 Medeni durumunuzu öğrenebilir miyim?

Hiç evlenmedi	1
Evli	2
Boşandı	3
Eşi öldü	4

D.5 Şu aki çalışma durumunuzu öğrenebilir miyim?

Emekli olmadım, hala çalışmaktayım	1
Emekli oldum, artık çalışmıyorum	2
Emekli oldum fakat hala çalışıyorum.	3

D.6 Konut durumunuzu öğrenebilir miyim?

Ev sahibi	1
Kiracı	2
Akraba veya çocuklarının yanında kalıyor	3
Ev sahibi değil ama kira ödemiyor	4

Yaşlı Dostu Kent Amasya

D.7 Aylık hane gelirinizi öğrenebilir miyim?

0-599 TL	1
600-999TL	2
1000-1499TL	3
1500-1999TL	4
2000TL ve üzeri	5

D.8 Her hangi bir sosyal güvenceniz var mı?

Var	1
Yok	2

D.9 Hanenizde sizinle birlikte kimler yaşıyor?

Yalnız yaşıyorum	1
Eşim	2
Eşim ve çocuklarım	3
Anne ve Babam	4
Akrabalarım	5
Geniş Aile(3,4,5)	6

D.10 Çocuğunuz var mı? Varsa sayısını öğrenebilir miyim?

Yok	1
1 tane	2
2 tane	3
3 ve üzeri	4

D.11 Şu anki sağlık durumunuzu değerlendirmenizi istersem 1 ile 5 arasında kaç puan verirdiniz?

Çok Kötü	1
Kötü	2
Ne iyi ne kötü	3
İyi	4
Çok iyi	5

D.12 Günlük faaliyetlerinizi kısıtlayıcı her hangi bir sağlık sorununuz var mı?

Yok	1
Var	2
Yazınız	

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Dış Mekanlar ve Binalar

S.1 Amasya'da ki dış mekânları ve binaları aşağıda belirttiğim kriterler açısından değerlendirmenizi isteyeceğim.

	Evet	Hayır	Cevap Vermek İstemedi	Bilmiyor
Kaldırımlar yürüyüş kolaylıklarını sağlayacak şekilde mi tasarlanmıştır?	1	2	3	4
Kaldırımlara düzenli olarak bakım yapılıyor mu?(Yarık, çatlak tamiri ve kar kürüme gibi)	1	2	3	4
Güvenli bir geçiş için tasarlanmış yaya geçitleri mevcut mu?	1	2	3	4
Sürücüler kavşaklarda veya yaya geçitlerinde yayalara geçiş önceliği verirler mi?	1	2	3	4
Kentiniz yeterli bir sokak aydınlatma sistemine sahip mi?	1	2	3	4
Kentinizde dolaşırken insanlar kendilerini kap-kaç, gasp gibi olaylara karşı güvende hissederler mi?(Yeterince polis devriyesi olduğunu düşünüyor musunuz?)	1	2	3	4
Kentinizde yeterli ve uygun nitelikte(engelliler-yaşlılar için) umumi tuvalet var mı?	1	2	3	4
Yeşil alanlarda veya şehir merkezinde oturabilecek uygun sayı ve nitelikte bank(oturma yeri) var mı?	1	2	3	4
Kamu veya Özel Binalara yaşlıların giriş kolaylığı için tasarlanmış(tekerlekli sandalye rampası-otomatik kapı vs)düzenlemeler mevcut mu?	1	2	3	4
Kamu ve Özel binalarda yaşlılar için düzenlenmiş farklı sıra sistemleri veya özel gişeler mevcut mu?	1	2	3	4
Trafik yoğunluğu ve gürültüsü rahatsız edici bir boyutta mıdır?	1	2	3	4
Yılın her mevsimi kentinizin havası temiz mi?	1	2	3	4

Konu ile ilgili eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi alabilir miyim?

Ulaşım

S.2 Amasya'daki ulaşım hizmetlerini aşağıda belirttiğim kriterler açısından değerlendirmenizi isteyeceğim.

	Evet	Hayır	Cevap Vermek İstemedi	Bilmiyor
Kentinizdeki toplumsal alanlara (hastane, cami, alış-veriş merkezi vs.) kolayca ulaşılabilir mi?	1	2	3	4
Kentinizde kapsamlı bir ulaşım ağı var mı? İstenilen yere kolayca ulaşılabilir mi?	1	2	3	4
Toplu taşıma araçlarının fiyatları uygun mu?	1	2	3	4
Toplu taşıma araçları yeterli sıklıkta dolaşım yapıyor mu?	1	2	3	4
Toplu taşıma araçları yaşlı ve engellilerin iniş-biniş kolaylığı gözetilerek tasarlanmış mıdır?	1	2	3	4
Toplu taşıma durakları hava koşullarına göre (ışıklandırma, yağmur-güneş korumalığı)yeterince korunaklı mı?	1	2	3	4
Toplu taşıma duraklarında güvenliği sağlamaya yönelik yeterli uygulamalar mevcut mu?(özel güvenlik,polis devriyesi vs)	1	2	3	4

Konu ile ilgili eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi alabilir miyim?

Yaşlı Dostu Kent Amasya

Konut

S.3 Amasya'daki konut durumunu ve şuan yaşadığınız konutu aşağıda belirttiğim kriterler açısından değerlendirmenizi isteyeceğim.

	Evet	Hayır	Cevap Vermek İstemedi	Bilmiyor
Düşük gelirli yaşlılar için devlet destekli yeterli ve uygun konut var mı?	1	2	3	4
Yaşadığınız konut yaşlı bir insanın toplumsal hizmetlere ulaşımı açısından uygun ve güvenli bir yerde midir?	1	2	3	4
Yaşadığınız konut 65 ve üzeri yaşında bulunan birisinin kolayca hareket edebilmesi ve diğer ihtiyaçlarını karşılayabilmesi açısından yeterli midir?	1	2	3	4

Konu ile ilgili eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi alabilir miyim?

Toplumsal Yaşama Katılım ve Yaşlıya Saygı

S.4 Amasya'daki toplumsal yaşama katılım ve yaşlılara gösterilen saygıyı aşağıda belirttiğim kriterler açısından değerlendirmenizi isteyeceğim

	Evet	Hayır	Cevap Vermek İstemedi	Bilmiyor
Toplumunuzun yaşlılara karşı gösterdiği tutum ve davranışları düşünürseniz yeterince nazik, saygılı, yardım sever ve hoş görülmüştür?	1	2	3	4
Yaşlıların aileleriyle veya yalnız katılabileceği kuşaklararası yeterli miktarda aktivite-eğlence programı gerçekleştiriliyor mu?	1	2	3	4
İhtiyaç sahibi yaşlılar kamu-dernek-vakıf vb kurumların verdiği yardımlara kolayca erişebilir mi?	1	2	3	4
Yaşlılara toplu taşıma araçlarında saygılı davranılıp yer verilir mi?	1	2	3	4

Konu ile ilgili eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi alabilir miyim?

Sosyal Katılım

S.5 Yaşlılara yönelik sosyal ve boş zaman aktivitelerini aşağıda belirttiğim kriterler açısından değerlendirmenizi isteyeceğim.

	Evet	Hayır	Cevap Vermek İstemedi	Bilmiyor
Yaşlıların katılabileceği yeterli miktarda sosyal ve kültürel aktivite gerçekleştiriliyor mu?	1	2	3	4
Yaşlıların bütçesine uygun sosyal ve kültürel aktiviteler gerçekleştiriliyor mu?	1	2	3	4
Yeterli miktarda yaşam boyu öğrenim programı var mı?	1	2	3	4
Yaşlıların beraberce aktivitelerde bulunabileceği kurs-hobi evi vb yerler var mı?	1	2	3	4

Konu ile ilgili eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi alabilir miyim?

Bilgi Edinme ve İletişim

S.6 Yaşadığınız topluma ilişkin bilgi edinmenizi sağlayan iletişim kaynaklarını aşağıda belirttiğim kriterler açısından değerlendirmenizi isteyeceğim.

	Evet	Hayır	Cevap Vermek İstemedi	Bilmiyor
Amasya ile ilgili konular hakkında yaşlı insanlar zamanında ve anlaşılır bir şekilde bilgi alabilirler mi?	1	2	3	4
Yazılı ve görsel basın yaşlıların kolayca anlayabileceği şekilde tasarlanıyor mu?	1	2	3	4
Yaşlıların resmi dairelerdeki işlemlerini kolay bir şekilde halledebilmeleri için yardımcı personeller bulunuyor mu?	1	2	3	4
Yaşlıların kullanım kolaylığı düşünülerek tasarlanmış büyük tuşlu cihaz ve hizmet makinaları var mı?(cep telefonu, ATM vs)	1	2	3	4

Konu ile ilgili eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi alabilir miyim?

Vatandaşlık Görevini Yerine Getirme ve İstihdam

S.7 Vatandaşlık görevini yerine getirme ve istihdam ile ilgili konuları belirttiğim kriterler açısından değerlendirmenizi isteyeceğim.

	Evet	Hayır	Cevap Vermek İstemedi	Bilmiyor
Yaşlıların gönüllü faaliyetlerde bulunması için yeterli fırsatı var mı?	1	2	3	4
Yaşlılar için tam zamanlı çalışabileceği yeterli iş fırsatı var mı?	1	2	3	4
Yaşlılar için yarı zamanlı çalışabileceği iş fırsatları var mı?	1	2	3	4

Konu ile ilgili eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi alabilir miyim?

Toplum Desteği ve Sağlık Hizmetleri

S.8 Toplum desteği ve sağlık hizmetleri ilgili konuları belirttiğim kriterler açısından değerlendirmenizi isteyeceğim.

	Evet	Hayır	Cevap Vermek İstemedi	Bilmiyor
Yaşlılara yönelik yeterli sağlık hizmeti (hastane, doktor, fizyoterapist) sunulmakta mıdır?	1	2	3	4
Sağlık hizmetlerine kolayca erişebiliyorlar mı?	1	2	3	4
Yeterli hasta bakıcı ve süreli bakım hizmeti sunulmakta mıdır?	1	2	3	4
Yaşlı evlerine yönelik yemek dağıtım, temizlik ve bakım hizmeti sunuluyor mu?	1	2	3	4

Konu ile ilgili eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi alabilir miyim?

KAYNAKÇA

- Finkel, Caroline, Rüyadan İmparatorluğa: Osmanlı İmparatorluğu'nun Öyküsü 1300-1923, Timaş Yayınları, 2007, İstanbul.
- Türkiye İstatistik Enstitüsü, <http://www.tuik.gov.tr>, 2011
- Amasya Marka Kent Stratejik Kalkınma Planı & Turizm 2023 Eylem Planı
- Amasya Valiliği İl Özel İdaresi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Araştırma Raporu,2006
- T.C. Amasya Valiliği Faaliyet Raporu, 2007
- Amasya Belediyesi Stratejik Planı, 2010-2014
- Elmacı, Süleyman, Amasya Şehri, , 2010, Konya
- Amasya Belediyesi, www.amasya.bel.tr
- Amasya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü www.amasyakulturturizm.gov.tr
- Amasya Tarım İl Müdürlüğü, www.amasyatarim.gov.tr
- <http://www.cografya.gen.tr/tr/amasya/>
- <http://www.amasyaturizm.net/idari%20yap%c4%b1.htm>
- <http://bilgimce.com/illerimiz/amasya.html#2>
- Sosyal Hizmet Sempozyumu 2010
- Sağlık Turizmi Sektör Raporu BAKA, 2011
- Who Checklist of Essential Features of Age-Friendly Cities 2007
- Ersoy ,Mehmet, UYAP
- Ersoy ,Mehmet ,Yaşlı Dostu Kent Amasya,
- Galway Horthy Cities Projeck, Towards a more age-friendly Galway City
- Age-Friendly Thunder Bay – 2011
- Age-Dependent Recombination Rates in Human Pedigrees
- Fundamental & Clinical Pharmacology
- Who Age-Friendly Cities Projeck Methodology, Vancouver Protocol
- 2010 Japan Geriatrics Society, Changes of telomere length with ageing
- Journal of Nutritional Biochemistry, Sciverse Science Direct
- Amasya Sağlık İl Müdürlüğü, www.amasyasm.com.
- Devlet Meteoroloji Genel Müdürlüğü, www.dmi.gov.tr
- Bozok Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Planlama Bölümü, 401 Projesi, Yeşilirmak Havzaa Planı, Demografik Yapı Raporu.
- Kriz Potansiyeli Taşıyan bir Dönem: Yaşlılık, Kriz Dergisi 5 (2): 95-101
- Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Grnl Müdürlüğü,Türkiye’de Yaşlıların Durumu ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı,2007
- AYDIN, Zeynep Dilek, Türk Geriatri Dergisi, Yaşlanan Dünya ve Geriatri Eğitimi,Ankara,1999
- TAŞCI, Faruk Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalar: İsveç,Almanya,İngiltere,ve İtalya Örnekleri,İstanbul Üniversitesi, 2010
- Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, 2002 Yılı Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımı- İmalat Sanayi Değerlendirmesi, Ankara,2005

- T.C. Ön Ulusal Kalkınma Planı (2007-2009), Ankara,2003
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Amasya 2009 yılı İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu,2009
- TR83 Bölgesi, Mevcut Durum Analizi, OKA
- (Caballero 2004). Caballero, B (2004). Obesity prevention in children: opportunities and challenges. *International Journal of Obesity*, 28. 90-95
- (Philippas & Lo 2005). Philippas, N. & Lo, C (2005). Childhood Obesity: Etiology, Prevention, and Treatment. *Nutrition in Clinical Care*, 8(2). 77-88.
- (Watt, et al. 2005). Watt, JE., et al. (2005) Childhood obesity and socioeconomic status: a novel role for height growth limitation. *International Journal of Obesity* 29. 1199-1203.
- (<http://www.beslenme.saglik.gov.tr/>).
- (The Feature and Tendency of Sports for All Developed by Japan:The Social Sports Policy), GUI Yiangbo HE Zhilin LI Jianguo, *Sports& Science*, 2003-01
- Sun Jin-Rong, A research into the development of Japan's mass sports and its promotion policy[J];*Journal of Wuhan Institute of Physical Education*;2003-06
- Sun Jin-Rong, ;A study on the development of Japan's mass sports and its promotion policy(2); The higher stage of development of mass sports[J];*Journal of Wuhan Institute of Physical Education*;2004-01
- Hussin J, Roy-Gagnon M-H, Gendron R, Andelfinger G, Awadalla P (2011) Age-Dependent Recombination Rates in Human Pedigrees. *PLoS Gene*
- M.A. Babizhayev & Y.E. Yegorov 2010 *The Authors Fundamental and Clinical Pharmacology*
- Kaiyo Takubo,1,2 Junko Aida,1,2 Naotaka Izumiyama-Shimomura,1 Naoshi Ishikawa,1 Motoji Sawabe,1,2 Rie Kurabayashi,3 Hiroaki Shiraishi,1,4 Tomio Arai1,2 and Ken-Ichi Nakamura1 Changes of telomere length with ageing *Geriatr Gerontol Int* 2010
- Diet, nutrition and telomere length, Ligi Paul, *Journal of Nutritional Biochemistry* 22 (2011) 895–901
- Genetic and epigenetic regulation of ageing, Mario F Fraga, *Current Opinion in Immunology* 2009, 21:446–453
- 2006, “Yeşilirmak Havza Gelişimi Projesi: Bölgesel Gelişme Ana Planı Raporu, D.P.T., Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Md.,Ankara.
- 2005, Amasya Belediyesi Stratejik Planı: 2006-2009, Amasya Belediyesi, (www.sp.gov.tr/documents/planlar/AmasyaBelediyeSP20062009).
- 2006, Amasya İli Stratejik Planı: 2007-2011, Amasya Valiliği, (www.amasya.gov.tr/download/il_stratejik_plani.pdf).
- 2006, Who Age-Friendly Cities Checklist, (http://www.who.int/ageing/publications/Age_friendly_cities_checklist.pdf).
- 2008, WHO Age Friendly Environments Programme, (http://www.who.int/ageing/age_friendly_cities/en/index.html).
- 2009, WHO Global Network of Age Friendly Cities, (www.who.int/ageing/Brochure-EnglishAFC9.pdf)

Yaşlı Dostu Kent Amasya

- 2009, UN Programme on Ageing, (<http://www.un.org/ageing/popageing.html>).
- 2010, World Population Ageing, (<http://www.un.org/esa/population/publications/worldageing19502050/regions.htm>).
- 2010, World Population Ageing, (<http://www.un.org/esa/population/publications/worldageing19502050/regions.htm>), (Erişim: 1 Mart 2010).
- <http://www.gumushacikoylu.net>
- <http://amasya-abdulhalim.blogspot.com>
- <http://www.amasyatso.org.tr>
- <http://www.termalturizm.info>
- <http://amasya05.wordpress.com>

T.C. Amasya Üniversitesi
Pirinççi Cad. No:50 Amasya
Tel: (358) 218 01 60 Faks: (358) 218 01 04 E-Posta: webadmin@amasya.edu.tr
Web: www.amasya.edu.tr